

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra humanitních věd

Diplomová práce

Vývoj místní samosprávy v obci Lipová-lázně

Bc. Tomáš Fryč

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Tomáš Fryč, DiS.

Hospodářská politika a správa
Veřejná správa a regionální rozvoj

Název práce

Vývoj místní samosprávy v obci Lipová-lázně

Název anglicky

The Development of Local Government in the Municipality of Lipová-lázně

Cíle práce

Cíl práce spočívá ve zjištění faktorů ovlivňujících charakter lokálního politického procesu v obci Lipová-lázně. Dílčími cíli práce bude v rámci zvoleného tématu: 1. Charakterizovat hlavní socioekonomické ukazatele obce 2. Identifikovat aktéry politického procesu v obci (lokální politické subjekty, zájmové skupiny, podnikatelské subjekty apod.) a analyzovat jejich vzájemné vztahy. 3. Definovat charakter lokálního politického procesu na základě analýzy vývoje lokálního stranického systému, charakteristiky místních konfliktních linií a jednání komunálních politických aktérů.

Metodika

Při vypracování práce bude využit výzkumný přístup, jenž zohledňuje odlišnosti politického procesu v obcích různých kategorií. Práce bude mít charakter případové studie. Ke sběru dat budou využity zejména dvě základní techniky – studium dokumentů a dotazování. Při analýze vývoje komunálního stranického systému bude využita komparace výsledků komunálních voleb v časové řadě, ke zjištění konfliktních linií a k analýze a interpretaci vztahů politických aktérů a jejich jednání pak bude proveden kvalitativní výzkum založený na polostrukturovaných rozvorech s komunálními politiky.

Doporučený rozsah práce

60 – 70 stran

Klíčová slova

Lipová-lázně, komunální politický proces, volební strana, lokální stranický systém, komunální koalice

Doporučené zdroje informací

- Balík, S. (Ed.) Komunální volby v České republice v roce 2002. Brno: Masarykova univerzita v Brně, Mezinárodní politologický ústav, 2003, ISBN 80-210-3211-1
- Balík, S. Komunální politika. Obce, aktéři a cíle místní politiky. Praha: Grada, 2009, ISBN 978-80-247-2908-4
- Bernard, J.; Kostecký, T.; Illner, M.; Vobecká, J. Samospráva venkovských obcí a místní rozvoj. Praha: SLON, 2011, ISBN 978-80-7419-069-8
- Bubeníček, V. ; Čmejrek, J. ; Čopík, J. Demokracie v lokálním politickém prostoru. Praha: Grada, 2010, ISBN 978-80-247-3061-5
- Bubeníček, V.; Kubálek, M. Charakter lokální politiky v suburbánním politickém prostoru . In: Acta Politologica, 4 sv. 3 č., 2012, ISSN 1803-8220
- Bubeníček, V.; Kubálek, M. Konfliktní linie v malých obcích. In: Acta Politologica, 2 sv. 3 č., 2010, ISSN 1803-8220
- Čmejrek, J. a kol. Participace občanů na veřejném životě venkovských obcí ČR. Praha: Kernberg Publishing, 2009, ISBN 978-80-87168-10-3
- Illner, M. The territorial dimension of public administration reforms in East Central Europe. Praha: Sociologický ústav AV ČR, 1997, ISBN 80-85950-37-5
- Jüptner, P. Komunální koalice a politické modely. Politologická revue č. 2, 2004, s. 80-101
- Říchová, B. Úvod do současné politologie: srovnávací analýza demokratických politických systémů. Praha: Portál, 2002, ISBN 80-7178-628-4

Předběžný termín obhajoby

2019/20 LS – PEF

Vedoucí práce

PhDr. RNDr. Michal Kubálek, Ph.D.

Garantující pracoviště

Katedra humanitních věd

Elektronicky schváleno dne 5. 2. 2019

prof. PhDr. Michal Lošťák, Ph.D.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 20. 2. 2019

Ing. Martin Pelikán, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 03. 04. 2020

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou diplomovou práci "Vývoj místní samosprávy v obci Lipová-lázně" jsem vypracoval samostatně pod vedením vedoucího diplomové práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu použitých zdrojů na konci práce. Jako autor uvedené diplomové práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušil autorská práva třetích osob.

V Praze dne 05. 04. 2020

Poděkování

Rád bych touto cestou poděkoval PhDr. RNDr. Michalu Kubáčkovi, Ph.D. za cenné rady a odborné vedení mé diplomové práce. Taktéž bych chtěl poděkovat všem respondentům a dalším lidem, kteří mi byli při psaní této diplomové práce nápomocni.

Vývoj místní samosprávy v obci Lipová-lázně

Abstrakt

Předkládaná diplomová práce má charakter případové studie a je zaměřena na vývoj místní samosprávy v obci Lipová-lázně. Je rozdělena na část teoretickou a praktickou. V teoretické části je nejprve rozebrán historický vývoj územní samosprávy v českých zemích. Dále jsou přiblíženy základní pojmy jako veřejná správa, obecní zřízení a orgány obce. Rovněž jsou charakterizovány volby, volební systémy, lokální politické a stranické systémy, komunální konfliktní linie, typologie koalic a starostů. V části praktické je obec nejprve charakterizována z hlediska geografického, historického a demografického. Poté následuje rozbor rozpočtu obce, analýza a komparace výsledků komunálních voleb v obci od roku 1994 do roku 2018 a vymezení současných politických aktérů v obci. Další kapitolou je výstup z polostrukturovaných rozhovorů, které byly vedeny s místními politickými aktéry. Tento výstup vede k definování faktorů ovlivňujících lokální politický proces a k určení charakteru lokální samosprávy. Na závěr diplomové práce je přiřazena typologie dle Jüptnera, typologie starosty a rovněž je přiřazen k obci příslušný lokální model demokracie.

Klíčová slova: Lipová-lázně, komunální politický proces, volby, volební strana, lokální stranický systém, komunální koalice, konfliktní linie.

The Development of Local Government in the Municipality of Lipová-lázně

Abstract

The submitted diploma thesis has a typology of a case study and is dealing with the development of local government in the municipality of Lipová-lázně. It is divided into the theoretical and the practical part. The theoretical part is focused on a historical development of local government in the Czech lands. Afterwards, basic terms such as public administration, municipal establishment and municipal authorities are described. Elections, electoral systems, local political and party systems, cleavages, typologies of political coalitions and mayors are characterized too. In the practical part, the village is characterized in geographical, historical and demographic terms. This is followed by an analysis of the municipal budget, analysis and comparison of results of municipal elections in the municipality from 1994 to 2018 and definition of current political parties in the municipality. The next chapter is an output of semi-structured interviews conducted with local politicians. This output leads to the determination of factors influencing the local political process and the character of local politics. In conclusion of the diploma thesis the typology according to Jüptner, the typology of the mayor and the relevant local model of democracy is assigned to the municipality.

Keywords: Lipová-lázně, communal political process, elections, political party, local party system, municipal coalitions, cleavages.

Obsah

1 Úvod.....	13
2 Cíl práce a metodika	15
2.1 Cíl práce	15
2.2 Metodika	15
3 Teoretická východiska	16
3.1 Historický vývoj územní samosprávy v českých zemích	16
3.1.1 Vývoj územní samosprávy od roku 1848	16
3.1.2 Samospráva v českých zemích v letech 1861-1918.....	17
3.1.3 Meziválečné Československo 1918-1938.....	17
3.1.4 Období protektorátu Čechy a Morava	18
3.1.5 Poválečné období v letech 1945-1989	19
3.1.6 Obnovení obecní samosprávy	20
3.2 Veřejná správa a samospráva	22
3.3 Obec a obecní zřízení	23
3.3.1 Občané obce.....	23
3.3.2 Působnost obce	24
3.4 Orgány obce	26
3.4.1 Zastupitelstvo obce	26
3.4.2 Rada obce.....	28
3.4.3 Starosta obce	29
3.4.4 Obecní úřad.....	30
3.4.5 Orgány zastupitelstva a rady obce	31
3.5 Volby.....	32
3.6 Volební systémy	33
3.6.1 Komunální volby a lokální volební systém České republiky	38
3.7 Lokální politické a stranické systémy	39
3.7.1 Fenomén nezávislosti.....	40
3.8 Komunální politické strany a koalice.....	41
3.8.1 Typologie koalic podle Balíka	42
3.8.2 Typologie dle Jüptnera.....	44
3.9 Teorie lokálních modelů demokracie.....	46
3.10 Komunální konfliktní linie	48
3.11 Typologie starostů.....	49
4 Vlastní práce.....	51

4.1	Základní informace o obci.....	51
4.1.1	Charakter zástavby, územní plán	52
4.1.2	Historie obce	53
4.2	Socioekonomická struktura	56
4.2.1	Demografická struktura a vývoj.....	56
4.2.2	Vzdělanost.....	57
4.2.3	Ekonomická struktura, ekonomická aktivita a nezaměstnanost.....	58
4.3	Místní samospráva v obci Lipová-lázně.....	60
4.3.1	Zájmové subjekty v obci	60
4.3.2	Vybavenost obce	61
4.3.3	Rozpočet obce za rok 2018	62
4.4	Analýza volebních výsledků od roku 1994 do roku 2018.....	65
4.4.1	Analýza výsledků komunálních voleb z roku 1994	65
4.4.2	Analýza výsledků komunálních voleb z roku 1998	67
4.4.3	Analýza výsledků komunálních voleb z roku 2002	69
4.4.4	Analýza výsledků komunálních voleb z roku 2006	71
4.4.5	Analýza výsledků komunálních voleb z roku 2010	73
4.4.6	Analýza výsledků komunálních voleb z roku 2014	75
4.4.7	Analýza výsledků komunálních voleb z roku 2018	77
4.4.8	Shrnutí výsledků komunálních voleb v obci od roku 1994 do roku 2018	79
4.5	Současní političtí aktéři v obci	81
4.5.1	Občanská demokratická strana.....	81
4.5.2	Komunistická strana Čech a Moravy	82
4.5.3	Rozvoj vesnice	84
4.5.4	NAŠE LIPOVÁ, NK pro Lipovou 1 a NK pro Lipovou 2	85
4.5.5	Lipovská iniciativa.....	86
4.6	Výstup z polostrukturovaných rozhovorů	87
4.7	Aplikace lokálních modelů demokracie	95
4.8	Typologie dle Jüptnera	96
4.9	Aplikace starostenských modelů	96
5	Závěr.....	99
6	Seznam použitých zdrojů.....	104
7	Přílohy	113

Seznam obrázků

Obrázek č. 1 - Znak obce	51
--------------------------------	----

Seznam tabulek

Tabulka č. 1 – Stanovení počtu zastupitelů obce	26
Tabulka č. 2– Hospodaření obce v letech 2014-2018.....	64
Tabulka č. 3 – Data z komunálních voleb z roku 1994	65
Tabulka č. 4 – Výsledky voleb v roce 1994	65
Tabulka č. 5 – Zvolení zastupitelé v komunálních volbách v roce 1994.....	66
Tabulka č. 6 - Data z komunálních voleb z roku 1998	67
Tabulka č. 7 - Výsledky voleb v roce 1998	67
Tabulka č. 8 – Zvolení zastupitelé v komunálních volbách v roce 1998.....	68
Tabulka č. 9 - Data z komunálních voleb z roku 2002	69
Tabulka č. 10 - Výsledky voleb v roce 2002	69
Tabulka č. 11 - Zvolení zastupitelé v komunálních volbách v roce 2002	70
Tabulka č. 12 Data z komunálních voleb z roku 2006	71
Tabulka č. 13 - Výsledky voleb v roce 2006	71
Tabulka č. 14 – Zvolení zastupitelé v komunálních volbách v roce 2006.....	72
Tabulka č. 15 - Data z komunálních voleb z roku 2010	73
Tabulka č. 16 – Výsledky voleb v roce 2010	73
Tabulka č. 17 - Zvolení zastupitelé v komunálních volbách v roce 2010	74
Tabulka č. 18 - Data z komunálních voleb z roku 2014	75
Tabulka č. 19 - Výsledky voleb v roce 2014	75
Tabulka č. 20 - Zvolení zastupitelé v komunálních volbách v roce 2014	76
Tabulka č. 21 - Data z komunálních voleb z roku 2018	77
Tabulka č. 22 - Výsledky voleb v roce 2018	77
Tabulka č. 23 - Zvolení zastupitelé v komunálních volbách v roce 2018	78
Tabulka č. 24 – Komparace komunálních voleb v obci od roku 1994 do roku 2018.....	79

Seznam grafů

Graf č. 1 – Vývoj počtu obyvatel v obci Lipová-lázně.....	56
Graf č. 2 – Místní obyvatelstvo podle nejvyššího ukončeného vzdělání (r. 2011).....	57
Graf č. 3 – Vývoj nezaměstnanosti v obci Lipová-lázně k 31.12.	59
Graf č. 4– Druhový rozpočet pro příjmy za rok 2018	62
Graf č. 5 - Odvětvový rozpočet pro výdaje za rok 2018.....	63

Seznam schémat

Schéma 1 – Hlavní výkres územního plánu obce	53
--	----

Seznam použitých zkratk

BEZPP – bez politické příslušnosti

ČR – Česká republika

ČSR – Československá republika

ČSSD či Česká str. sociálně demokrat. – Česká strana sociálně demokratická

EU – Evropská unie

ha – hektar

KDÚ-ČSL či Křesť. demokr. unie – čs. str. lid. - Křesťanská a demokratická unie – Československá strana lidová

KSČ – Komunistická strana Československa

KSČM či Komunistická str. Čech a Moravy – Komunistická strana Čech a Moravy

m n. m. – nadmořská výška

MVINK – minimální vítězná ideově nepropojená koalice

MVIPK – minimální vítězná ideově propojená koalice

NK – nezávislý kandidát

NM - největší obce

NO - nejmenší obce

MSO - obce menší střední velikosti

ODS – Občanská demokratická strana

QR kód – kód rychlé reakce

s. r. o. – společnost s ručením omezeným

SDČR – Svaz důchodců České republiky

SK – sportovní klub

SNK či Sdruž. nezáv. kand. – sdružení nezávislých kandidátů

SPR-RSČ - Sdružení pro Republiku | Republikánská Strana Československa

Svobodní – Strana svobodných občanů

USA – Spojené státy americké

VSO - obce větší střední velikosti

z.s. – zapsaný spolek

1 Úvod

Politika a politická rozhodnutí jak na nadnárodní, celostátní, krajské či komunální úrovni do značné míry ovlivňují život občanů a kvalitu jejich života. Politická témata na vyšších úrovních bývají rovněž hojně probírána v médiích a je o nich u populace relativně vysoké povědomí. Na komunální úrovni je situace odlišná a o politický proces na této úrovni je obecně jeven menší zájem. To například dokazuje dlouhodobě nižší volební účast v rámci komunálních voleb v porovnání s volbami do poslanecké sněmovny. Předkládaná diplomová práce je zaměřena na vývoj místní samosprávy v obci Lipová-lázně a měla by zvýšit povědomí u občanů obce o fungování místní samosprávy, pochopit souvislosti v rozhodovacím procesu samosprávy a zvýšit participaci občanů na komunálním politickém procesu. Téma diplomové práce bylo zvoleno proto, že se autor o politiku dlouhodobě zajímá a konkrétní obec Lipová-lázně byla autorem vybrána z důvodu toho, že zde do svých 14 let žil, stále tu má část své rodiny a mnoho přátel. Tudíž vývoj této obce mu není lhostejný.

Samotná práce bude mít formu případové studie a bude rozdělena na dvě části. První z nich bude část teoretická, která bude zpracována na základě české i zahraniční odborné literatury a také zákona č. 128/2000 Sb. Budou zde charakterizovány pojmy jako veřejná správa, obecní zřízení, orgány obce. Tato část se rovněž bude zabývat historickým vývojem územní samosprávy v českých zemích, volbami, volebními systémy, lokálními politickými a stranickými systémy, typologií koalic a starostů, komunálními konfliktními liniemi a lokálními modely demokracie. Druhá část bude praktická, která bude vycházet z části teoretické a bude zpracována na základě studia dokumentů a na základě polostrukturovaných rozhovorů s 11 místními zastupiteli. V rámci objektivit budou provedeny rozhovory se čtyřmi zastupiteli ze současné vládnoucí koalice a čtyři rozhovory se zastupiteli z řad současné opozice a zbylé tři rozhovory budou vedeny s respondenty, kteří byli členy zastupitelstva v posledních 2 volebních obdobích a budou tak hodnotit politický proces s odstupem času. V této části práce bude charakterizována obec z hlediska historického, geografického, demografického a socioekonomického. Bude analyzován rozpočet obce, výsledky komunálních voleb v obci od roku 1994 do roku 2018 včetně jejich komparace. Budou identifikovány jednotlivé politické subjekty, podnikatelské subjekty a zájmové skupiny. Poté budou sumarizovány výstupy z provedených rozhovorů,

které budou sloužit ke zjištění místních konfliktních linií a faktorů, které ovlivňují lokální politický proces. Na závěr práce budou k obci přiřazeny starostenské modely, příslušný lokální model demokracie, a rovněž bude určena typologie obce dle Jüptnera.

2 Cíl práce a metodika

2.1 Cíl práce

Hlavním cílem diplomové práce bude zjištění faktorů, které mají vliv na charakter lokálního politického procesu v obci Lipová-lázně. Prvním dílčím cílem bude charakteristika hlavních socioekonomických ukazatelů obce. Dalším dílčím cílem bude identifikace aktérů, kteří ovlivňují lokální politický proces v obci a analýza jejich vzájemných vztahů. Posledním dílčím cílem bude definování charakteru místního politického procesu na základě vývoje místního stranického systému, jednání komunálních politických aktérů a charakteristiky místních konfliktních linií.

2.2 Metodika

K vypracování této diplomové práce bude využit výzkumný přístup, který bere v potaz rozdílnosti politického procesu v různých kategoriích obcí. Práce bude mít formu případové studie a ke sběru dat budou využity primárně techniky studia dokumentů a dotazování. V rámci analýzy vývoje komunálního stranického systému bude využita komparace jednotlivých výsledků komunálních voleb. Ke zjištění konfliktních linií, rozboru a interpretaci vztahů politických aktérů bude proveden kvalitativní výzkum formou polostrukturovaných rozhovorů s místními zastupiteli.

3 Teoretická východiska

3.1 Historický vývoj územní samosprávy v českých zemích

3.1.1 Vývoj územní samosprávy od roku 1848

Významným milníkem byla revoluce v roce 1848, kdy bylo zrušeno jak poddanství, tak i vrchnostenská správa a začala se budovat nová samosprávní organizace, jež byla založena na základě existence přirozených práv společenských útvarů. Tyto útvary měly územní základ, jejichž cílem bylo utvoření spravedlivého uspořádání státu, ve kterém by si útvary mohly vyřizovat určité věci samostatně. Zároveň však měly plnit úlohu obhájců národních zájmů proti rakouským státním orgánům.¹ Státní správa byla centralizovaná a z pohledu územního administrativního členění zahrnovala úroveň zemskou, krajskou a okresní. Okresní úroveň byla zřízena nově a zpočátku byla rozdělena na dva typy okresů – politické a soudní.² Taktéž začaly vznikat ústavy např. Pillersdorffova nebo návrh Kroměřížské ústavy, ve kterých byla zakomponována určitá práva obce např. svobodná volba zástupců, nabírání členů do svazku obecního, spravování vlastního jmění nebo výkon místní policie. Tato práva a zásady přešly do Stadionovy ústavy z roku 1849, což byla vlastně první právní úprava obecního zřízení u nás. V čele této ústavy byla vepsána zásada, že základem svobodného státu je svobodná obec. Na tomto základě vznikly tři druhy obcí: místní, okresní a krajské. Taktéž vznikly i dvě působnosti obcí – přirozená a přenesená.³

V českých zemích se pojem obecní samospráva začal používat až v roce 1850, kdy byly uvedeny v činnost čerstvě zřízené státní politické úřady. V tentýž roce proběhly první volby do obecních výborů. Nedlouho poté došlo ke změně politické situace a následně byl obnoven absolutistický režim, který zrušil Stadionovu ústavu. V roce 1859 došlo k porážce Rakouska a pádu Bachova absolutismu. Tyto události měly za následek návrat k ústavnosti.⁴

¹ SCHELLE, Karel. *Vývoj české veřejné správy*. 1. vyd. Ostrava: Key Publishing, 2008. Právo. s. 32. ISBN 978-80-87071-92-2.

² ČMEJREK, Jaroslav a Jan ČOPÍK. *Veřejná správa*. Vyd. 1. České Budějovice: Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, Ekonomická fakulta, 2016. s. 23. ISBN 9788073945787.

³ SCHELLE, Karel. *Vývoj české veřejné správy*. 1. vyd. Ostrava: Key Publishing, 2008. Právo. s. 32. ISBN 978-80-87071-92-2.

⁴ ČMEJREK, Jaroslav, Václav BUBENÍČEK a Jan ČOPÍK. *Demokracie v lokálním*

3.1.2 Samospráva v českých zemích v letech 1861-1918

V roce 1861 vešla v platnost oktrojovaná Schmerlingova ústava, nazývaná také ústava únorová. Následující rok byl uzákoněn zákon č. 18 ř. z., který upravoval základní pravidla uspořádání obecních záležitostí. Taktéž se začaly rozlišovat typy občanů. Prvním typem byli příslušníci obce, kteří v dané obci měli domovské právo a na straně druhé byli společníci obce, kteří zde nemovitosti vlastnili. Krom těchto dvou skupin existovali ještě přespolní občané, kteří nemohli zasahovat do činnosti obce a neměli ani volební právo. Stejně jako v předchozím období existovala dvojí působnost obcí.⁵

Orgánem obce bylo obecní zastupitelstvo, které se skládalo z výboru a představenstva. Představenstvo bylo orgánem správním a výkonným. Nebylo však kolegiem, jako je tomu dnes u obecního zastupitelstva, protože starosta byl zodpovědný i za jednání ostatních členů představenstva. Výbor byl volen na tříleté období obyvateli obce. Jeho působnost byla nařizovací, rozhodovací a poradní. Počet členů se odvíjel podle počtu voličů v obci s tím, že nejmenší počet byl 8 a největší 36. Kromě stálých členů se volili i tzv. náhradníci, jejichž úkolem bylo zastupování řádných členů v době jejich nepřítomnosti. Samotné volby probíhaly na základě nepřímého, veřejného, nevšeobecného a nerovného hlasovacího práva.⁶

Významnou změnu uspořádání státu přinesla prosincová ústava z roku 1867, kdy byla zrušena krajská správní úroveň, tudíž v rámci hierarchického uspořádání byly nad místní (lokální) úrovní pouze okresy a země.⁷

3.1.3 Meziválečné Československo 1918-1938

Významným milníkem v české historii byl rok 1918, kdy v souvislosti se zánikem Rakouska-Uherska došlo 28. října k vyhlášení samostatného Československého státu.

politickém prostoru: [specifika politického života v obcích ČR]. 1. vydání. Praha: Grada, 2010. Politologie (Grada), s. 21. ISBN 978-80-247-3061-5.

⁵ ČMEJREK, Jaroslav, Václav BUBENÍČEK a Jan ČOPÍK. *Demokracie v lokálním politickém prostoru: [specifika politického života v obcích ČR].* 1. vydání. Praha: Grada, 2010. Politologie (Grada), s. 22. – 23. ISBN 978-80-247-3061-5.

⁶ ČMEJREK, Jaroslav, Václav BUBENÍČEK a Jan ČOPÍK. *Demokracie v lokálním politickém prostoru: [specifika politického života v obcích ČR].* 1. vydání. Praha: Grada, 2010. Politologie (Grada), s. 24. – 25. ISBN 978-80-247-3061-5.

⁷ ČMEJREK, Jaroslav a Jan ČOPÍK. *Veřejná správa.* Vyd. 1. České Budějovice: Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, Ekonomická fakulta, 2016. s. 23. ISBN 9788073945787.

Vzhledem k tomu, že dosavadní úprava voleb do obecních orgánů se stala neudržitelnou, tak došlo k přijetí nového zákona č. 75/1919 Sb., jenž zaručoval všeobecné, tajné a rovné volební právo pro muže i pro ženy.⁸ Taktéž byla novelizována dosavadní obecní zřízení zákonem č. 76/1919 Sb. Novela tohoto zákona reflektovala změněné politické podmínky, kdy rušila například ustanovení o zemských sněmech, císařské sankce či virilní hlasy v obecních zastupitelstvech. V rámci obecních orgánů došlo ke změně, kdy výbory a představenstvo byly nahrazeny zastupitelstvem a radou. Zastupitelstvo bylo voleno občany a rada byla volena zvolenými zastupiteli. Volební období bylo čtyřleté, ale od roku 1933 došlo ke změně na období šestileté a rada obce se stala usnášejícím výborem. Do té doby vedl celou místní agendu starosta. V porovnání s obdobím monarchie Rakouska-Uherska se ale příliš nezlepšila finanční situace obcí. Tuto situaci se stát snažil řešit třemi způsoby. Prvním bylo získávání finančních prostředků pro obce z některých státních daní. Druhým způsobem bylo převedení části samostatné působnosti na odpovídající státní orgány (mravnostní a zdravotní policie atd.) a poslední cestou byly zásahy do samostatné působnosti – schvalování dispozic s obecním majetkem a omezení výše přírážek k daním (formou tzv. finančních novel).⁹

Volby do orgánů obce probíhaly dle zásad rovného, všeobecného, přímého a tajného volebního práva. Používal se volební systém poměrného zastoupení. Výjimkou byly do roku 1933 malé obce do 700 obyvatel, kde byl uplatňován systém relativní většiny. Aktivní volební právo bylo od 21 let, voliči byli zapsáni ve stálých voličských seznamech a platila volební povinnost. V případě nedostavení se k volbách hrozila pokuta až do výše 500 Kč. Pasivní volební právo měl každý, kdo dosáhl alespoň 26 let.¹⁰

3.1.4 Období protektorátu Čechy a Morava

Velká změna se stala v roce 1938, kdy byla podepsána Mnichovská dohoda mezi Adolfem Hitlerem, jakožto Německým nacistickým vůdcem, Italským fašistickým lídrem Benitem

⁸ ČOPÍK, Jan. *Proměny a kontinuita české komunální politiky: územní samospráva v nové době (1850-2010)*. Praha: Scriptorium, 2014-. s. 73. ISBN 978-80-87271-89-6.

⁹ ČMEJREK, Jaroslav, Václav BUBENÍČEK a Jan ČOPÍK. *Demokracie v lokálním politickém prostoru: [specifika politického života v obcích ČR]*. 1. vydání. Praha: Grada, 2010. Politologie (Grada), s. 28. – 29. ISBN 978-80-247-3061-5.

¹⁰ ČMEJREK, Jaroslav, Václav BUBENÍČEK a Jan ČOPÍK. *Demokracie v lokálním politickém prostoru: [specifika politického života v obcích ČR]*. 1. vydání. Praha: Grada, 2010. Politologie (Grada), s. 29. ISBN 978-80-247-3061-5.

Mussolinim a představiteli spojenců Velké Británie a Francie. Velkou Británii zastupoval člen konzervativní strany a představitel politiky appeasementu Neville Chamberlain a za Francii dohodu podepsal Édouard Daladier. Krom toho, že kvůli této dohodě zanikla československá suverenita, samostatnost a teritoriální integrita, tak byl i zasažen československý demokratický systém. Před Mnichovskou dohodou bylo v českých zemích relativně široké spektrum politických stran, které ale poté bylo zredukováno na pouhé dvě strany. První z nich byla Strana národní jednoty a druhou byla Národní strana práce. Toto uspořádání ale nemělo dlouhého trvání a 15. března 1939 vznikl Protektorát Čechy a Morava. 11. Došlo k okupaci německou armádou. Hitler vydal rozkaz, že moc výkonná bude svěřena do rukou vrchnímu veliteli německé armády W. Von Brauchitschovi, který následně vydal rozkaz, že policie, veřejná správa, veřejné závody atd. budou pokračovat ve své činnosti, ale musí poslouchat veškeré rozkazy a nařízení německých úřadů. Výkon moci na Moravě měl v kompetenci velitel armády č. 5 generál S. W. List.¹²

Územní samospráva byla po 15. březnu 1939 zásadně omezena celou řadou zásahů. Obecní zastupitelstva ve více než 200 obcích byla rozpuštěna a do vedení obcí byli jmenováni vládní komisaři. Někde však byly obecní rady, obecní zastupitelstva a starostové zachováni. Nutno zmínit, že se pravomoce starosty zvyšovaly a to na úkor obecního zastupitelstva a obecní rady. Na základě vládního nařízení č. 51/1944 Sb. O úřednické správě obcí byl dovršen proces byrokratizace místní správy. Zemské úřady jmenovaly tzv. úřednické vedoucí, kteří měli za úkol vykonávat v obcích nad 3000 obyvatel výkon obecních orgánů. Tito činovníci měli veškerá oprávnění starostů a úřadovali s pomocí úřednických náměstků.¹³

3.1.5 Poválečné období v letech 1945-1989

Po konci 2. světové války došlo v rámci ústavy z roku 1948 ke zrušení zemské správní úrovně a byla znovu zavedena krajská správní úroveň. V rámci celého Československa bylo celkem 19 krajů a 270 okresů (v roce 1960 byl poté počet upraven na 10 krajů a 108

¹¹ ČMEJREK, Jaroslav, Václav BUBENÍČEK a Jan ČOPÍK. *Demokracie v lokálním politickém prostoru: [specifika politického života v obcích ČR]*. 1. vydání. Praha: Grada, 2010. Politologie (Grada), s. 32. ISBN 978-80-247-3061-5.

¹² SCHELLE, Karel. *Vývoj české veřejné správy*. 1. vyd. Ostrava: Key Publishing, 2008. Právo. s. 363. – 364. ISBN 978-80-87071-92-2.

¹³ BALÍK, Stanislav. *Komunální politika: obce, aktéři a cíle místní politiky*. 1. vyd. Praha: Grada, 2009. s. 55. ISBN 978-80-247-2908-4.

okresů).¹⁴ Revolučně byly zavedeny národní výbory, kterým dominovala KSČ. Národní výbory byly zákonem charakterizovány jako základní orgán pracujícího lidu. Tyto výbory měly v zásadě tři druhy orgánů. Prvním z nich bylo plénum, které bylo teoreticky hlavním orgánem a bylo tvořeno všemi poslanci, kteří byli voleni. Nejednalo se ale o klasické volby, neboť kandidoval vždy pouze jeden kandidát. Tito kandidáti byli navrhováni prostřednictvím Národní fronty. Aktivní volební právo měli občané od 18 let a pasivní volební právo měli od 21 let. První místní volby se však konaly až v roce 1954. Hlavním výkonným orgánem byla rada. Posledními orgány byly komise, které měly v mnoha ohledech také výkonné pravomoci. Nicméně největší vliv a hlavní slovo měli tajemník místního národního výboru a předseda místního národního výboru.¹⁵

Taktéž byla zrušena faktická dvojkolejnost veřejné správy, do té doby byla rozdělena veřejná správa na státní správu a samosprávu. Právně se sice rozlišení na samosprávu a státní správu dále zachovalo, ale reálně tomu tak nebylo. Národní výbory představovaly jakousi samosprávu, ale národní výbory nižších stupňů podléhaly příkazům vyšším stupňům národních výborů, tudíž o samosprávě hovořit nelze.¹⁶

3.1.6 Obnovení obecní samosprávy

Obnovení obecní samosprávy bylo ve stínu všech změn souvisejících se sametovou revolucí v roce 1989 a přechodu k demokracii. Nicméně toto obnovení neodmyslitelně patřilo k nejzásadnějším krokům transformačního procesu po roce 1989. V České republice po revoluci v roce 1989 všechny větší politické strany podporovaly teritoriální decentralizaci, kladly důraz na důležitost silných demokratických municipalit a hodlaly podporovat záměr uskutečnění místní samosprávy.¹⁷

Začátek přechodu k demokracii v oblasti místní správy byl ústavní zákon č. 14/1990 Sb. o odvolávání poslanců zastupitelských sborů a o volbě nových poslanců národních výborů.

¹⁴ ČMEJREK, Jaroslav a Jan ČOPÍK. *Veřejná správa*. Vyd. 1. České Budějovice: Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, Ekonomická fakulta, 2016. s. 25. ISBN 9788073945787.

¹⁵ BALÍK, Stanislav. *Komunální politika: obce, aktéři a cíle místní politiky*. 1. vyd. Praha: Grada, 2009. s. 55. – 56. ISBN 978-80-247-2908-4.

¹⁶ BALÍK, Stanislav. *Komunální politika: obce, aktéři a cíle místní politiky*. 1. vyd. Praha: Grada, 2009. s. 55. – 56. ISBN 978-80-247-2908-4.

¹⁷ ČMEJREK, Jaroslav, Václav BUBENÍČEK a Jan ČOPÍK. *Demokracie v lokálním politickém prostoru: [specifika politického života v obcích ČR]*. 1. vydání. Praha: Grada, 2010. Politologie (Grada), s. 37. ISBN 978-80-247-3061-5.

Po schválení tohoto zákona došlo k odvolání nejvíce zkompromitovaných poslanců národních výborů a na jejich místa byli dosazeni noví členové. K zásadní personální obměně došlo až po komunálních volbách v roce 1990, kdy docházelo ke změně členů rady a pléna, což způsobilo značnou ztrátu vlivu komunistické strany v orgánech obcí. Zavedením zákona č. 294/1990 Sb. došlo ke zrušení jednokolejnosti veřejné správy a vrátila se dvojkolejná veřejná správa. Byly zrušeny Národní výbory a základem státní správy a místní samosprávy se stala obec.¹⁸

Roku 1997 vstoupil v platnost ústavní zákon č. 347/1997 Sb. o vytvoření vyšších územních samosprávných celků a o změně ústavního zákona České národní rady č. 1/1993 Sb. Tento zákon nabyl účinnosti až od 3 roky později, konkrétně 1. 1. 2000. Tímto zákonem vzniklo celkem 13 krajů bez hlavního města Prahy. Taktéž došlo ke schválení čtyř velmi důležitých zákonů z pohledu veřejné správy – zákona č. 128/2000 Sb. o obcích, zákona č. 129/2000 Sb. o krajích, zákona č. 130/2000 Sb. o volbách do zastupitelstev krajů a o změně některých zákonů a zákona č. 131/2000 Sb. o hlavním městě Praze. Na kraje byla přenesena část působnosti z okresních úřadů a ústředních orgánů státní správy. Tyto kroky byly tzv. první fází reformy územní veřejné správy. Druhá část reformy veřejné správy se týkala decentralizace a dekoncentrace veřejné správy, tj. přesun většího množství kompetencí na místní samosprávu. K datu 31. prosince 2002 došlo ke zrušení okresních úřadů. Tyto povinnosti a kompetence přebraly orgány územní samosprávy tj. kraje a obce s rozšířenou působností, což znamenalo přechod ke smíšenému systému veřejné správy.¹⁹

¹⁸ BALÍK, Stanislav. *Komunální politika: obce, aktéři a cíle místní politiky*. 1. vyd. Praha:Grada, 2009. s. 57. - 58 ISBN 978-80-247-2908-4.

¹⁹ ČMEJREK, Jaroslav a Radek KOPŘIVA. *Základy veřejné správy*. 1. vyd. Praha: Česká zemědělská univerzita, Provozně ekonomická fakulta, 2007. s. 22. ISBN 978-80-213- 1626-3.

3.2 Veřejná správa a samospráva

Veřejnou správou se v politice rozumí správní činnosti a úřady, jež vykonávají veřejnou politiku a působí ve veřejném zájmu. Konkrétně na ústřední, regionální či místní úrovni. Veřejná správa by měla hájit veřejný zájem, což je v kontrastu se soukromou správou, jejíž prioritou je dosahování cílů soukromých.²⁰

Na fungování veřejné správy lze též nahlížet z materiálního a formálního hlediska. Ve smyslu materiálního hlediska je veřejná správa souhrnem správních činností v zájmu veřejném na ústřední, regionální či místní úrovni. Všechny tyto činnosti jsou kvantifikovatelné, protože jsou financovány z veřejných zdrojů. V rámci formálního hlediska fungování veřejné správy se jedná o činnost organizačních jednotek a osob, které reprezentují veřejný zájem.²¹ Na veřejnou správu lze nahlížet taktéž v širokém pojetí, což lze chápat jako součást uspořádání státu a společnosti. Do tohoto uspořádání patří orgány, vztahy a činnosti moci zákonodárné, výkonné a soudní. Další možností pohledu na veřejnou správu je pojetí užší, což znamená, že veřejná správa je chápána jako správní činnost, kterou vykonávají zmocněné subjekty na základě příslušných zákonů.²²

Veřejná správa se rozděluje na státní správu a samosprávu. Státní správu tvoří nejenom jednotlivá ministerstva a jiné ústřední správní úřady jako jednotky ústřední státní správy, ale také nižší a vyšší územně samosprávné celky v oblasti přenesené působnosti.²³

Samospráva je vykonávána vlastním jménem, na vlastní prostředky a na vlastní odpovědnost. Rozděluje se podle její působnosti na územní samosprávu, kterou vykonávají kraje a obce, a zájmovou samosprávu, která je spjata s určitou činností. Zájmovou samosprávu je dále možno rozdělit na profesní samosprávu, kde je zde vyžadována příslušnost osob nějaké profese (např. lékaři, právníci), samosprávu bez nucené příslušnosti (např. hospodářské komory) a akademickou samosprávu vysokých škol.²⁴

²⁰ ČMEJREK, Jaroslav a Radek KOPŘIVA. *Základy veřejné správy. 1. vyd. Praha: Česká zemědělská univerzita, Provozně ekonomická fakulta, 2007. s. 6. ISBN 978-80-213- 1626-3.*

²¹ Tamtéž

²² ČMEJREK, Jaroslav a Jan ČOPÍK. *Veřejná správa. Vyd. 1. České Budějovice: Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, Ekonomická fakulta, 2016. s. 7. ISBN 9788073945787.*

²³ ČERNOHORSKÝ, Jiří, ed., 2014. *Příručka pro člena zastupitelstva obce po volbách v roce 2014. Vyd. 1. Praha: Svaz měst a obcí České republiky. s. 9. ISBN 978-80-905421-3-6.*

²⁴ KOUDELKA, Zdeněk. *Samospráva. Praha: Linde, 2007. s. 21. – 22. ISBN 9788072016655.*

3.3 Obec a obecní zřízení

Obec lze charakterizovat jako základní územně samosprávním společenství občanů, které tvoří územní celek, který má vymezenou územní hranici obce.²⁵ Obec vystupuje v právních vztazích pod svým jménem a nese odpovědnost, která vyplývá z těchto vztahů. Formálně označuje jako veřejnoprávní korporace, která má vlastní majetek. Obec při plnění svých úkolů chrání veřejný zájem, stará se o potřeby vlastních občanů a také o všestranný rozvoj vlastního území.²⁶

Obec, která má minimálně 3 000 obyvatel, se stane městem, pokud tak stanoví po návrhu obce a vyjádření vlády předseda Poslanecké sněmovny. Obec taktéž může stát městysem, pokud tak na návrh obce stanoví předseda Poslanecké sněmovny po vládním vyjádření. Obce, které měly oprávnění užívat označení městys před datem 17. května 1954, městysem jsou, pokud o to požádají předsedu Poslanecké sněmovny, který tak na žádost obcí stanoví a určí den, od kterého se obec městysem stane. Pokud dojde ke sloučení dvou nebo více obcí, z nichž je alespoň jedna městem, tak nově vzniklá obec je také městem. Sloučí-li se dvě či více obcí, ze kterých žádná nemá označení města, ale alespoň jedna je městysem, tak nově vzniklá obec je městysem. Pokud naopak dojde k oddělení části města a vzniknou dvě nebo více obcí, pak platí, že obec, které zůstane název dosavadního města či část jeho názvu, je městem i nadále. Oddělí-li se část městyse a vzniknou dvě a více obcí, tak je dáno, že obec, které zůstane celý název městyse nebo jen jeho část názvu, tak zůstane i nadále městysem.²⁷

3.3.1 Občané obce

Občanem obce je každá fyzická osoba, která má České státní občanství a má v obci nahlášený trvalý pobyt. Občan, který splňuje tuto definici a zároveň nabytí plnoletosti, tak má aktivní i pasivní právo tj. má právo volit a být volen do zastupitelstva obce. Mezi další práva patří například vyjadřovat se ke stanoviskům na zasedání zastupitelstva. Občan, který je starší 18 let, má trvalý pobyt v dané obci, ale je cizincem, tak u něj platí,

²⁵ *Zákony pro lidi. 128/2000 Sb. Zákon o obcích* [online]. [cit. 2019-08-09]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-128#p1>

²⁶ *Zákony pro lidi. 128/2000 Sb. Zákon o obcích* [online]. [cit. 2019-08-09]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-128#p2>

²⁷ *Zákony pro lidi. 128/2000 Sb. Zákon o obcích* [online]. [cit. 2019-08-09]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-128#p3>

že se jedná o občana dané obce tehdy, stanoví-li tak mezinárodní smlouva, kterou Česká republika vázána. Pokud se ale jedná o občana, který trvalý pobyt v konkrétní obci nemá, ale vlastní na území obce nemovitost, tak má veškerá práva jako ostatní občané obce s tím rozdílem, že nemůže volit nebo být volen do zastupitelstva a nemůže hlasovat v místním referendu.²⁸

Obec má možnost udělit fyzickým osobám, které se značnou měrou zasloužily primárně o rozvoj obce, čestné občanství obce. Čestný občan má právo vyjadřovat svá stanoviska na zasedání zastupitelstva obce a to v souladu s jednacím řádem obecního zastupitelstva. Obec taktéž může udělovat ceny obce nebo může ocenit významné životní události svých obyvatel.²⁹

3.3.2 Působnost obce

Působnost obcí se rozděluje na samostatnou a přenesenou. Do samostatné působnosti se zahrnují záležitosti, které jsou v zájmu obce a jejích občanů, pokud nejsou zákonem svěřeny do působnosti krajům nebo pokud se nejedná o přenesenou působnost orgánů obce či o působnost, jež je svěřena zvláštním zákonem správním úřadům jako výkon státní správy. Obec se v rámci výkonu samostatné působnosti na svém území stará v souladu s místními zvyklostmi a předpoklady o uspokojování potřeb svých občanů a vytváření ideálních podmínek pro rozvoj sociální péče. Primárně se jedná o uspokojování potřeb v oblasti bydlení, dopravy a spojů, informací, ochrany a rozvoje zdraví, vzdělávání a výchovy, ochrany veřejného pořádku a rozvoje kultury. Při vykonávání samostatné působnosti se obec řídí zákonem, a to primárně v případě vydávání obecně závazných vyhlášek a v ostatních záležitostech se řídí taktéž jinými právními předpisy na základě zákona.³⁰

²⁸ ČMEJREK, Jaroslav a Radek KOPŘIVA. *Základy veřejné správy. 1. vyd.* Praha: Česká zemědělská univerzita, Provozně ekonomická fakulta, 2007. s. 28. – 29. ISBN 978-80-213- 1626-3.

²⁹ *Zákony pro lidi. 128/2000 Sb. Zákon o obcích* [online]. [cit. 2019-08-09]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-128#p36>

³⁰ *Zákony pro lidi. 128/2000 Sb. Zákon o obcích* [online]. [cit. 2019-08-09]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-128#p35>

Do samostatné působnosti spadá:

- schvalování programu obce,
- hospodaření obce,
- sestavování a schvalování rozpočtu obce, závěrečného účtu obce a účetní závěrky obce,
- rozhodování o vyhlášení místního referenda,
- rozhodovat o spolupráci s dalšími obcemi,
- vydávání obecně závazných vyhlášek,
- zřizování a rušení příspěvkových organizací a organizačních složek obce,
- rozhodování o zřizování či rušení právnických osob,
- zřizování a rušení obecní policie,
- udělovat a odnímat čestné občanství obce a ceny obce,
- vydávat komunální dluhopisy,
- zřizovat trvalé a dočasné peněžní fondy obce atd.³¹

Přenesenou působnost vykonávají v základním rozsahu orgány obce, které jsou určeny zákonem č. 128/2000 Sb. V rozsahu pověřeného obecního úřadu vykonává přenesenou působnost tento pověřený obecní úřad a stejně tak tomu je u obcí s rozšířenou působností. Orgány obce musí při výkonu přenesené působnosti dodržovat zákony a jiné právní předpisy. Dále se orgány obce řídí usneseními vlády a směrnicemi ústředních správních úřadů. Tato usnesení a směrnice však nemohou obecním orgánům ukládat povinnosti, jestliže nejsou zároveň stanoveny zákonem. Platnost směrnic ústředních správních úřadů je podmíněna jejich publikováním ve Věstníku vlády pro orgány krajů a obcí. Dále se řídí i opatřeními příslušných orgánů veřejné správy přijatými při kontrole výkonu přenesené působnosti dle tohoto zákona 128/2000 Sb.³²

³¹ *Zákony pro lidi. 128/2000 Sb. Zákon o obcích* [online]. [cit. 2019-08-09]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-128#p84>

³² *Zákony pro lidi. 128/2000 Sb. Zákon o obcích* [online]. [cit. 2019-08-09]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-128#p61>

3.4 Orgány obce

3.4.1 Zastupitelstvo obce

Zastupitelstvo obce je základní orgán obecní samosprávy. O jeho složení rozhodují přímo obyvatelé dané obce v obecních volbách. Podle počtu obyvatel obce se stanovuje počet členů zastupitelstva.³³

Tabulka č. 1 – Stanovení počtu zastupitelů obce

Počet obyvatel v obci	Počet zastupitelů
> 500	5 - 15
500 - 3000	7 - 15
3000 - 10 000	11 - 25
10 000 - 50 000	15 - 35
50 000 - 150 000	25 - 45
< 150 000	35 - 55

Zdroj:³⁴

Konkrétní počet volených zastupitelů na každé volební období je stanovován v souladu se zákonem č. 128/2000 Sb. zastupitelstvem obce. To má povinnost tak učinit do 85 dnů před dnem konání komunálních voleb.³⁵ Zastupitelstvo obce by mělo při stanovení počtu členů zastupitelstva přihlížet kromě počtu obyvatel také k velikosti územního obvodu. Počet členů zastupitelstva, jenž má být zvolen, musí být oznámen na úřední desce obecního úřadu nejpozději dva dny po jeho stanovení. Počet členů zastupitelstva obce může být taktéž zveřejněn způsobem v místě obvyklým. Pokud zastupitelstvo obce neurčí jinak, tak se volí počet členů zastupitelstva obce podle počtu členů zastupitelstva obce v končícím volebním období.³⁶

Mandát člena zastupitelstva obce začíná zvolením, ke kterému dojde ukončením hlasování. Každý člen zastupitelstva na začátku prvního zasedání zastupitelstva obce v novém

³³ ČMEJREK, Jaroslav, Václav BUBENÍČEK a Jan ČOPÍK. *Demokracie v lokálním politickém prostoru*. [specifika politického života v obcích ČR]. 1. vydání. Praha: Grada, 2010. Politologie (Grada), s. 39. ISBN 978-80-247-3061-5.

³⁴ *Zákony pro lidi. 128/2000 Sb. Zákon o obcích* [online]. [cit. 2019-08-09]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-128#p68>

³⁵ *Zákony pro lidi. 128/2000 Sb. Zákon o obcích* [online]. [cit. 2019-08-09]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-128#p67>

³⁶ *Zákony pro lidi. 128/2000 Sb. Zákon o obcích* [online]. [cit. 2019-08-09]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-128#p68>

volebním období skládá slib ve znění: „*Slibuji věrnost České republice. Slibuji na svou čest a svědomí, že svoji funkci budu vykonávat svědomitě, v zájmu obce (města, městyse) a jejich (jeho) občanů a řídit se Ústavou a zákony České republiky.*“ Slib každý zastupitel stvrzuje pronesením slova „*slibuji*“ a taktéž svým podpisem. Zvolení zastupitelé obce mají povinnost vykonávat svůj mandát osobně a v souladu se svým slibem a přitom nejsou vázáni žádnými příkazy.³⁷ Zároveň nesmí být pro vykonávání své funkce zkráceni na právech vyplývajících z jejich pracovních poměrů nebo obdobných právních vztahů. Funkce člena zastupitelstva je veřejná a není možné ji sloučit s dalšími veřejnými funkcemi.³⁸

Zastupitelé obce mají tři základní práva. Prvním z nich je právo iniciativy, které znamená, že zastupitel je oprávněn předkládat návrhy nejen zastupitelstvu, ale taktéž radě, výborům a komisím obce. Toto právo nelze omezit ani jednacím řádem. Druhým právem je právo interpelace, na jehož základě může zastupitel obce vznášet připomínky, dotazy a podněty na radu obce a její členy, předsedy jednotlivých výborů, na vedoucí příspěvkových organizací, na statutární orgány právnických osob, jejichž zřizovatelem je obec. Zastupiteli musí být zaslána odpověď do 30 dnů. Třetím právem je právo na informace, což v praxi znamená, že zastupitel má možnost požadovat informace ve věcech, které souvisí s výkonem jeho funkce a to konkrétně od zaměstnanců obecního úřadu a zaměstnanců právnických osob, které obec zřídila. Stejně jako u práva interpelace, tak i zde je lhůta na zaslání odpovědi 30 dnů.³⁹

Krom výše zmíněných práv mají zastupitelé obce také i své povinnosti. Mezi tyto povinnosti patří aktivní účast, kdy má zastupitel obce povinnost účastnit se zasedání zastupitelstva a dalších orgánů, ve kterých je členem. V případě, že se zasedání účastnit nemůže, musí se řádně omluvit. Dále musí svědomitě a řádně plnit úkoly, které mu orgány obce svěřily, hájit zájmy občanů obce a musí jednat a vystupovat takovým způsobem, aby neohrozil vážnost své funkce. Zastupitelstvo zasedá zpravidla dle potřeby, ale nejméně

³⁷ *Zákony pro lidi. 128/2000 Sb. Zákon o obcích* [online]. [cit. 2019-08-09]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-128#p69>

³⁸ *Zákony pro lidi. 128/2000 Sb. Zákon o obcích* [online]. [cit. 2019-08-09]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-128#p70>

³⁹ BALÍK, Stanislav. *Komunální politika: obce, aktéři a cíle místní politiky*. 1. vydání. Praha: Grada, 2009, s. 68. Politologie (Grada). ISBN 978-80-247-2908-4.

jednou za tři měsíce. Zasedání zastupitelstva je veřejné a pořizuje se z něj zápis. Zastupitelstvo rozhoduje ve věcech, jež spadají do samostatné působnosti obce. Příkladem může být schvalování programu rozvoje obce, schvalování rozpočtu a závěrečného účtu obce včetně účetní závěrky, zřizování a rušení právnických osob a příspěvkových organizací, vydávání obecně závazných vyhlášek, vyhlášení místního referenda, stanovovat výši odměn neuvolněným členům zastupitelstva obce atd.⁴⁰

3.4.2 Rada obce

V samostatné působnosti je rada obce výkonným orgánem a za svou činnost je odpovědná zastupitelstvu obce. V rámci přenesené působnosti přísluší radě obce rozhodovat pouze tehdy, stanoví-li tak zákon. Radu obce tvoří starosta, místostarosta (případně místostarostové) a ostatní členové rady, kteří jsou voleni z řad členů zastupitelstva obce. Nejmenší možný počet členů rady činí pět, největší jedenáct. Zároveň platí, že počet členů rady musí být lichý. V obcích, kde je méně než patnáct zastupitelů, tak se rada nevolí. V takovém případě, pokud zákon nestanoví jinak, tak její pravomoc vykonává starosta.⁴¹

Rada obce se schází podle potřeby a na rozdíl od zasedání zastupitelstva obce jsou její schůze neveřejné. Ke konkrétním bodům jednání je možno přizvat i další členy zastupitelstva či jiné osoby. K tomu, aby rada byla schopná usnášet, tak je nutná přítomnost nadpoloviční většiny členů. K vydání platného usnesení či rozhodnutí je zapotřebí souhlasu nadpoloviční většiny všech jejích členů. Ze schůze rady obce se pořizuje zápis. Pokud nastane situace, že je starosta či místostarosta odvolán z funkce, případně pokud se své funkce vzdá, tak přestává být členem rady obce.⁴²

⁴⁰ ČMEJREK, Jaroslav, Václav BUBENÍČEK a Jan ČOPÍK. *Demokracie v lokálním politickém prostoru: [specifika politického života v obcích ČR]*. 1. vydání. Praha: Grada, 2010. Politologie (Grada), s. 40. - 42. ISBN 978-80-247-3061-5.

⁴¹ ČMEJREK, Jaroslav, Václav BUBENÍČEK a Markéta LUHANOVÁ. *Politika v regionálním rozvoji: úvod do studia*. Praha: Credit, 2004. s. 48. ISBN 80-213-1157-6.

⁴² ČMEJREK, Jaroslav, Václav BUBENÍČEK a Jan ČOPÍK. *Demokracie v lokálním politickém prostoru: [specifika politického života v obcích ČR]*. 1. vydání. Praha: Grada, 2010. Politologie (Grada), s. 44. ISBN 978-80-247-3061-5.

Do působnosti rady obce se například řadí:

- příprava návrhů na jednání zastupitelstva,
- zabezpečování hospodaření obce dle schváleného rozpočtu a provádění rozpočtových opatření,
- vydávání nařízení obce,
- zřizování a rušení komisí,
- rozdělování pravomocí v obecním úřadě,
- stanovování počtu zaměstnanců na obecním úřadě,
- schvalování organizačního řádu obecního úřadu,
- ukládání pokut v rámci samostatné působnosti,
- plnění úkolů stanovených zvláštním zákonem.⁴³

3.4.3 Starosta obce

Lze tvrdit, že starosta zastupuje obec navenek. Starosta a místostarosta jsou voleni zastupitelstvem obce z řad svých členů. Ze své funkce jsou odpovědní zastupitelstvu obce a u obou je podmínkou občanství České republiky. Pokud nastane situace, že starosta bude odvolán nebo se své funkce dobrovolně vzdá a současně nebude zvolen nový starosta, tak jeho povinnosti a pravomoci převezme místostarosta a to až do doby, než dojde ke zvolení nového starosty.⁴⁴

Mezi nejdůležitější úkoly starosty patří svolávání a řízení zasedání zastupitelstva obce a rady obce. Starosta také spolu s ověřovateli podepisuje zápis z jednání zastupitelstva či rady obce a společně s místostarostou podepisuje všechny legislativní předpisy obce. Do povinností starosty spadá také například to, že je odpovědný za včasné objednání přezkumu hospodaření obce. Plní úkoly zaměstnavatele dle zvláštních předpisů, sjednává a ukončuje pracovní poměr se zaměstnanci obce. Pokud není v obci zřízena funkce

⁴³ ČMEJREK, Jaroslav, Václav BUBENÍČEK a Markéta LUHANOVÁ. *Politika v regionálním rozvoji: úvod do studia*. Praha: Credit, 2004. s. 49. – 50. ISBN 80-213-1157-6.

⁴⁴ ČMEJREK, Jaroslav, Václav BUBENÍČEK a Jan ČOPÍK. *Demokracie v lokálním politickém prostoru: [specifika politického života v obcích ČR]*. 1. vydání. Praha: Grada, 2010. Politologie (Grada), s. 45. - 46. ISBN 978-80-247-3061-5.

tajemníka obecního úřadu, tak jeho úkoly přebírá starosta obce. Patří mezi ně například stanovování platů zaměstnanců obce dle zvláštních předpisů, zajišťování výkonu přenesené působnosti atd. Dále schvaluje organizační řád obecního úřadu, odpovídá za informování veřejnosti o činnosti obce. Kontroluje, jak obecní úřad a jednotlivé komise plní své povinnosti. V rámci samostatné působnosti rozhoduje o těch záležitostech, které mu svěří rada obce.⁴⁵

3.4.4 Obecní úřad

Je tvořen starostou, místostarostou (místostarosty), tajemníkem obecního úřadu (pokud je v obci tato funkce zřízena) a zaměstnanci obecního úřadu. V čele tohoto úřadu je starosta. V rámci jednotlivých úseků činnosti obecního úřadu je rada obce oprávněna zřídit odbory a oddělení.⁴⁶

Na základě samostatné působnosti obecní úřad plní úkoly, které mu svěřila rada či zastupitelstvo obce. Taktéž pomáhá v činnosti jednotlivým výborům a komisím. Může rozhodovat v případech, ve kterých tak ukládá zákon. Obecní úřad taktéž vykonává činnosti v rámci přenesené působnosti obce s výjimkou těch, jež mají v kompetenci jiné orgány obce. V obcích s pověřeným obecním úřadem a v obcích s rozšířenou působností je zřizována funkce tajemníka úřadu. Tajemník je odpovědný za řádné plnění úkolů obecního úřadu jak v samostatné, tak i v přenesené působnosti. Mezi jeho povinnosti patří, že zajišťuje výkon přenesené působnosti kromě těch věcí, jež jsou svěřeny radě obce či jinému zvláštnímu orgánu obce. Plní ty úkoly, které mu svěří zastupitelstvo obce, rada obce, případně starosta. Podle zvláštních předpisů určuje platy zaměstnanců obce a vydává skartační plán, spisový řád, pracovní řád obecního úřadu a další vnitřní směrnice. Tajemník obce se zúčastňuje schůzí rady obce a zasedání zastupitelstva. K této funkci se ale váží určitá omezení. Například platí, že tajemník obecního úřadu nemůže vykonávat funkce v politických stranách a hnutích.⁴⁷

⁴⁵ ČMEJREK, Jaroslav, Václav BUBENÍČEK a Jan ČOPÍK. *Demokracie v lokálním politickém prostoru: [specifika politického života v obcích ČR]*. 1. vydání. Praha: Grada, 2010. Politologie (Grada), s. 45. - 46. ISBN 978-80-247-3061-5.

⁴⁶ ČMEJREK, Jaroslav a Radek KOPŘIVA. *Základy veřejné správy. 1. vyd.* Praha: Česká zemědělská univerzita, Provozně ekonomická fakulta, 2007. s. 47. ISBN 978-80-213-1626-3.

⁴⁷ ČMEJREK, Jaroslav, Václav BUBENÍČEK a Jan ČOPÍK. *Demokracie v lokálním politickém prostoru: [specifika politického života v obcích ČR]*. 1. vydání. Praha: Grada,

3.4.5 Orgány zastupitelstva a rady obce

Zastupitelstvo obce má možnost jako své iniciativní a kontrolní orgány výbory. Platí však, že v každé obci musí být zřízen kontrolní a finanční výbor. Pokud podle posledního sčítání obyvatel žije v dané obci více než 10 % občanů, kteří se hlásí k jiné než české národnosti, tak zastupitelstvo má povinnost zřídit také výbor pro národnostní menšiny. Tyto výbory jsou odpovědné zastupitelstvu obce a plní úkoly, které mu byly tímto orgánem svěřeny. Výbory mají právo předkládat svá stanoviska obecnímu zastupitelstvu. Předsedou výboru musí být člen zastupitelstva obce. Tyto orgány se schází podle potřeby, vždy mají lichý počet členů s tím, že musí být nejméně tříčlenné. Členy finančního a kontrolního výboru nemohou být starosta, místostarosta, tajemník ani osoby, které zabezpečují rozpočtové a účetní práce na obecním úřadu.⁴⁸

Finanční výbor má za úkol kontrolovat, jak obec hospodaří se svým majetkem a finančními prostředky a jak plní další záležitosti, které mu byly svěřeny zastupitelstvem obce. Kontrolní výbor provádí přezkoumání plnění usnesení zastupitelstva a rady obce, kontroluje, jestli jsou dodržovány právní předpisy ostatními výbory a obecním úřadem v rámci samostatné působnosti a dále plní úkoly, které mu zastupitelstvo svěřilo do gesce. O každé provedené kontrole je pořizován zápis, jenž obsahuje předmět kontroly, zjištěná pochybení a návrhy opatření, které mají směřovat k nápravě nedostatků.⁴⁹

V některých částech obce je zastupitelstvo obce oprávněno zřídit osadní nebo místní výbory. Zastupitelstvo obce určuje počet členů a zároveň má oprávnění obsazovat posty v osadním výboru. Předsedu volí zastupitelstvo z řad členů osadního výboru.⁵⁰ Osadní výbor má právo předkládat zastupitelstvu, radě a výborům obce návrhy, které se týkají rozvoje části obce a jejího rozpočtu. Může se vyjadřovat k návrhům, které předkládá

2010. Politologie (Grada), s. 47. ISBN 978-80-247-3061-5.

⁴⁸ ČMEJREK, Jaroslav, Václav BUBENÍČEK a Markéta LUHANOVÁ. *Politika v regionálním rozvoji: úvod do studia*. Praha: Credit, 2004. s. 52. ISBN 80-213-1157-6.

⁴⁹ ČMEJREK, Jaroslav, Václav BUBENÍČEK a Markéta LUHANOVÁ. *Politika v regionálním rozvoji: úvod do studia*. Praha: Credit, 2004. s. 52. – 53. ISBN 80-213-1157-6.

⁵⁰ *Zákony pro lidi. 128/2000 Sb. Zákon o obcích* [online]. [cit. 2019-08-10]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-128#p120>

zastupitelstvo a rada obce. V neposlední řadě se může vyjadřovat k podnětům a připomínkám, které předloží občané obce.⁵¹

Rada obce, jakožto výkonný orgán obce, je oprávněna zřídit komise jako své iniciativní a poradní orgány. Komise předkládá náměty a stanoviska právě radě obce. Komise může být i výkonným orgánem a to tehdy, je-li jí svěřena část výkonu přenesené působnosti. Pokud nestanoví zákon jinak, tak předsedou komise může být jen osoba, která prokázala zvláštní odbornou způsobilost pro výkon této funkce.⁵²

3.5 Volby

Volby se řadí mezi základní pilíře zastupitelské demokracie. Primárním úkolem komunálních voleb je zjištění aktuální rozložení politických sil v obci a vytvoření tak odpovídající reprezentace. Od výsledku voleb se pak odvíjí další kroky (rozdělení mandátů, tvorba většiny a exekutivy, formování opozice, která poté většinu a exekutivu kontroluje.⁵³ Říchová volby definuje jako: „časově a místně sladěný, v základních otázkách právně upravený proces ustavování zastupitelských sborů jako kolegiálních představitelů suverenity nebo samosprávy těch, kteří je upravují. Toto ustavení probíhá na základě výběru z více uchazečů, kteří musí splnit předem stanovená kritéria“.⁵⁴

Volby mají tři funkce. První z nich je funkce kontrolní a ta spočívá v tom, že prostřednictvím pravidelných voleb mají obyvatelé obce možnost kontroly exekutivních a zastupitelských orgánů. Druhou je funkce legitimizační, což znamená, že zvolený orgán prostřednictvím voleb získává svou legitimitu. Poslední je funkce integrační, jejíž podstatou je střetávání odlišných priorit, cílů a zájmů, které reprezentují jednotlivé strany a hnutí. Volebním aktem dochází k jejich integraci, potažmo ke sjednocování celé

⁵¹ Zákony pro lidi. 128/2000 Sb. Zákon o obcích [online]. [cit. 2019-08-10]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-128 #p121>

⁵² ČMEJREK, Jaroslav, Václav BUBENÍČEK a Jan ČOPÍK. *Demokracie v lokálním politickém prostoru: [specifika politického života v obcích ČR]*. 1. vydání. Praha: Grada, 2010. Politologie (Grada), s. 49. ISBN 978-80-247-3061-5.

⁵³ ČMEJREK, Jaroslav, Václav BUBENÍČEK a Jan ČOPÍK. *Demokracie v lokálním politickém prostoru: [specifika politického života v obcích ČR]*. 1. vydání. Praha: Grada, 2010. Politologie (Grada), s. 51. ISBN 978-80-247-3061-5.

⁵⁴ ŘÍCHOVÁ, Blanka. *Úvod do současné politologie: Srovnávací analýza demokratických politických systémů*. Praha: Portál, 2002. s. 131. ISBN 9788071786283.

společnosti. K tomu, aby volby mohly plnit výše uvedené funkce, tak musí být založeny na principech rovného, všeobecného a přímého volebního práva.⁵⁵

Každý občan dané obce, který dosáhl požadovaného věku a nevznikla u něj nějaká překážka, která by narušovala výkon volebního práva, má aktivní a pasivní volební právo. Aktivní volební právo opravňuje občany účastnit se volebního aktu a prostřednictvím svého hlasu se spolupodílet na formování zastupitelské reprezentace. Pasivní právo znamená právo být volen tj. účastnit se voleb jako kandidát. Pro správnou funkčnost voleb je důležitá politická pluralita a svoboda volby. Volič nemůže být vystaven žádnému nátlaku, aby hlasoval pro konkrétní stranu či kandidáta a zároveň musí mít možnost výběru mezi jednotlivými stranami a kandidáty. Což někdy bývá problematické u nejmenších obcí, ve kterých kandiduje velmi málo kandidátů a volebních stran.⁵⁶

3.6 Volební systémy

Volebním systémem se rozumí metoda, kterou lze předat vůli voličů do podoby voleného zastupitelského orgánu. Volební systém v širším slova smyslu představuje komplexní podobu mechanismu voleb, kdy zahrnuje základní komponenty jako je struktura hlasu, forma kandidatury, volební klauzule, volební obvod a volební formule. V užším slova smyslu volební systém znamená princip převádění hlasů na mandáty. Volební procedura znamená sčítání hlasů a jejich následný převod na mandáty.⁵⁷

Volební výsledky jsou kromě vůle voličů závislé také na uzákoněném volebním systému. Využívají se tři základní volební systémy: většinový, proporcionální a smíšený. Navzájem se od sebe odlišují zejména konstrukcí volebních obvodů. Většinový volební systém je založen na bázi jednomandátových volebních obvodů, kdy počet volebních obvodů je roven počtu volených mandátů. Voliči vybírají mezi kandidáty a ten, který dostane nejvíce hlasů (ať už relativní nebo absolutní většinou hlasů), získá v daném volebním

⁵⁵ ČMEJREK, Jaroslav, Václav BUBENÍČEK a Jan ČOPÍK. *Demokracie v lokálním politickém prostoru: [specifika politického života v obcích ČR]*. 1. vydání. Praha: Grada, 2010. Politologie (Grada), s. 51. ISBN 978-80-247-3061-5.

⁵⁶ ČMEJREK, Jaroslav, Václav BUBENÍČEK a Jan ČOPÍK. *Demokracie v lokálním politickém prostoru: [specifika politického života v obcích ČR]*. 1. vydání. Praha: Grada, 2010. Politologie (Grada), s. 51. – 52. ISBN 978-80-247-3061-5.

⁵⁷ ČMEJREK, Jaroslav, Václav BUBENÍČEK a Jan ČOPÍK. *Demokracie v lokálním politickém prostoru: [specifika politického života v obcích ČR]*. 1. vydání. Praha: Grada, 2010. Politologie (Grada), s. 52. ISBN 978-80-247-3061-5.

obvodě mandát. Mezi výhody tohoto volebního systému se řadí jeho jednoduchost, úzké spojení zvoleného zastupitele s jeho voliči a daným volebním obvodem a také vysoká personalizace volby. Naopak jako nevýhodu lze označit vysokou disproporcionalitu výsledků voleb, kdy mohou být zvýhodňovány silnější strany na úkor slabších. Další nevýhodou je, že systém nedostatečně odráží rozložení politických sil v daném politickém prostoru.⁵⁸

V rámci proporcionálního volebního systému si voliči vybírají mezi jednotlivými kandidátními listinami a tento systém je založen na více mandátových obvodech. Mezi výhody proporcionálního volebního systému se řadí to, že dokáže odhalit aktuální rozložení politických sil a podle toho jim přidělit mandáty. Ale zároveň pomocí volební klauzule dochází k zamezení toho, aby se do zastupitelského orgánu dostalo velké množství politických stran. Jako nevýhodu lze uvést těžkopádnost a složitost přepočítávání získaných hlasů na mandáty. Dále se složitěji formuje většina. Negativem je rovněž větší závislost kandidátů na stranických strukturách než na samotných voličích.⁵⁹

Na základě snahy zkombinovat přednosti obou předešlých systémů a eliminovat jejich nedostatky vzešel třetí volební systém, který je nazýván smíšeným. U tohoto systému je určitá část mandátů přidělována poměrně a další část většinově. Využívá se například při volbách do německého Bundestagu.⁶⁰ Je ale nutné, aby obě složky měly vliv na složení voleného tělesa to ale podmíněné tím, že obě složky rozložení mandátů musí mít vliv na složení voleného tělesa s minimálně 5% podílem na celkovém počtu mandátů.⁶¹

Volební obvod

Nejdůležitějším aspektem volebního obvodu je jeho velikost. Ta se ale neměří počtem obyvatel nebo rozlohou území, nýbrž počtem mandátů přidělovaných v konkrétním obvodu. Velikost volebního obvodu velmi ovlivňuje proporcionalitu voleb. Platí, že čím je

⁵⁸ ČMEJREK, Jaroslav, Václav BUBENÍČEK a Jan ČOPÍK. *Demokracie v lokálním politickém prostoru: [specifika politického života v obcích ČR]*. 1. vydání. Praha: Grada, 2010. Politologie (Grada), s. 53. ISBN 978-80-247-3061-5.

⁵⁹ Tamtéž

⁶⁰ Tamtéž

⁶¹ HLOUŠEK, Vít, Lubomír KOPEČEK a Jakub ŠEDO. *Politické systémy*. Brno: Barrister & Principal, 2011. s. 164. ISBN 9788087474235.

volební obvod větší, tím se volby stávají proporcionálnějšími a naopak. Za kritickou hranici se pokládají volební obvody s pěti mandáty. U volebních obvodů, které jsou pod touto hranicí, se projevuje velmi silná disproportionálnost a nadreprezentace největších a nejsilnějších stran.⁶²

S teorií volebních obvodů úzce souvisí pojem gerrymandering. Tento pojem znamená možnost manipulace s hranicí volebního obvodu tak, aby došlo ve volbách k dosažení lepšího výsledku. Metoda byla poprvé použita začátkem 19. století v USA a spočívá ve sledování stranických kritérií při vymezování obvodů za účelem prospěchu kandidáta či kandidátní listiny. Gerrymandering se uplatňuje primárně v jednomandátových volebních obvodech.⁶³

Jsou tři hlavní způsoby gerrymanderingu. Prvním z nich je sbalování, jehož podstatou je faktický posun volebního obvodu tak, aby došlo ke koncentraci opozice do jednoho, popřípadě do několika málo obvodů. Opozice pak sice v některém z volebních okrsků dosáhne jednoznačného vítězství, ale bude mít nadbytečnou většinu hlasů, což může mít za následek to, že ztratí svou reálně existující většinovou převahu ve větším počtu okrsků. Další variantou gerrymanderingu je roztržení, které spočívá ve vytyčení takových hranic volebních obvodů, že dojde k začlenění voličů nějaké volební strany či hnutí do několika volebních obvodů. A to takovým způsobem, že se v nových obvodech jejich hlasy ve výsledku vytratí. Třetí způsob je formou vnitrostranického soupeření, což je vytyčení hranic volebního obvodu, které nutí kandidáty jedné strany k vzájemnému soupeření v rámci daného okrsku nebo vyžaduje, aby reprezentant opoziční síly kandidoval v obvodu, ve kterém se obyvatelstvo výrazně odlišuje svým profesním, politickým a kulturním zázemím od obvodu, ve kterém byl kandidát zvolen v minulých volbách.⁶⁴

⁶² ČMEJREK, Jaroslav, Václav BUBENÍČEK a Jan ČOPÍK. *Demokracie v lokálním politickém prostoru: [specifika politického života v obcích ČR]*. 1. vydání. Praha: Grada, 2010. Politologie (Grada), s. 54. ISBN 978-80-247-3061-5.

⁶³ ČMEJREK, Jaroslav, Václav BUBENÍČEK a Jan ČOPÍK. *Demokracie v lokálním politickém prostoru: [specifika politického života v obcích ČR]*. 1. vydání. Praha: Grada, 2010. Politologie (Grada), s. 55. ISBN 978-80-247-3061-5.

⁶⁴ ŘÍCHOVÁ, Blanka. *Úvod do současné politologie: Srovnávací analýza demokratických politických systémů*. Praha: Portál, 2002. s. 143. – 144. ISBN 9788071786283.

Forma kandidatury

U formy kandidatury se rozlišuje kandidatura personální, která je spjatá s jednomandátovými volebními obvody a kandidatura s otevřenou kandidátní listinou, která je spojena s poměrnými volebními systémy.⁶⁵ V praxi je možné se setkat se třemi druhy kandidátních listin. Zaprvé s přísně vázanými kandidátními listinami, kde volič nemá možnost ovlivnit konečné pořadí jednotlivých kandidátů a hlasuje tak pro kandidátní listinu jako celek. Dalším typem jsou vázané kandidátní listiny, u kterých může volič preferovat určité množství kandidátů. Například v Dánsku a Nizozemsku může volič označit pouze jednoho kandidáta, ale v České republice, Řecku, Norsku a dalších zemích má možnost volič označit i více kandidátů. Posledním typem jsou volné kandidátní listiny, kdy volič vybírá pomocí preferenčních hlasů kandidáty napříč kandidátními listinami jednotlivých politických stran a hnutí.⁶⁶

Struktura hlasu

Struktura hlasu velmi úzce souvisí s formou kandidatury. Primárně se rozlišuje hlas jediný a hlas vícenásobný a kombinací jednotlivých způsobů hlasování lze získat různé varianty struktury hlasu. Jediný hlas je primárně využíván v jednomandátových obvodech, příkladem mohou být volby do senátu v České republice. Může ale také být použit i ve vícemandátových volebních obvodech, které jsou spjaty s přísně vázanými kandidátními listinami. Naopak vícenásobný hlas je spojen s otevřenými kandidátními listinami. Volič má přesně takový počet hlasů, jaký je počet přidělovaných mandátů. Vícenásobný hlas dovoluje voliči vybírat mezi kandidáty napříč celým stranickým spektrem. Vícenásobný hlas se v České republice využívá při volbách do zastupitelstev obcí.⁶⁷

⁶⁵ ČMEJREK, Jaroslav, Václav BUBENÍČEK a Jan ČOPÍK. *Demokracie v lokálním politickém prostoru: [specifika politického života v obcích ČR]*. 1. vydání. Praha: Grada, 2010. Politologie (Grada), s. 55. ISBN 978-80-247-3061-5.

⁶⁶ ŘÍCHOVÁ, Blanka. *Úvod do současné politologie: Srovnávací analýza demokratických politických systémů*. Praha: Portál, 2002. s. 155. ISBN 9788071786283.

⁶⁷ ČMEJREK, Jaroslav, Václav BUBENÍČEK a Jan ČOPÍK. *Demokracie v lokálním politickém prostoru: [specifika politického života v obcích ČR]*. 1. vydání. Praha: Grada, 2010. Politologie (Grada), s. 56. – 57. ISBN 978-80-247-3061-5.

Volební formule

Jsou to metody převádění počtů hlasů na počty mandátů u poměrných volebních systémů. Jde o pravidla pro přidělování mandátů, která jsou nejčastěji v podobě vzorců. Volební formule je možno separovat na volební kvóty a volební dělitele. Volební kvóty pracují s celkovým množstvím odevzdaných hlasů a s celkovým počtem mandátů a výsledkem je určitá kvóta. Pomocí této kvóty jsou pak jednotlivým politickým stranám přiřazovány mandáty. Negativem je, že většinou nedokáží alokovat všechny mandáty, proto pak musí být doplněny dalšími metodami, případně musí být aplikovaný v systémech skrutinií. Mezi známé kvóty patří Hareova kvóta a Hagenbach-Bischoffova kvóta. Formule volebních dělitelů problémy s nerozdělenými mandáty odstraňuje. Mandáty jsou totiž postupně rozdělovány konkrétním stranám podle aktuálního průměru hlasů na mandát, o který se ucházejí. Mezi známé dělitele patří D'Hondtův dělitel a Sainte-Laguë. Oba zmínění dělitele mají své modifikace.⁶⁸

Volební klauzule

Volební (uzavírací) klauzule bývá vnímána jako nejznámější technický prostředek, který u poměrných systémů slouží eliminaci toho, aby se do zákonodárského orgánu nedostalo příliš velké množství marginálních stran a zabránilo se tak dezintegraci politické síly. Politickým stranám, kterým se nepodaří překročit zákonem stanovené procento, není umožněno podílet se na rozdělování mandátů.⁶⁹ V České republice je ve všech volbách, ve kterých se využívá poměrný volební systém, nastavena uzavírací klauzule na hranici 5 %. Zásadním rozdílem mezi komunálními volbami a volbami do poslanecké sněmovny je to, že pokud se dvě politické strany před volbami do poslanecké sněmovny spojí a budou kandidovat jako jedna, tak se práh zvyšuje na 10 %. V případě spojení tří stran, tak je hranice na 15 % atd. Toto pravidlo u komunálních voleb neplatí a volební

⁶⁸ NOVÁK, Miroslav a Tomáš LEBEDA. *Volební a stranické systémy: ČR v mezinárodním srovnání*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2004. Vysokoškolské učebnice (Aleš Čeněk). s. 30. – 34. ISBN 8086473880.

⁶⁹ NOVÁK, Miroslav a Tomáš LEBEDA. *Volební a stranické systémy: ČR v mezinárodním srovnání*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2004. Vysokoškolské učebnice (Aleš Čeněk). s. 34. – 35. ISBN 8086473880.

klauzule je vždy na 5% hranici s výjimkou neúplných kandidátních listin, kde se klauzule snižuje.⁷⁰

3.6.1 Komunální volby a lokální volební systém České republiky

Zákon č. 491/2001 Sb. o volbách do zastupitelstev obcí a o změně některých zákonů definuje organizaci voleb a všechny potřebné náležitosti. Volebním obvodem je samotné území obce. Obec je však oprávněna zřídit více volebních obvodů za předpokladu, že v obcích s počtem obyvatel do 10 000 bude minimálně 5 zastupitelů. V obcích, které mají maximálně 50 000 obyvatel, je zapotřebí v každém obvodě alespoň 7 členů zastupitelstva a v obcích, které mají nad 50 000 obyvatel musí být zastupitelů 9 a více. V Praze a dalších statutárních městech mohou být městské obvody a městské části součástí jen jednoho volebního obvodu. V komunálních volbách jsou využívány otevřené kandidátní listiny. Co se týče struktury hlasu, tak volič disponuje vícenásobným hlasem s tím, že má přesně tolik hlasů, kolik je přidělovaných mandátů. Volič však může místo vybírání jednotlivých kandidátů dát hlas jedné kandidátní listině jako celku.⁷¹ V případě volební formule se přešlo z metody Sainte-Laguë k D'Hondtově volební formuli, která dělí veškeré hlasy pro danou kandidátní listinu čísly 1; 2; 3 ... n10 tak, aby se rovnal počet dělitelů počtu kandidátů o zastupitelský post. Volební klauzule je u voleb do obecních zastupitelstev stanovena na 5 %. Pokud je však kandidátní listina neúplná, tak se volební klauzule snižuje. ČSÚ zjistí, kolik bylo odevzdáno hlasů pro každého kandidáta a pro každou kandidátní listinu. Taktéž zjistí celkový počet platných hlasů pro všechny kandidátní listiny a která kandidátní listina se dostala procentuálně pod hodnotu 5 z celkového počtu platných hlasů, tak tuto hodnotu vydělí počtem volených zastupitelů a poté se vynásobí počtem kandidátů dané kandidátní listiny. Pokud Český statistický úřad zjistí, že do následného zjišťování volebních výsledků nepostupují alespoň 2 kandidátní listiny, tak se volební klauzule snižuje vždy o 1 % až do té doby, než dojde ke splnění této podmínky.⁷²

⁷⁰ ČMEJREK, Jaroslav, Václav BUBENÍČEK a Jan ČOPÍK. *Demokracie v lokálním politickém prostoru: [specifika politického života v obcích ČR]*. 1. vydání. Praha: Grada, 2010. Politologie (Grada), s. 57. ISBN 978-80-247-3061-5.

⁷¹ ČMEJREK, Jaroslav. *Obce a regiony*. Praha: Alfa Nakladatelství, 2008. Politologie (Alfa Nakladatelství), s. 51. – 53. ISBN 9788087197004.

⁷² ČMEJREK, Jaroslav, Václav BUBENÍČEK a Jan ČOPÍK, 2010. *Demokracie v lokálním politickém prostoru*. Vyd. 1. Praha: Grada. Politologie (Grada). s. 63. – 64. ISBN 9788024730615.

3.7 Lokální politické a stranické systémy

S lehkou nadsázkou lze tvrdit, že v malých obcích lze zkoumání místního politického systému omezit pouze na analýzu lokálního stranického systému z důvodu určité „apolitičnosti“, která symbolizuje lokální politický proces. Zejména v řadě malých venkovských obcí se totiž aktivity politického charakteru překrývají s činnostmi, které jsou součástí běžného komunitního života v dané obci.⁷³

Lokální politický a stranický systém nejvíce ovlivňuje zejména velikost obce. Kromě parlamentních stran je lokální politická scéna doplňována různými regionálními a neparlamentními stranami a hnutími.⁷⁴ Pro Českou republiku je charakteristická velmi vysoká roztržštěnost osídlení v podobě velkého množství malých obcí. Značnou měrou k tomu přispěla sametová revoluce, protože po roce 1989 došlo ke zvýšení počtu obcí téměř o polovinu. V roce 2000 bylo v České republice 6251 obcí. Třetinu z nich tvořily obce do 200 obyvatel, až 60 % obcí mělo méně než 500 obyvatel. A obcí, které dosahovaly maximálního počtu 2 000 obyvatel, bylo v té době kolem 90 %.⁷⁵ V roce 2018 bylo v České republice 6 258 obcí, což představuje oproti roku 2000 navýšení o sedm obcí. Obcí do 200 obyvatel bylo v tomto roce 1 432, což představuje necelých 23 %. Lze tedy říci, procento nejmenších obcí do 200 obyvatel se celkem významně zmenšilo. Obcí s maximálním počtem 500 obyvatel bylo v roce 2018 3 424, což představuje necelých 55 %. Pouze 700 obcí mělo více než 2 000 obyvatel, což je zhruba 11 %.⁷⁶ Kromě velikosti obce ovlivňuje lokální stranický a politický systém také další faktory. Mezi ně patří například místní podmínky, tradice, politická kultura, čímž se rozumí vázanost nezávislých kandidátů na různá nezávislá sdružení nebo zájmy okrajových částí města či obce.⁷⁷

⁷³ ČMEJREK, Jaroslav, Václav BUBENÍČEK a Jan ČOPÍK, 2010. *Demokracie v lokálním politickém prostoru*. Vyd. 1. Praha: Grada. Politologie (Grada). s. 106. ISBN 9788024730615.

⁷⁴ ČMEJREK, Jaroslav a kol. *Participace občanů na veřejném životě venkovských obcí ČR*. Praha: Kernberg Publishing, 2009. s. 14. ISBN 978-80-87168-10-3.

⁷⁵ ČMEJREK, Jaroslav, Václav BUBENÍČEK a Markéta LUHANOVÁ. 2005. *Politika v regionálním rozvoji. Úvod do studia*. Praha: Česká zemědělská univerzita v Praze, 2005. s. 134. – 135. ISBN 80-213-1157-6.

⁷⁶ Český statistický úřad. *Malý lexikon obcí České republiky - 2018 | ČSÚ* [online]. [cit. 2019-09-21]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/maly-lexikon-obci-ceske-republiky-2018>

⁷⁷ KUBÁLEK, Michal a Václav BUBENÍČEK. *Charakter lokální politiky v suburbánním politickém prostoru*. Acta Politologica, 2012, roč. 4, č. 3, s. 287. - 288. ISSN: 1803-8220.

Obecně platí, že u menších obcí v porovnání s těmi většími se obecně vyskytuje nižší počet parlamentních stran. Typicky u obcí, které nepřesahují počtem obyvatel hodnotu 2 000, se netvoří úplné stranické spektrum. Obvykle v těchto obcích nelze najít kompletní sdružení stran, které jsou součástí poslanecké sněmovny. Důvodem, proč tomu tak je, může být zejména nízká ideologizace místní politiky. Často tedy politické spektrum zaplňují hlavně sdružení nezávislých kandidátů a nezávislí kandidáti. U obcí, které mají maximálně 1 000 obyvatel, se velmi často neobjevuje žádná celonárodní politická strana.⁷⁸

Komunální stranické systémy se vyznačují také tím, že v mnoha případech kandidátní listiny jednotlivých volebních stran nejsou naplněny a velmi důležitou roli tak mají nezávislí kandidáti. Příčinou tohoto stavu je nestabilita místních politických subjektů a nedostatečná ochota místních občanů se aktivně zapojovat do místního politického procesu. Některé volební strany sestavují kandidátní listinu až těsně před volbami. Relativně často se tak stává, že na jedné kandidátní listině se nachází kandidáti, kteří nemají jednotný názor na vedení obce.⁷⁹ Aby mohl občan kandidovat jako nezávislý kandidát, tak musí předložit petici voličů. Procento potřebného počtu obyvatel na petici se odvíjí od velikosti obce. U obcí do 500 obyvatel musí nezávislý kandidát získat minimálně 5 %. 4 % podpisů jsou potřeba u obcí, které mají 500 - 3 000 obyvatel. Ve větších obcích, které mají rozpětí 3 000 – 10 000 občanů s trvalým pobytem v dané obci, musí nezávislý kandidát sehnat minimálně 3 % podpisů. U největších měst, které mají více než 150 000 obyvatel, je nutnost získání 0,5 %. U sdružení nezávislých kandidátů se nerozlišuje velikost obce, nutné procento podpisů je všude stejné a činí 7 %.⁸⁰

3.7.1 Fenomén nezávislosti

Jedním z charakteristických rysů lokální politické scény je početné zastoupení nezávislých kandidátů, kteří vyhovují specifikům komunálního politického procesu.⁸¹ Fenomén nezávislosti vyjadřuje to, že ve voličích deklarovaná nezávislost kandidátů vzbuzuje

⁷⁸ ČMEJREK, Jaroslav, Václav BUBENÍČEK a Jan ČOPÍK, 2010. *Demokracie v lokálním politickém prostoru*. Vyd. 1. Praha: Grada. Politologie (Grada). s. 114. ISBN 9788024730615.

⁷⁹ ČMEJREK, Jaroslav, Václav BUBENÍČEK a Jan ČOPÍK, 2010. *Demokracie v lokálním politickém prostoru*. Vyd. 1. Praha: Grada. Politologie (Grada). s. 109. ISBN 9788024730615.

⁸⁰ REISER, Marion a Everhard HOLTSMANN. *Farewell to the party model?: independent local lists in East and West European countries*. Wiesbaden: VS Verlag für Sozialwissenschaften, 2008. s. 27. ISBN 9783531156873.

⁸¹ ČMEJREK, Jaroslav. *Obce a regiony*. Praha: Alfa Nakladatelství, 2008. Politologie (Alfa Nakladatelství). s. 64. ISBN 9788087197004.

naděje, jež ale mají jen symbolický a nepodložený charakter. Zejména v menších obcích tedy mohou mít nezávislí kandidáti výhodu oproti etablovaným politickým stranám.⁸² Nezávislí kandidáti kandidují nejvíce v obcích, které mají méně než 500 obyvatel. Je to způsobené tím, jak je vnímána komunální politika, která je vesměs apolitická. I z tohoto důvodu voliči upřednostňují spíše nezávislé kandidáty.⁸³

3.8 Komunální politické strany a koalice

Politické strany lze charakterizovat jako kterékoliv politické skupiny, které kandidují ve volbách a jsou tak schopné umístit své kandidáty do veřejných funkcí či úřadů. Jsou nedílnou součástí zastupitelské demokracie. Politické strany mají klíčovou funkci, která spočívá ve zprostředkování mezi mocí politickou a občany. Zároveň jsou také hlavním zprostředkovatelem participace občanů na demokratickém procesu. Politicky aktivní občané se sdružují v jednotlivých stranických řadách na základě toho, jaké postoje, názory, zájmy a cíle reprezentují. Ve volbách se pak snaží dosáhnout co největšího podílu na státní moci a ve veřejné správě, aby pak mohly co nejlépe hájit zájmy svých voličů a uskutečňovat tak jejich cíle. Politické strany tak jsou důležitým nástrojem k integraci společnosti a odrážejí politickou vůli obyvatel.⁸⁴

Aby politická strana mohla v zastupitelstvu samostatně rozhodovat, tak na základě komunálních voleb musí získat nadpoloviční většinu členů zastupitelstva. Což se ale tak často nestává, a když, tak spíše v malých obcích, tudíž je poté politická strana či hnutí (pokud nechce být pouze opoziční stranou) nucena uzavřít spojení s minimálně jednou další stranou. Toto politické spojení se odborně nazývá koalicí. Ode dne vyhlášení voleb a prvním ustavujícím zasedáním zastupitelstva může uplynout maximálně 15 dnů. Během této doby se dost často rozhoduje o dalším směřování obce na dané volební období.⁸⁵

⁸² BALÍK, Stanislav, 2009. *Komunální politika: obce, aktéři a cíle místní politiky*. Praha: Grada. Politologie (Grada). s. 198. ISBN 9788024729084.

⁸³ REISER, Marion a Everhard HOLTSMANN. *Farewell to the party model?: independent local lists in East and West European countries*. Wiesbaden: VS Verlag für Sozialwissenschaften, 2008. s. 28 ISBN 9783531156873.

⁸⁴ ČMEJREK, Jaroslav, Václav BUBENÍČEK a Jan ČOPÍK, 2010. *Demokracie v lokálním politickém prostoru*. Vyd. 1. Praha: Grada. Politologie (Grada). s. 65. a 106. ISBN 9788024730615.

⁸⁵ BALÍK, Stanislav, 2009. *Komunální politika: obce, aktéři a cíle místní politiky*. Praha: Grada. Politologie (Grada). s. 187. ISBN 9788024729084.

Lokální koalice umožňují jednotlivým politickým subjektům prosazovat své zájmy, názory a cíle prostřednictvím dosazování svých kandidátů do jednotlivých pozic a funkcí. Tato teorie koalic vychází z teorie her, která je založená na bázi rozboru příčin a pohnutek, které vybízí politické strany ke kooperaci. Formování koalic má dva hlavní přístupy. Prvním z nich je tzv. office seeking theory, což lze chápat jako spojení stran na základě racionálního úsudku do koalice za účelem získání co největšího podílu na moci. Tento přístup je spojen se sestavováním minimálně vítězných koalic. Jako druhé hledisko je uvedeno tzv. policy seeking theory, jehož cílem je objasnění účasti nebo neúčasti politického subjektu ve vládní koalici. Tento přístup je využíván pro zkoumání toho, proč některé politické subjekty nejsou ochotny podílet se na vládě. Jedním z důvodů může být například to, že silná opozice může vytvořit nátlak na současnou vládu a dosáhnout tak prosazení některých bodů z vlastního programu aniž by měla přímou odpovědnost za výsledky dané politiky.⁸⁶

3.8.1 Typologie koalic podle Balíka

Koalice jsou dle Balíka řazeny do dvou úrovní. První úroveň je třída koalice, jež se značí počtem aktérů v koalici. Druhá úroveň je spojena s ideovou vzdáleností jednotlivých aktérů v koalici.⁸⁷

Minimální vítězná ideově propojená koalice – hlavním cílem tohoto typu koalice je získat co největší podíl na moci. Minimální vítězná ideově propojená koalice má přesně takový počet členů, jaký je potřebný k získání většiny. Pokud jeden člen z koalice odstoupí, tak koalice ztrácí většinu. Charakteristické je, že členové jsou si názorově blízcí. Je to ideální a nejlogičtější způsob řešení situace, která nastala po volbách z pohledu teorie racionální volby a optimální ideové propojenosti. Tento typ koalice podporuje kompetitivnost stranického systému.⁸⁸

Minimální vítězná ideově nepropojená koalice – tento do určité míry zvláštní typ koalice vzniká tehdy, když vítěz voleb, potažmo jiné politické subjekty se silným politickým

⁸⁶ ČMEJREK, Jaroslav, Václav BUBENÍČEK a Jan ČOPÍK, 2010. *Demokracie v lokálním politickém prostoru*. Vyd. 1. Praha: Grada. Politologie (Grada). s. 145. – 146. ISBN 9788024730615.

⁸⁷ BALÍK, Stanislav. *Komunální politika: obce, aktéři a cíle místní politiky*. 1. vyd. Praha: Grada, 2009. s. 188. ISBN 978-80-247-2908-4.

⁸⁸ BALÍK, Stanislav. *Komunální politika: obce, aktéři a cíle místní politiky*. 1. vyd. Praha: Grada, 2009. s. 190. ISBN 978-80-247-2908-4.

mandátem, nejsou schopny vytvořit minimální vítěznou ideově propojenou koalici, případně jí z určitých důvodů vytvořit nechtějí (např. osobní důvody). Minimální vítězná ideově nepropojená koalice je složena z nejmenšího množství mandátů, které jsou zapotřebí k získání většiny. Pokud nastane situace, že jeden člen koalice opustí, tak koalice přijde o potřebnou většinu. Dochází zde ke spolupráci ideově protichůdných politických stran a v opozici je obvykle více politických subjektů či proudů.⁸⁹

Velká koalice – jde o koalici, pro kterou je charakteristická spolupráce dvou hlavních reprezentantů ideově protichůdných pólů. Není však vyloučena spolupráce i s dalšími menšími politickými subjekty. Aby šlo o velkou koalici, tak je nutné, aby v opozici zůstaly alespoň dva ideově nesourodé politické subjekty. Mezi důvody, proč tento druh koalice vzniká, patří touha po bezpečí, případně předpoklad dlouhodobé spolupráce, která by měla trvat minimálně 2 volební období.⁹⁰

Nadměrně ideově propojená koalice – je založena na tom, že se spolupráce účastní minimálně jeden nadbytečný člen a zároveň jsou subjekty ideově blízké. Tento druh koalice může vzniknout například kvůli institucionálnímu nastavení politiky nebo tehdy, když opozice silně tlačí na vládu a minimální vítězná koalice by dávala pouze těsnou většinu. Občas nastane situace, že jeden politický subjekt získá ve volbách velmi silný mandát, nicméně k získání většiny potřebuje alespoň jednu menší politickou stranu. Zástupci dané malé strany si jsou pak vědomi své důležitosti a mohou vítěze voleb vydírat. Aby této situaci silná strana předešla, tak přizve do koalice ještě jeden menší ideově propojený subjekt a společně tak vytvoří nadměrně ideově propojenou koalici.⁹¹

Nadměrně ideově nepropojená koalice – k vytvoření tohoto typu koalice dochází velmi zřídka. Svou podstatou je podobná nadměrně ideově propojené koalici s tím rozdílem,

⁸⁹ BALÍK, Stanislav. *Komunální politika: obce, aktéři a cíle místní politiky*. 1. vyd. Praha:Grada, 2009. s. 191. ISBN 978-80-247-2908-4.

⁹⁰ BALÍK, Stanislav. *Komunální politika: obce, aktéři a cíle místní politiky*. 1. vyd. Praha:Grada, 2009. s. 191. – 192. ISBN 978-80-247-2908-4.

⁹¹ BALÍK, Stanislav. *Komunální politika: obce, aktéři a cíle místní politiky*. 1. vyd. Praha:Grada, 2009. s. 192. – 193. ISBN 978-80-247-2908-4.

že členové nejsou ideově blízcí. Důvody vzniku se podobají předchozímu typu koalice s tím, že je cena za spolupráci nižší.⁹²

Široká koalice – bývá označována jako tzv. duhová koalice a spojuje se do ní většina politických subjektů kromě jednoho. Spolupracují navzájem i přes ideovou rozdílnost. Je však rozdíl, pokud je důvodem vzniku této koalice boj proti jednomu politickému subjektu, nebo pouze kooperace bez jednoho subjektu. V prvním případě je cílem odstavit od moci jeden politický subjekt. Pokud se jedná o širokou koalici bez jednoho subjektu, tak má velmi blízko ke všestranné koalici, kdy motivem může být zapojení co nejvíce politických subjektů do rozhodování.⁹³

Všestranná koalice – tato koalice vzniká hlavně z pragmatických důvodů a jsou do ní zapojeny všechny relevantní politické síly. Všestranná koalice se pojí s pojmem *Gemeinschaft*, kdy primárním úkolem politických subjektů by měla být pospolitost.⁹⁴

3.8.2 Typologie dle Jüptnera

Podle této typologie jsou lokální politické systémy rozlišovány do čtyř kategorií, které odlišuje hlavně velikost obce.

Nejmenší obce (NO) – do této kategorie se řadí obce, které mají maximálně 1 700 obyvatel. Typicky zde kandiduje malé množství etablovaných politických stran (většinou maximálně dvě) a politické spektrum tak ve velké míře doplňují místní nezávislí kandidáti a jejich sdružení. Strany velmi často mívají zanedbatelný počet členů a tvoří se až těsně před volbami. V této typologii se velmi často všechny politické subjekty spojují do všestranné koalice. Zastupitelstvo tak funguje na bázi „velké rodiny“, političtí aktéři vesměs inklinují k apolitičnosti a při rozhodování se bere primárně v potaz skupinový zájem. Politické subjekty většinou nestojí o zbytečné spory, někdy se i dokonce navzájem

⁹² BALÍK, Stanislav. *Komunální politika: obce, aktéři a cíle místní politiky*. 1. vyd. Praha: Grada, 2009. s. 194. ISBN 978-80-247-2908-4.

⁹³ BALÍK, Stanislav. *Komunální politika: obce, aktéři a cíle místní politiky*. 1. vyd. Praha: Grada, 2009. s. 194. – 195. ISBN 978-80-247-2908-4.

⁹⁴ BALÍK, Stanislav. *Komunální politika: obce, aktéři a cíle místní politiky*. 1. vyd. Praha: Grada, 2009. s. 195. – 196. ISBN 978-80-247-2908-4.

podporují. Lze tedy hovořit o nesoutěživém systému. Funkce starosty bývá většinou neuvolněná a rada se v tomto velikostním rozmezí nevolí.⁹⁵

Obce menší střední velikosti (MSO) – tyto obce mají rozsah 1 701 – 9 000 obyvatel. Stejně jako v předchozím typu mohou i zde vznikat koalice na bázi „velké rodiny“. Politické subjekty se v nekonkurenčním systému vesměs nechtějí dostávat do střetů, aby nehrozilo jejich vyloučení z koalice. Taktéž zde ale lze nalézt koalice typu „vlády a opozice“. Nicméně nelze hovořit o opozici jako takové, spíše se jedná o politické subjekty mimo exekutivní koalici, které do určité míry spolupracují s koalicí. Převládá zde apolitický charakter vztahů a spory, pokud nějaké jsou, tak jsou hlavně osobního rázu. Za aktivní členy koalice je možno označit tzv. jádra, což jsou místní osobnosti, které mají funkci v místních spolcích, organizacích a dalších subjektech. V těchto obcích příliš často nedochází k tvorbě předvolebních koalic.⁹⁶

Obce větší střední velikosti (VSO) – zde se řadí obce, jejichž počet obyvatel je v rozmezí 9 001 - 45 000 a je pro ně typický „polosoutěživý systém“ s obsazováním exekutivních funkcí v návaznosti na volby. V mezivolebním období se politická soutěživost snižuje. Koaličními aktéry jsou převážně velké politické strany a regionálně-komunální strany a nezávislá sdružení se zde vyskytují spíše sporadicky. Ve volebním období mají koaliční aktéři při dílčích hlasováních určitou volnost, což je ale do jisté míry závislé na tom, zda se jedná o koalici skrytou či zřejmou. Koalice mají obvykle zřetelnou většinu v zastupitelstvu, ale nezahrnují celé politické spektrum.⁹⁷

Největší obce (NM) – v největších obcích je spodní hranice 45 000 obyvatel. Primárně se jedná o statutární města. V tomto politickém systému je patrná dominance celostátních politických stran. Nezávislí kandidáti a jejich sdružení zde nemají žádné zastoupení. V tomto typu je patrná ideologická stránka, avšak místní záležitosti jsou pro politické

⁹⁵ JÜPTNER, Petr. *Komunální koalice a politické modely. Politologická revue*. 2004, roč. 10, č. 2, s. 83. - 87. ISSN 1211-0353.

⁹⁶ JÜPTNER, Petr. *Komunální koalice a politické modely. Politologická revue*. 2004, roč. 10, č. 2, s. 87. a 91. ISSN 1211-0353.

⁹⁷ JÜPTNER, Petr. *Komunální koalice a politické modely. Politologická revue*. 2004, roč. 10, č. 2, s. 92. - 95. ISSN 1211-0353.

aktéry velmi důležité. Koalice zde vznikají na bázi „vlády a opozice“ a k jejich sestavování obvykle dochází již před volbami.⁹⁸

3.9 Teorie lokálních modelů demokracie

„Jako primární definiční kritérium pro typologizaci venkovských obcí z hlediska lokálních modelů demokracie lze s úspěchem použít způsob sestavování kandidátních listin.“⁹⁹

Toto primární kritérium bere v potaz velikost obce, podobu místní politiky (jestli je místní politika soutěživá či naopak není), rozsah sociálního prostoru, formát místního stranického spektra, tvorbu koalic atd. Vychází se z předpokladu, že způsob, jakým jsou sestavovány kandidátní listiny, je ovlivněn mírou plurality a mírou rivality lokálního stranického systému. Míra plurality lze stanovit pomocí indexu plurality. Stanovuje se tak, že se celkový počet kandidátů ze všech kandidátních listin vydělí počtem volených zastupitelů. Pokud je výsledek menší či je roven 1, tak se hovoří o nepluralitním systému. Pokud vyjde výsledek mezi hodnotami 1 a 2 včetně, tak jde o semipluralitní systém. Pokud výsledná hodnota je větší než 2, tak lze hovořit o pluralitním systému. Ke zjištění úrovně rivality je nutné pracovat s jinými faktory - např. psychologicko-sociologickými.

100

Model A: Neparticipativní model

Do tohoto modelu se řadí obce, které mají nepluralitní stranický systém a zároveň místní političtí aktéři vyznávají nekooperativní strategii. Konkrétně jde o obce, ve kterých je nezájem obyvatel o místní politické dění na takové úrovni, že je ohrožena vlastní autonomie municipality. Velmi často se jedná o obce, které byly zadluženy členy zastupitelstva zvolených v předchozích volebních obdobích a další občané nemají odvahu převzít vedení obce z důvodu možné kritiky zbylých obyvatel obce. Mezi ukazatele nezdravého stavu lokálního politického systému patří například pořádání dodatečných

⁹⁸ JÜPTNER, Petr. *Komunální koalice a politické modely. Politologická revue*. 2004, roč. 10, č. 2, s. 95. - 98. ISSN 1211-0353.

⁹⁹ ČMEJREK, Jaroslav, Václav BUBENÍČEK a Jan ČOPÍK. *Demokracie v lokálním politickém prostoru: [specifika politického života v obcích ČR]*. 1. vydání. Praha: Grada, 2010. Politologie (Grada), s. 155. ISBN 978-80-247-3061-5.

¹⁰⁰ ČMEJREK, Jaroslav, Václav BUBENÍČEK a Jan ČOPÍK. *Demokracie v lokálním politickém prostoru: [specifika politického života v obcích ČR]*. 1. vydání. Praha: Grada, 2010. Politologie (Grada), s. 155. - 157. ISBN 978-80-247-3061-5.

a opakovaných voleb, kdy se v řádném termínu voleb nenajde ani minimální počet pěti kandidátů. Jednou z mála možností, které by mohly přispět ke zlepšení situace, je to, že se do obce přistěhují novousedlíci, kteří vezmou odpovědnost na sebe a pomůžou tak obci ke zlepšení. Pokud se tak nestane, tak následuje zánik obce, případně se obec připojí k jiné obci.¹⁰¹

Model B: Apoliticko-demarchistický model

Patří sem obce, ve kterých kandiduje pouze jediný politický subjekt a počet kandidátů, který je uvedený na jediné kandidátní listině, není větší, než počet zastupitelů volených ve volbách. Sestavování kandidátních listin je do určité míry nábor členů zastupitelstva, protože výsledky voleb jsou známé již před volbami. Tento systém bývá typický pro nově vzniklé obce, kdy tento model slouží jako výchozí bod pro další vývoj místního stranického systému. Nezájem místních obyvatel o kandidaturu může někdy vyústit v to, že dojde k přebrání moci jednou ze zájmových skupin. Hlavní věcí, co odlišuje Apoliticko-demarchistický model od Neparticipativního modelu je to, že místním obyvatelům není lhostejná samostatnost obce. Nezainteresovanost místních občanů o kandidaturu lze vysvětlit spokojeností se současným vedením obce.¹⁰²

Model C: Konsensuální model

Model C je v malých venkovských obcích relativně častým modelem lokální demokracie. Lze jej označit jako vyvinutější verzi modelu B, poněvadž i zde je hlavní cíl obsadit zastupitelská křesla tak, aby byla zachována samostatnost obce. V rámci tohoto modelu se zavádí kooperativní strategie při hledání konsensu a je zde pluralitní stranický systém (počet kandidátů je větší, než počet mandátů). Volební boj je zde ale spíše kvazikonkurenční než kompetitivní a to i přes to, že se voleb účastní více volebních stran. Samotné volby se vyznačují zpravidla vysokou volební účastí. Jejich výsledky nejsou předem známé, ale nejsou až tolik podstatné. Podobají se druhu kolektivní hry, kdy úroveň rivality stranického systému je obdobná úrovni rivality v místním fotbalovém utkání.

¹⁰¹ ČMEJREK, Jaroslav, Václav BUBENÍČEK a Jan ČOPÍK, 2010. *Demokracie v lokálním politickém prostoru*. Vyd. 1. Praha: Grada. Politologie (Grada). s. 157. ISBN 9788024730615.

¹⁰² ČMEJREK, Jaroslav, Václav BUBENÍČEK a Jan ČOPÍK, 2010. *Demokracie v lokálním politickém prostoru*. Vyd. 1. Praha: Grada. Politologie (Grada). s. 158. ISBN 9788024730615.

Ve většině těchto obcí kandidují primárně nezávislí kandidáti. Obce s tímto modelem demokracie se vyznačují rozmanitým spolkovým životem a účast na veřejném životě dané obce se často překrývá s angažovaností v komunální politice.¹⁰³

Model D: Kompetitivní model

Zde se mísí různé mechanismy stranických systémů, sestavování kandidátních listin a způsob, jakým jsou vedeny předvolební boje. Od ostatních modelů se tento model liší vyšší úrovní rivality, která se nejvíce projevuje v průběhu volební kampaně. Po volbách však rivalita obvykle poklesne. Cílem voleb je zde získání a udržení kontroly nad vedením obce. Volební boj většinou nabývá buď kompetitivního nebo semikonkurenčního charakteru. Je zde podmínka kandidatury většího množství politických subjektů a velmi často dochází k tvorbě minimálně vítězných koalic. Je možné se zde setkat jak se skupinami nezávislých kandidátů, tak i vyvinutými pluralitními systémy, kde se vyskytují místní organizace celonárodních politických stran. Sestavování kandidátních listin neprobíhá centrálně, ale má podobu předvolebních koalic nebo spřátelených kandidátních listin. S kompetitivním modelem se lze setkat výhradně v těch obcích, kde se konfrontují alespoň dva subjekty s odlišnými představami rozvoje obce.¹⁰⁴

3.10 Komunální konfliktní linie

V české politologické literatuře se pro komunální konfliktní linie, rozpory či štěpení používá anglický výraz *cleavages*. Jedná se o konflikt nesourodých zájmu různých skupin ve společnosti. Kolem těchto skupin se mohou tvořit politické subjekty, které reprezentují své názory a zájmy na místní politické scéně. V důsledku toho dochází k tvorbě mechanismu stranického systému. Je možné, že se ve společnosti může vyskytovat i více konfliktních linií najednou. Je nutné podotknout, že o konfliktu lze hovořit pouze tehdy, pokud potenciaální rozpor mezi jednotlivými skupinami přeroste v otevřený konflikt, který má dlouhotrvající charakter a může tak představovat politický problém, který může

¹⁰³ ČMEJREK, Jaroslav, Václav BUBENÍČEK a Jan ČOPIK, 2010. *Demokracie v lokálním politickém prostoru*. Vyd. 1. Praha: Grada. Politologie (Grada). s. 159. – 160. ISBN 9788024730615.

¹⁰⁴ ČMEJREK, Jaroslav, Václav BUBENÍČEK a Jan ČOPIK, 2010. *Demokracie v lokálním politickém prostoru*. Vyd. 1. Praha: Grada. Politologie (Grada). s. 161. ISBN 9788024730615.

vyústit k vyprofilování dalších politických stran. Typicky se jedná o rozpory ideologické, sociální, etnické, národnostní nebo geografické.¹⁰⁵

Pokud přihlídneme k české společnosti, tak lze říci, že její etnická, národnostní či sociální struktura je do značné míry homogenní. Největší rozpor ve společnosti je mezi pravíci a levíci. Nicméně na lokální politické úrovni není dostatek prostoru pro ideologizaci a to zejména u malých obcí. V těchto obcích, které mají malý počet obyvatel, lze spíše spatřovat příčinu „politických sporů“ v osobních vztazích.¹⁰⁶ Velmi častým druhem štěpení jsou konflikty mezi obyvateli, kteří v obci žijí dlouhodobě („starousedlíci“) a nově přistěhovanými občany („novousedlíci“). Toto štěpení může být ve více variantách, např. pokud místo „novousedlíků“ se v obci objevuje velká skupina rekreačních chatařů atd. Dalším druhem obecního štěpení lze označit kontrastní náhled jednotlivých stran na vývoj a rozvoj dané obce. Nejzřetelnější je to u obcí, které leží v developerské oblasti nebo v blízkosti měst, které mají regionální význam.¹⁰⁷ Mezi další důvod vzniku konfliktní linie lze uvést tzv. geografický rozpor, kdy může být spor mezi periferií a centrem obce, případně mezi jinými částmi obce. V některých menších obcích se objevují případy konfliktní linie na základě historických rozporů, kdy je v obci přítomno dva a více dominantních rodinných „klanů“, které si navzájem konkurují.¹⁰⁸

3.11 Typologie starostů

Typologie pomocí postojových proměnných

Tato typologie zkoumá jednak orientaci leadershipu starosty, jestli starosta vyznává spíše reproduktivní, či strategický leadership. Taktéž zkoumá míru otevřenosti vůči participaci. Konkrétně jestli je starosta spíše kooperativní a participativní, nebo naopak autoritářský. Na základě těchto proměnných byly popsány čtyři typy starostů. Prvním z nich je

¹⁰⁵ ČMEJREK, Jaroslav, Václav BUBENÍČEK a Jan ČOPÍK. *Demokracie v lokálním politickém prostoru: [specifika politického života v obcích ČR]*. 1. vydání. Praha: Grada, 2010. Politologie (Grada), s. 125. ISBN 978-80-247-3061-5.

¹⁰⁶ ČMEJREK, Jaroslav, Václav BUBENÍČEK a Jan ČOPÍK. *Demokracie v lokálním politickém prostoru: [specifika politického života v obcích ČR]*. 1. vydání. Praha: Grada, 2010. Politologie (Grada), s. 125. – 126. ISBN 978-80-247-3061-5.

¹⁰⁷ ČMEJREK, Jaroslav a kol. *Participace občanů na veřejném životě venkovských obcí ČR*. Praha: Kernberg Publishing, 2009. s. 33. – 34. ISBN 978-80-87168-10-3.

¹⁰⁸ ČMEJREK, Jaroslav, Václav BUBENÍČEK a Jan ČOPÍK. *Demokracie v lokálním politickém prostoru: [specifika politického života v obcích ČR]*. 1. vydání. Praha: Grada, 2010. Politologie (Grada), s. 144. – 145. ISBN 978-80-247-3061-5.

„**protektor**“, který se nedostatečně snaží o tvorbu pozitivní rozvojové vize a strategie rozvoje pro svou obec. Tento typ starosty příliš neusiluje o konsensus a kooperaci s obyvateli dané obce a svá rozhodnutí prosazuje spíše formálně. Druhým typem je „**facilitátor konsensu**“, který na rozdíl od prvního typu prosazuje konzultaci jednotlivých rozhodnutí s obyvateli obce a zapojování jich tak do činnosti místní samosprávy. Stejně jako „protektor“ příliš nedbá na aktivní vytváření vize a strategie obce. Úplným opakem tohoto typu starosty je „**vizionář**“, což je strategický vůdce, který dbá na vysokou míru konsensu a zapojování místních obyvatel v obci do samosprávného rozhodování. Posledním typem je „**vesnický boss**“, pro kterého je typický spíše autoritativní způsob rozhodování, díky kterému se snaží prosadit v obci své plány.¹⁰⁹

Typologie pomoci behaviorálních proměnných

Tato typologie pracuje s tím, jak má starosta frekventované vazby s mimolokálními aktéry a s vazbami s lokálními aktéry a administrativou. Stejně jako u typologie postojových proměnných, tak i typologie behaviorálních proměnných pracuje se čtyřmi typy starostů. Jedním z nich je **komplexně angažovaný starosta**, který věnuje mnoho času jak interakci s místními, tak i mimolokálními subjekty. Ze všech čtyř typů se jedná o časově nejnáročnější vytížení starosty. Dalším typem je **mimolokálně angažovaný starosta**, který značnou část své pracovní náplně věnuje jednání s aktéry mimo obec a dá se říci, že do určité míry zanedbává interakci s občany obce a administrativě. Třetí typ je **lokálně angažovaný starosta**, pro kterého je klíčové setkávání a komunikace s místními obyvateli. Taktéž dostatek času věnuje administrativě. Naopak ne příliš často jedná s aktéry mimo obec. Jako poslední lze uvést **slabě angažovaného starostu**, který práci pro obec nevěnuje mnoho času. Typicky se jedná o neuvolněné starosty, kteří mají krom této funkce další pracovní úvazek.¹¹⁰

¹⁰⁹ BERNARD, Josef. *Samospráva venkovských obcí a místní rozvoj*. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON), 2011. Studie (Sociologické nakladatelství). s. 89. ISBN 978-80-7419-069-8.

¹¹⁰ BERNARD, Josef. *Samospráva venkovských obcí a místní rozvoj*. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON), 2011. Studie (Sociologické nakladatelství). s. 93. ISBN 978-80-7419-069-8.

4 Vlastní práce

4.1 Základní informace o obci

Poloha obce

Lipová-lázně (zkráceně Lipová) historicky patří do území Slezska, přičemž západní hranice katastru utváří hranici mezi Slezskem a Moravou. Obec má tři části (Horní Lipová, Dolní Lipová a Bobrovník). Obec se nachází v jihozápadní části okresu Jeseník, který se nachází v nejsevernější části Olomouckého kraje. Obec na východě sousedí s městem Jeseník, které je vzdáleno necelých pět kilometrů. Severně je nejbližší obcí Vápenná a jihozápadně obec Ramzová.¹¹¹

Obrázek č. 1 - Znak obce

Zdroj:¹¹²

Přírodní podmínky obce

Lipovou-lázně lze označit jako horskou obec. Nicméně vzhledem k velké rozloze obce se relativně dosti liší nadmořské výšky. Nejnižší bod Lipové-lázně se nachází v nadmořské výšce 458 m n. m., naopak nejvyšším bodem je vrchol Šeráku (1 350,8 m n. m.). Nicméně pro zastavěnou část Dolní Lipové se udává střední nadmořská výška 498 m n. m.

¹¹¹ Informační centrum Lipová-lázně. *Poloha a přírodní poměry obce Lipová-lázně: Informační centrum a Muzeum Johanna Schrotha Lipová-lázně* [online]. [cit. 2019-11-08]. Dostupné z: <http://www.ic-lipova.cz/poloha-a-prirodni-pomery-obce-lipova-lazne/d-1003/p1=1119>

¹¹² Lipová-lázně – oficiální web obce. *Přírodní poměry obce: Lipová-lázně* [online]. [cit. 2019-11-08]. Dostupné z: <http://www.lipova-lazne.cz/prirodni-pomery-obce/ds-6077/p1=16677>

a pro Horní Lipovou 537 m n. m. Obec je obklopena dvěma různými pohořími. Na severní a severozápadní části se nacházejí Rychlebské hory, jejímž nejvyšším vrcholem je Smrk (1 125,4 m n. m.), který můžeme pozorovat na nejzápadnější hranici části blízko bodu státních hranic s Polskem. Druhým pohořím je Hrubý Jeseník, který obklopuje obec z jihu a jihozápadu. Nejvyšším jeho vrcholem je Šerák.¹¹³

Takřka celé území Lipové-lázní patří do povodí Staříče. Pouze malou část území, které se nachází severně od Smrčnicku a Strážného, odvodňuje řeka Vidnávka. Staříč pramení pod Smrkem v nadmořské výšce 1 075 m n. m. a je tedy hlavní řekou v Lipové. Po 14,6 km se však vlévá do řeky Bělé. Značné rozdíly v nadmořské výšce mají vliv i na podnebí, kdy převážná část území patří do mírně chladné klimatické oblasti a nejvyšší hřebeny hor patří do horské chladné oblasti. Toto podnebí příliš nenahrává zemědělství a to zejména rostlinnému.¹¹⁴

4.1.1 Charakter zástavby, územní plán

Lipová-lázně je klasickým typem dlouhé obce s charakterem zástavby kolem hlavní komunikace (II/369). V Horní Lipové tuto hlavní komunikaci ještě doplňuje silnice III/3692. Komunikace II/369 ve spodní části obce končí a ze směru od Javorníku na Jeseník na ní navazuje komunikace číslo I/60.¹¹⁵ V obci bylo k roku 2011 celkem 648 domů. 572 (468 obydlených) z nich se řadily do kategorie rodinných, 54 (51 obydlených) z nich byly bytové domy a 22 (16 obydlených) byly zařazeny do kategorie ostatních budov.¹¹⁶ Katastrální výměra obce k 31. 12. 2017 činila 4 436,94 ha. Z toho bylo 786,35 ha zemědělské půdy a 3 650,58 ha nezemědělské půdy. Drtivou část nezemědělské půdy tvořily lesní plochy (3 354,81 ha) a pouze 34,43 ha tvořily zastavěné plochy.¹¹⁷

¹¹³ Informační centrum Lipová-lázně. *Poloha a přírodní poměry obce Lipová-lázně: Informační centrum a Muzeum Johanna Schrotha Lipová-lázně* [online]. [cit. 2019-11-08]. Dostupné z: <http://www.ic-lipova.cz/poloha-a-prirodni-pomery-obce-lipova-lazne/d-1003/p1=1119>

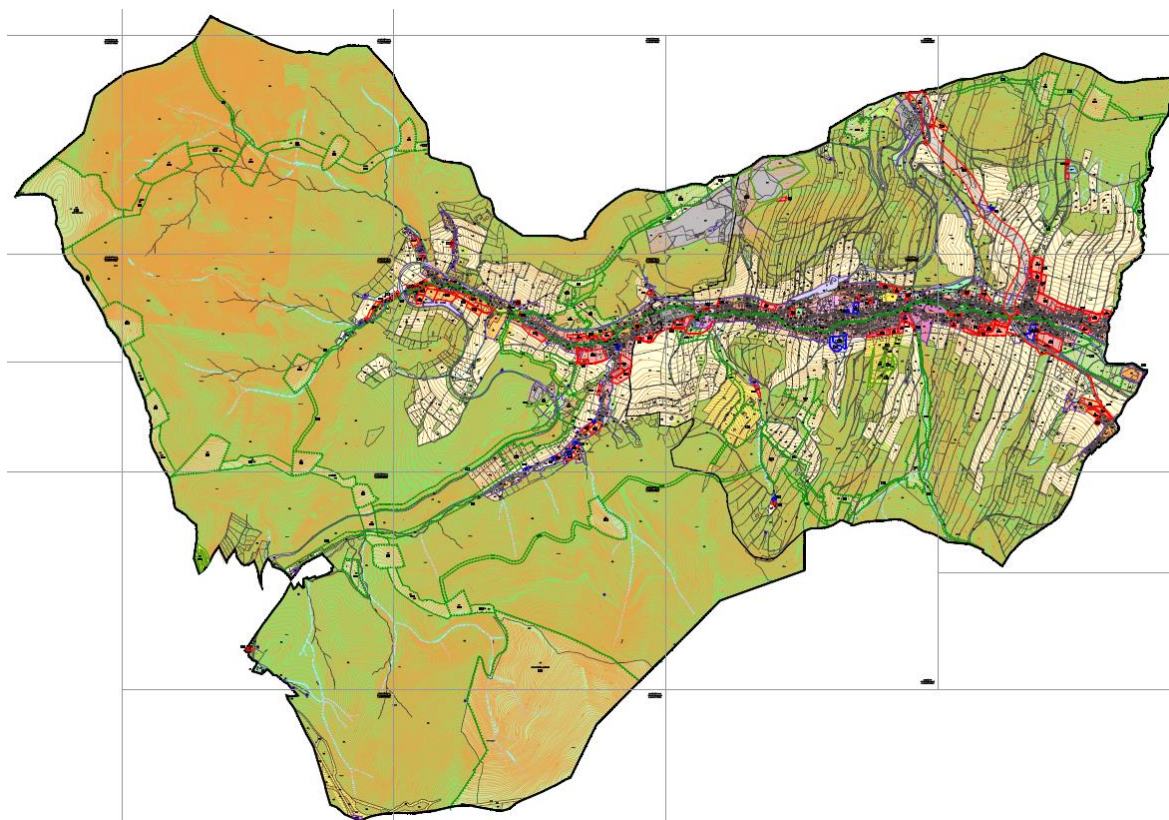
¹¹⁴ *tamtéž*

¹¹⁵ Geoportál Ředitelství silnic a dálnic ČR. *ArcGIS Web Application* [online]. [cit. 2020-02-05]. Dostupné z <https://geoportal.rsd.cz/webappbuilder/apps/7/>

¹¹⁶ Český statistický úřad, Veřejná databáze. *Vše o zemědělství; VDB* [online]. [cit. 2020-02-05]. Dostupné z: https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/index.jspx?_afPfm=profil-uzemi&uzemiprofil=31288&u=__VUZEMI__43__540030#

¹¹⁷ Český statistický úřad. *Obce L | ČSÚ v Olomouci* [online]. [cit. 2019-11-08].]. (soubor PDF – Lipová-lázně) Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/xm/obce_1

Schéma 1 – Hlavní výkres územního plánu obce

Zdroj:¹¹⁸

4.1.2 Historie obce

Lipová-lázně se skládá ze dvou původně samostatných obcí, k jejichž sloučení došlo až v roce 1960. Z tohoto důvodu budou dějiny jednotlivých částí rozepsány samostatně. První zmínky o Dolní Lipové jsou dochovány v seznamu příjmů vratislavského biskupství a datují se ke konci 13. století. Obec byla v té době pojmenována jako Lynda, kdy název byl velmi pravděpodobně odvozen od slova lípa, která se zde ve velké míře vyskytovala. První majetkové záznamy v pozemkových knihách pocházejí z 16. století. Následně se sem začali stěhovat další osadníci a ke konci 16. století v Dolní Lipové (Lyndě) žilo 57 sedláků. V 17. století došlo k dalšímu osídlování podél potoka Staříče a z obce se stala 2. největší obec na Jesenicku. Asi největší příliv obyvatel byl zaznamenán v 18. a 19. století a kolem roku 1836 zde žilo přes 2 000 osob. Při prvním sčítání ČSR v roce 1921 bylo napočítáno

¹¹⁸ Lipová-lázně – oficiální web obce. *Územní plán Lipová-lázně: Územní plán obce: Lipová-lázně* [online]. [cit. 2020-02-03].]. (soubor PDF – Územní plán Lipová-lázně - hlavní výkres) Dostupné z: <http://lipova-lazne.cz/uzemni-plan-obce/ds-8413/p1=34760>

dokonce 2 926 obyvatel, ale pouze 56 z nich mělo českou národnost. V drtivé většině zde žilo německé obyvatelstvo, které vznik ČSR nepřivítalo s velkým nadšením. Panovala tady složitá národnostní situace a postupně docházelo k přílivu českého obyvatelstva. Vyhrocená situace vygradovala pučem v roce 1938, kdy sílil vliv Sudetoněmecké strany Konrada Henleina. 5. října 1938 došlo k podepsání smlouvy o vydání jesenického (v té době Frývaldovského) pohraničí. V roce 1945 nastalo osvobození, ale k samotným bojům v obci nedošlo. Němci však zničili viadukt spojující Lipovou a Jeseník a také tunel spojující Lipovou a Javorník. Po konci 2. světové války zde žilo téměř 3 000 obyvatel z toho 294 českých. V květnu roku 1946 však nastal odsun německého obyvatelstva a v obci zůstalo pouze 15 německých rodin a zbylo zde mnoho prázdných domů. Došlo tedy k přesídlování převážně českého obyvatelstva z jiných koutů Československa do pohraničí.¹¹⁹

V historii se první zmínka o Horní Lipové datuje k roku 1689. Pravděpodobně vznikla po třicetileté válce, když se rozšiřovala Dolní Lipová směrem na Ramzovou. Tehdy se ještě nazývala Oberlindenwiesse a následně Ober Lindenwiess. Další dochovaná zpráva o Horní Lipové je z roku 1699, kdy bylo vydáno povolení ke stavbě mlýna. V druhé polovině 18. století došlo ke značnému růstu místních obyvatel, kdy začala vrchnost rozdělovat pastviny do dědičného vlastnictví. V roce 1806 zde žilo celkem 743 osob, kteří osídlovali celkem 128 domů. Krom těchto usedlostí se zde nacházelo i erbovní šoltéství, myslivna, pila a výše zmíněný mlýn. O 30 let později stoupl počet obyvatel na 1 138. A i v následných letech počet obyvatel narůstal. Až počátkem 20. století se růst obyvatel zastavil a dokonce nastal i mírný pokles. Příčinou tohoto úbytku obyvatel byla do značné míry I. světová válka, která si vyžádala 68 mrtvých obyvatel Horní Lipové. Po vzniku ČSR zde i nadále převládalo německé obyvatelstvo a růst českých obyvatel byl dosti pozvolný (vesměs se jednalo o státní zaměstnance). Událostmi spojenými s invazí německé armády na území ČSR a obsazením Sudet nastaly pro českou menšinu v obci nelehké časy. Osvobození přišlo až v noci z 8. na 9. května 1945, kdy německá armáda ustoupila před Rudou armádu. V té době žilo v obci 1 251 obyvatel, z toho pouze 30 bylo Čechů, případně Slováků. Rok po ukončení druhé světové války došlo k odsunu obyvatel

¹¹⁹ Lipová-lázně – oficiální web obce. *Historie obce Lipová-lázně - část Dolní Lipová: Historie a současnost obce: Lipová-lázně* [online]. [cit. 2019-11-08]. Dostupné z: <http://lipova-lazne.cz/historie-obce-lipova-lazne-cast-dolni-lipova/d-38440/p1=10612>

německé národnosti, kterých v obci zbylo naprosté minimum. Následně docházelo k postupnému osídlování obce českými, případně slovenskými občany.¹²⁰

V roce 1960 byly sloučeny obce Horní Lipová a Dolní Lipová a vznikla nová obec s názvem Lipová-lázně. Výstavba v poválečných letech stagnovala i z důvodu toho, že v obci zbylo po vystěhovaném německém obyvatelstvu mnoho neosídlených domů, které chátraly. V 70. letech se postupně zvedal zájem o soukromou výstavbu a v 80. letech se nadále zvětšoval zejména díky obyvatelům z blízkého Jeseníku a přilehlého okolí.¹²¹

¹²⁰ Lipová-lázně – oficiální web obce. *Historie obce Lipová-lázně - část Horní Lipová: Historie a současnost obce: Lipová-lázně lázně* [online]. [cit. 2019-11-08]. Dostupné z: <http://lipova-lazne.cz/historie-obce-lipova-lazne-cast-horni-lipova/d-38340/p1=10612>

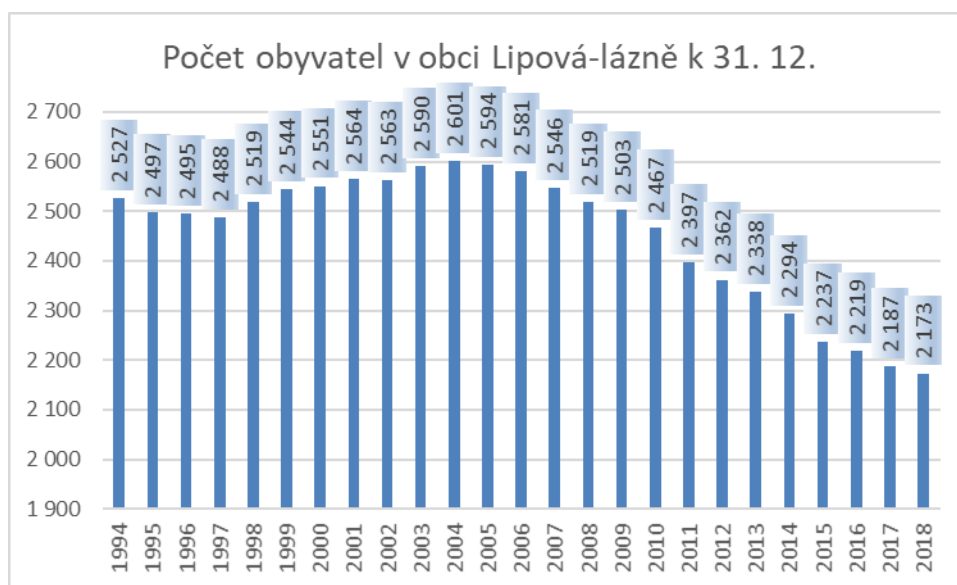
¹²¹ Lipová-lázně – oficiální web obce. *Historie obce Lipová-lázně - část Dolní Lipová: Historie a současnost obce: Lipová-lázně* [online]. [cit. 2019-11-08]. Dostupné z: <http://lipova-lazne.cz/historie-obce-lipova-lazne-cast-dolni-lipova/d-38440/p1=10612>

4.2 Socioekonomická struktura

4.2.1 Demografická struktura a vývoj

V obci k 1. 1. 2019 mělo nahlášený trvalý pobyt celkem 2 173 lidí, z toho 1 069 bylo mužů a 1 104 žen. Průměrný věk občanů obce k tomuto datu byl 44,1 let. Průměrný věk mužů byl 42,5 let a což byla hodnota nižší než u žen. Ženy měly k 1. 1. 2019 průměrný věk 45,7 let.¹²²

Graf č. 1 – Vývoj počtu obyvatel v obci Lipová-lázně

Zdroj:¹²³

Výše uvedený graf znázorňuje stav obyvatel k poslednímu dni daného roku. Vývoj počtu obyvatel ve sledovaném období v obci Lipová-lázně lze rozdělit na tři etapy. Jako první etapu je možno označit období od roku 1994 do roku 1997, kdy se meziročně počet obyvatel vždy snižoval. Největší úbytek v tomto období byl v roce 1995, což činilo rozdíl 30 obyvatel. Druhou etapou je období mezi lety 1998 a 2004, kdy naopak byl trend opačný a počet obyvatel se zvyšoval. Jedinou výjimkou v této etapě byl rok 2002, kdy došlo meziročně k poklesu o jednotku. Největší meziroční nárůst (31 obyvatel) byl zaznamenán

¹²² Český statistický úřad, Veřejná databáze. *Vše o „zem“*; VDB [online]. [cit. 2019-11-08].

Dostupné z: https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/index.jsf?page=profil-uzemi&uzemiprofil=31548&u=__VUZEMI__43__540030#w=

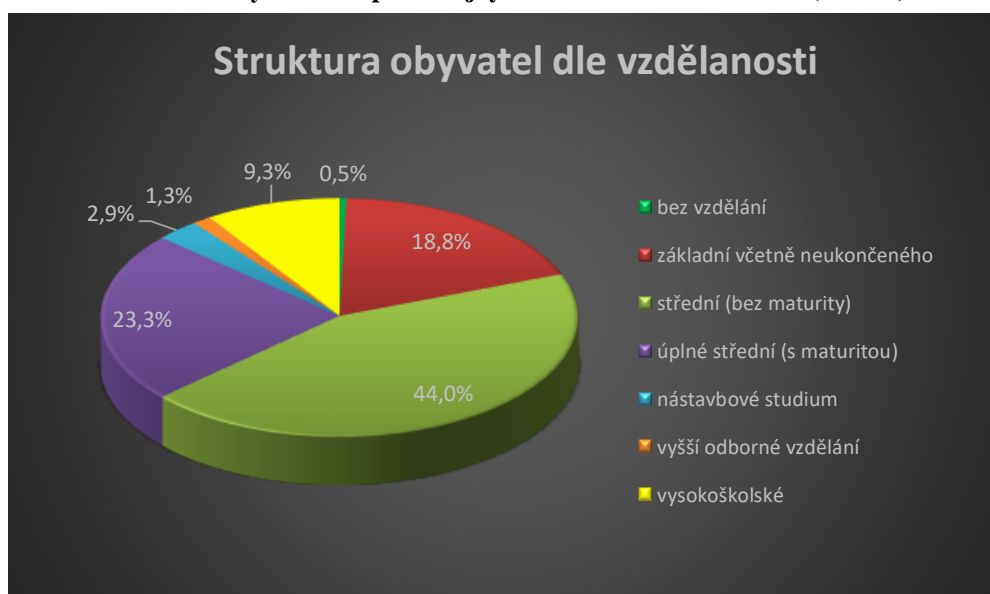
¹²³ Český statistický úřad. *Databáze demografických údajů za obce ČR* | ČSÚ [online]. [cit. 2019-11-08]. (tabulka excel Jeseník) Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/databaze-demografickyh-udaju-za-obce-cr>

v roce 1998. Ve sledovaném období byl počet obyvatel v obci na svém maximu v roce 2004, kdy k 31. 12. mělo v obci trvalý či dlouhodobý pobyt 2 601 osob. Třetí etapa měla opět sestupnou tendenci, kdy každoročně od roku 2005 až do roku 2018 došlo k meziročnímu poklesu obyvatel obce. Největší meziroční pokles obyvatel (70) nastal v roce 2011. Nejmenší počet obyvatel byl k 31. 12. 2018 – tj. 2 173 obyvatel. Tento negativní trend je způsoben záporným přirozeným přírůstkem obyvatelstva i záporným migračním saldem, kdy zejména mladší občané v rámci studia a většího pracovního využití odchází do větších měst. Nic nenasvědčuje tomu, že by se tento trend měl v blízké budoucnosti měnit.

4.2.2 Vzdělanost

Na níže uvedeném grafu je patrná struktura obyvatelstva dle vzdělanosti u lidí, kteří dosáhli alespoň 15 let. Nutno podotknout, že se jedná o údaje z roku 2011, kdy proběhlo zatím poslední Sčítání lidu, domů a bytů v České republice. Jedná se o doposud stále nejaktuálnější dostupné údaje.

Graf č. 2 – Místní obyvatelstvo podle nejvyššího ukončeného vzdělání (r. 2011)

Zdroj:¹²⁴

¹²⁴ Český statistický úřad, Veřejná databáze. *Vše o země; VDB* [online]. [cit. 2019-12-11]. Dostupné z: https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/index.jspx?_af=profil-uzemi&uzemiprofil=31288&u=__VUZEMI__43__540030#

Ze získaných údajů vyplývá, že v daném roce tvořili nejpočetnější skupinu občané, kteří měli ukončené střední vzdělání bez maturity (44 %). 23,3 % občanů obce dosáhlo středoškolského vzdělání úspěšným složením maturitní zkoušky. Celkem 18,8 % obyvatelů obce starších 15 let mělo ukončené či neukončené základní vzdělání. Vysokoškolsky vzdělaných bylo 9,3 %. Méně početné skupiny tvořili obyvatelé obce, kteří v době sčítání dosáhli vyššího odborného vzdělání (1,3 %), nedosáhli žádného vzdělání (0,5 %) či absolvovali nástavbové studium (2,9 %).

4.2.3 Ekonomická struktura, ekonomická aktivita a nezaměstnanost

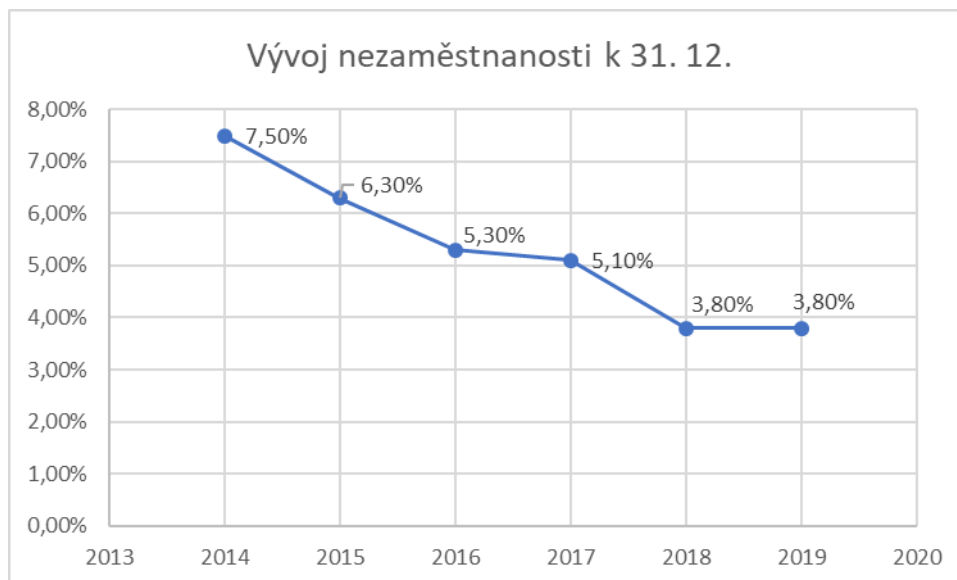
K 31. 12. 2019 bylo v obci registrovaných 673 podniků, nicméně pouze u 341 z nich byla zjištěna aktivita. Z 673 registrovaných podnikatelských subjektů bylo 575 (283 se zjištěnou aktivitou) fyzických osob a 98 (58 s verifikovanou aktivitou) právnických osob. Největší množství (119 registrovaných podniků, 66 podniků se zjištěnou aktivitou) bylo v odvětví stavebnictví, po něm následovala oblast ubytování, stravování a pohostinství (102 registrovaných podniků, u 49 z nich byla zjištěna aktivita). Početné zastoupení firem bylo v oblastech průmyslu celkem (77 registrovaných, 41 s ověřenou aktivitou), velkoobchodu a maloobchodu, oprav a údržeb motorových vozidel (74 registrovaných, 29 s potvrzenou aktivitou), zemědělství, lesnictví a rybářství (59 registrovaných, 34 s ověřenou aktivitou) a v oblasti profesní, vědecké a technické činnosti (57 registrovaných a 35 s verifikovanou aktivitou). Naopak nejmenší zastoupení bylo v oblasti peněžnictví a pojišťovnictví, kde byl registrován pouze jeden podnik, u kterého však byla ověřena aktivita. Nízký počet podniků byl také v rámci veřejné správy, obrany a povinné sociální zabezpečení (4 registrované, 3 s ověřenou aktivitou) a v rámci informačních a komunikačních činností (5 registrovaných, 2 s ověřenou aktivitou). Mezi nejvýznamnější zaměstnavatele v obci se řadí Schrothovy léčebné lázně a samotná Obec Lipová-lázně, která je zřizovatelem Základní a Mateřské školy J. Schrotha a Obecních služeb Lipová-lázně. Část obyvatel dojíždí do zaměstnání mimo obec, primárně do sousedního Jeseníku. Většina místních podniků se řadí do kategorie mikro podniků.¹²⁵

¹²⁵ Český statistický úřad, Veřejná databáze. *Vše o území VDB* [online]. [cit. 2019-12-12]. Dostupné z: https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/index.jsf?page=profil-uzemi&uzemiprofil=31588&u=__VUZEMI__43__540030#w=

Nejaktuálnější informace o odvětvích, ve kterém jsou občané Lipové-lázní zaměstnáni, jsou dostupné v rámci Sčítání lidu, domů a bytů z roku 2011. K 26. 3. 2011 bylo v Lipové-lázních zaměstnáno celkem 897 občanů. 154 z nich bylo zaměstnáno v průmyslu, což představovalo 17,2 %. 82 obyvatel obce pracovalo v oblasti vzdělávání (9,1 %) a 75 občanů v odvětví poskytování zdravotní a sociální péče, což představovalo 8,4 %. V oboru stavebnictví, ve kterém bylo registrováno nejvíce podniků, bylo zaměstnáno pouze 68 obyvatel obce Lipová-lázně. Nejméně pracujících občanů obce působilo v oblasti informačních a komunikačních činnostech (6) a v oboru peněžnictví a pojišťovnictví (11). Muži byli nejčastěji zaměstnáni v průmyslu (119) a ženy v oblasti vzdělávání (62).¹²⁶

Nezaměstnanost

Graf č. 3 – Vývoj nezaměstnanosti v obci Lipová-lázně k 31.12.

Zdroj:¹²⁷

Jak výše ukazuje graf vývoje nezaměstnanosti, tak nezaměstnanost v obci Lipová-lázně měla k 31. 12. ve sledovaném období meziroční klesající tendenci. Pouze mezi lety 2018 a 2019 zůstal podíl nezaměstnaných osob nezměněn. Nejvyšší nezaměstnanost byla v roce 2014, kdy podíl nezaměstnaných osob byl 7,5 %. Největší meziroční rozdíl byl

¹²⁶ Český statistický úřad, Veřejná databáze. Výstupí objekt VDB [online]. [cit. 2019-12-12]. Dostupné z: https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/index.jsf?page=vystup-objekt-vyhledavani&vyhltext=Tab.+114&bkvt=VGFILiAxMTQ.&pvo=OTOB114&z=T&f=TABULKA&katalog=all&u=v101__VUZEMI__43__540030&&str=v101#w=

¹²⁷ Vlastní zpracování na základě dat MPSV, Portál MPSV. *Nezaměstnanost v obcích od března 2014 - MPSV Portál* [online]. [cit. 2019-12-12]. Dostupné z: <https://www.mpsv.cz/web/cz/nezamestnanost-v-obcich>

zaznamenán mezi lety 2017 a 2018, kdy podíl nezaměstnaných osob poklesl o 1,3 procentního bodu. Nejnižší hodnota (3,8 %) je již od roku 2018 nezměněna a nutno podotknout, že se jedná o nejnižší hodnotu v celém okrese Jeseník. Od roku 2014 do roku 2019 se podíl nezaměstnaných osob snížil o 3,7 %.

4.3 Místní samospráva v obci Lipová-lázně

Komunální volby (od roku 1994) v obci vždy proběhly v řádném termínu a nedošlo k jejich opakování. Zastupitelstvo obce se skládá z 15 členů. Funkce starosty je uvolněná, což znamená, že je tato funkce vykonávána na plný úvazek. V obci je taktéž jeden místostarosta. Rada obce má 5 členů, kterou tvoří starosta, místostarosta a další 3 členové z řad zastupitelstva. V obci jsou zřízeny dva výbory – finanční a kontrolní. Taktéž jsou zřízeny tři komise. Jednou z nich je komise bytová, sociální a pro seniory. Dále komise kulturní a komise výstavby.¹²⁸

Obec Lipová-lázně je od 1. 1. 2017 zřizovatelem Obecních služeb Lipová-lázně, což je příspěvková organizace jejíž účelem je zajišťování veřejně prospěšných služeb po celém území obce (primárně údržba zeleně, čištění a zimní údržba místních komunikací, údržba veřejného osvětlení, správa a údržba bytového i nebytového fondu, svoz odpadů a administrativní a technické zajištění chodu sběrného dvora atd.). Statutárním orgánem je ředitel, kterého jmenuje a odvolává rada obce. V současnosti tuto funkci vykonává pan Jan Prajda.¹²⁹ Obec je také zřizovatelem Základní školy a Mateřské školy J. Schrotha Lipová-lázně, ředitelem školy je pan Mgr. Gejza Sóky. Obec Lipová-lázně je také od roku 2014 vlastníkem společnosti Obecní lesy Lipová-lázně, s. r. o. Mezi další organizace, které jsou podřízené obci, patří Muzem Johanna Schrotha, informační centrum a obecní knihovna.¹³⁰

4.3.1 Zájmové subjekty v obci

Mezi nejvýznamnější zájmové subjekty v obci patří **Sbor dobrovolných hasičů Lipová-lázně**, jehož smyslem je požární ochrana v obci. Taktéž se účastní soutěží v požárním

¹²⁸ Lipová-lázně – oficiální web obce. *Zastupitelstvo obce: Lipová-lázně* [online]. [cit. 2020-02-09]. Dostupné z: <http://www.lipova-lazne.cz/zastupitelstvo-obce/os-1083/p1=12516>

¹²⁹ Obecní služby Lipová-lázně. *Organizace: Obecní služby Lipová-lázně* [online]. [cit. 2020-02-09]. Dostupné z: <http://www.osll.cz/organizace/d-1002/p1=51>

¹³⁰ Lipová-lázně – oficiální web obce. *Organizace podřízené obci: Lipová-lázně* [online]. [cit. 2020-02-09]. Dostupné z: <http://www.lipova-lazne.cz/organizace-podrizene-obci/os-21957/p1=13357>

sportu, má na starosti sběr starého železa v obci a pořádá hasičské plesy. Mezi zájmové subjekty také patří **Klub turistů Lipová-lázně**, který je členem České unie sportu a pořádá turistické pochody a zájezdy. V obci jsou také tři **myslivecká sdružení** – Arcibiskupské lesy a statky Olomouc s. r. o., Myslivecký spolek Šerák, z. s. a Obecní lesy Lipová-lázně s. r. o. Zájmovým subjektem je také **Český červený kříž Místní skupina Lipová-lázně**, jehož posláním je mimo jiné výuka první pomoci, zdravotnické zabezpečení hromadných akcí, propagace bezplatného dárcovství krve, sběr šatstva pro potřebné atd.¹³¹

Významným zájmovým subjektem je **Sportovní klub Lipová-lázně**, což je sdružením občanů, kteří provozují tělovýchovu, sport či turistiku. Posláním tohoto sdružení je mimo jiné organizovat sportovní činnosti a zapojit občany do sportovních, tělovýchovných a turistických aktivit. Nejvyšším orgánem je valná hromada, která si volí Výkonný výbor klubu a jeho členy. Sportovní klub se soustředí především na fotbal, kdy je v okresních fotbalových soutěžích přihlášen tým mužů, žáků a benjamínků. V klubu je také mužstvo „Starých pánů“.¹³²

4.3.2 Vybavenost obce

Jak už název obce napovídá, tak nejvýznamnějším zařízením jsou Schrothovy léčebné lázně v dolní části vesnice, které byly v roce 2017 opět uvedeny do provozu. Specializují se na nemoci z poruch výměny látkové a žláz s vnitřní sekrecí, netuberkulózní nemoci dýchacího ústrojí, duševní poruchy a kožní nemoci. V Lipové-lázních byl vybudován v letech 2002-2003 nedaleko Schrothových lázní dům s pečovatelskou službou s kapacitou 22 bytových jednotek. Uprostřed obce se nachází zdravotní středisko ve kterém ordinuje praktický lékař a stomatolog. V rámci vzdělávacích zařízení je k dispozici mateřská škola, základní škola a odborné učiliště. Pro konání společenských akcí je k dispozici Národní dům. Jsou zde situovány dvě pošty, několik obchodů s potravinami a relativně značné množství restauračních zařízení. V rámci sportovního vyžití je zde několik multifunkčních hřišť, tenisové kurty či fitcentrum. Jako největší turistická lákadla lze označit místní lyžařské areály, cyklostezky, hojně navštěvovaný samoobslužný Lesní bar či místní

¹³¹ Lipová-lázně – oficiální web obce. *Společnosti a spolky: Lipová-lázně zně* [online]. [cit. 2020-02-09]. Dostupné z: <http://www.lipova-lazne.cz/spolecnosti-a-spolky/os-1283/p1=13116>

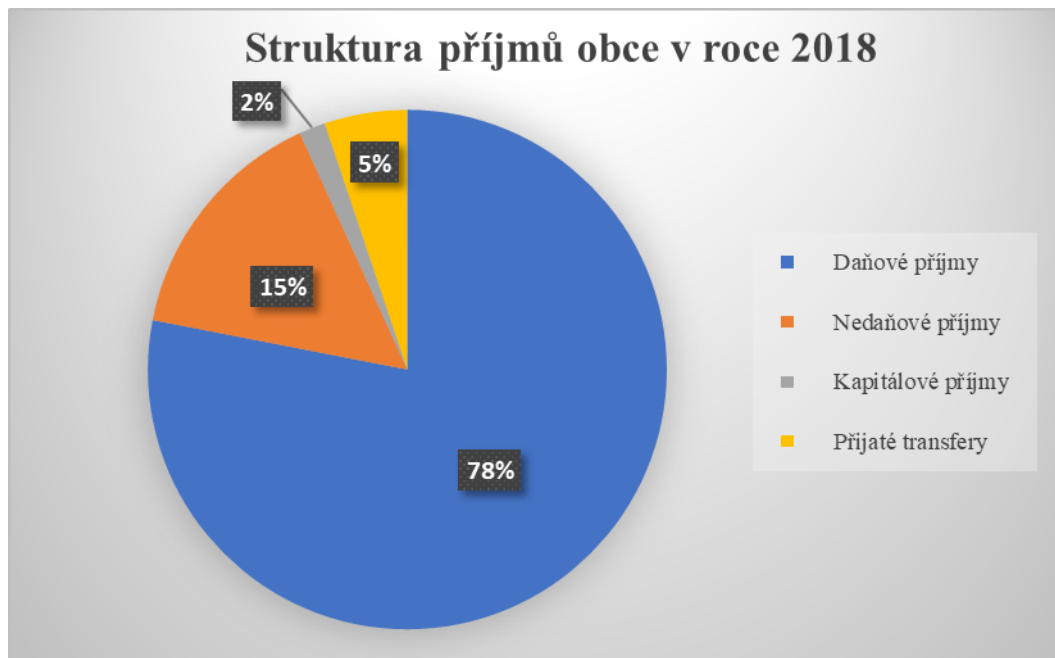
¹³² Stránky fotbalové klubu SK Lipová-lázně. *SK Lipová-lázně – SK Lipová-lázně* [online]. [cit. 2020-02-09]. Dostupné z: <http://sklipovalazne.cz/aktuality/sk-lipova-lazne/>

Zoologickou zahradu s názvem Faunapark, ve které mohou návštěvníci mimo jiné vidět tygry, pumy či papoušky.¹³³

4.3.3 Rozpočet obce za rok 2018

Vzhledem k tomu, že těsně před odevzdáním této závěrečné práce rozpočet obce za rok 2019 není uzavřen, tak je analyzován rozpočet za rok 2018. Celkové výdaje v roce 2018 byly ve výši 42 116 543 Kč. Celkové příjmy obce v roce 2018 se vyšplhaly na 50 851 779 Kč. Za rok 2018 měla tedy obec Lipová-lázně přebytkový rozpočet, kdy příjmy převýšily výdaje o 8 735 236 Kč.¹³⁴

Graf č. 4– Druhový rozpočet pro příjmy za rok 2018

Zdroj:¹³⁵

Největší příjmovou složkou obce byly bezesporu daňové příjmy, které dosáhly hodnoty 39 689 849 Kč, což bylo 78 % z celkových příjmů obce. Druhou největší třídou příjmů byly nedaňové příjmy, které dosáhly výše 7 705 282 Kč (15 % z celkových příjmů). 5 %

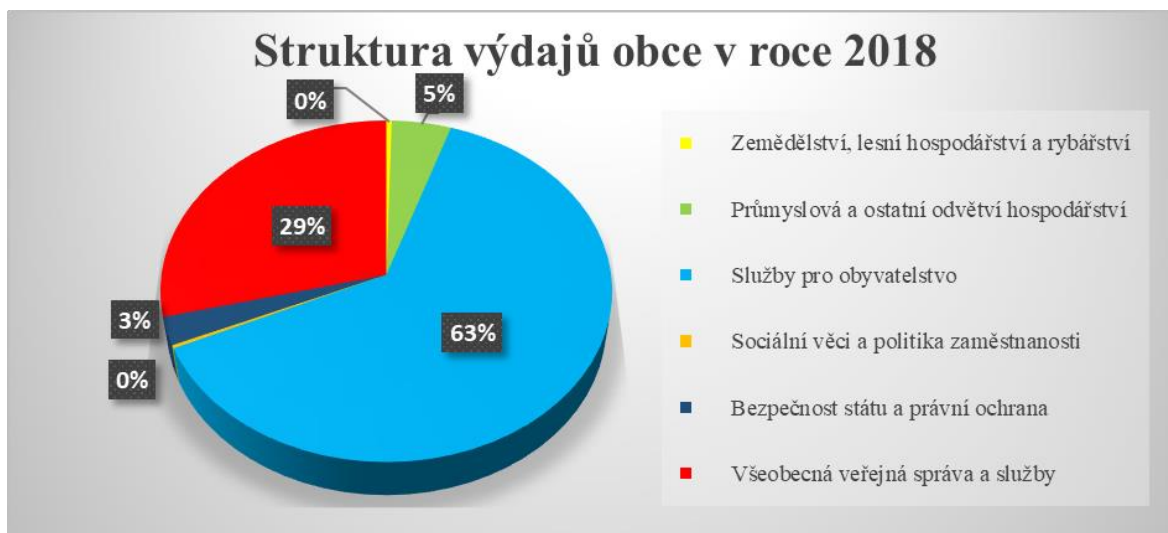
¹³³ Lipová-lázně – oficiální web obce. *Služby, firmy a podniky v obci: Služby, firmy a organizace v obci: Lipová-lázně* [online]. [cit. 2020-02-09]. Dostupné z: <http://www.lipova-lazne.cz/sluzby-firmy-a-organizace-v-obci/os-16123/p1=10812>

¹³⁴ Monitor – kompletní přehled veřejných financí. *Monitor Státní Pokladny* [online]. [cit. 2020-02-25]. Dostupné z: <https://monitor.statnipokladna.cz/ucetni-jednotka/00302929/prehled?rad=t&obdobi=1812>

¹³⁵ Monitor – kompletní přehled veřejných financí. *Monitor Státní Pokladny* [online]. [cit. 2020-02-25]. Dostupné z: <https://monitor.statnipokladna.cz/ucetni-jednotka/00302929/rozpocet/prijmy-druhovy>

z celkových příjmů obce tvořily přijaté transfery (2 625 418 Kč) a nejmenší příjem měla obec v rámci kapitálových příjmů, které byly ve výši 831 230 Kč a tyto příjmy tvořily 2 % příjmové stránky obce.¹³⁶

Graf č. 5 - Odvětvový rozpočet pro výdaje za rok 2018

Zdroj: ¹³⁷

Nejvíce peněz (26 562 779 Kč) z obecního rozpočtu bylo vydáno na služby pro obyvatelstvo, což představovalo 63 % z celkových výdajů. Další významnou výdajovou složkou byla všeobecná veřejná správa a služby, na kterou bylo z obecního rozpočtu vydáno v daném roce 12 180 092 Kč, což představovalo 29 % ze všech výdajů. Výdaje na průmyslová a ostatní odvětví hospodářství byly v hodnotě 1 963 967 Kč (5 % z celkových výdajů) a na bezpečnosti státu a právní ochranu dosáhly částky 1 112 689 Kč (3 % z celkových výdajů). Minoritní výdaje byly na skupiny sociální věci a politika zaměstnanosti (119 395 Kč) a na zemědělství, lesní hospodářství a rybnářství (177 621 Kč). U těchto dvou skupin výdaje nedosáhly ani 1 % z celkových výdajů obce. V rámci druhového rozpočtu pro výdaje obce byly běžné výdaje v hodnotě 39 582 436 Kč a kapitálové výdaje dosáhly hodnoty 2 534 108 Kč.¹³⁸

Respondenti se shodli, že obec hospodáří s finančními prostředky dobře a nemá žádné finanční problémy. To dokládá tabulka č. 2, kdy celkové saldo bylo v těchto letech kladné.

¹³⁶ tamtéž

¹³⁷ Monitor – kompletní přehled veřejných financí. *Monitor Státní Pokladny* [online]. [cit. 2020-02-25]. Dostupné z: <https://monitor.statnipokladna.cz/ucetni-jednotka/00302929/rozpocet/vydaje-odvetvovy>

¹³⁸ tamtéž

V tomto období příjmy převýšily výdaje o 8 243 522 Kč. Velký rozdíl lze spatřit ve výši výdajů v roce 2017 a 2018. V těchto letech měla obec srovnatelné běžné výdaje, nicméně rozdíl byl způsoben výší výdajů kapitálových. V roce 2017 činily kapitálové výdaje 14 075 394 Kč (pořízení dlouhodobého hmotného majetku – 13 678 415 Kč, pořízení pozemků – 396 979 Kč) a v roce 2018 pouze 2 534 108 Kč (pořízení dlouhodobého hmotného majetku – 2 503 571 Kč, pořízení pozemků – 30 537 Kč).

Tabulka č. 2– Hospodaření obce v letech 2014-2018

Rok	2014	2015	2016	2017	2018
Příjmy	49 816 152	48 940 325	46 507 895	51 062 192	50 851 779
Výdaje	48 148 643	47 984 042	46 790 831	53 894 762	42 116 543
Saldo	1 667 509	956 283	-282 936	-2 832 570	8 735 236

Zdroj:¹³⁹

¹³⁹ Monitor – kompletní přehled veřejných financí. *Monitor Státní Pokladny* [online]. [cit. 2020-02-25]. Dostupné z: <https://monitor.statnipokladna.cz/ucetni-jednotka/00302929/prehled?rad=j&obdobi=1712>

4.4 Analýza volebních výsledků od roku 1994 do roku 2018

V rámci této kapitoly jsou porovnávány volební výsledky do zastupitelstva za sedm volebních období od roku 1994 do 2018.

4.4.1 Analýza výsledků komunálních voleb z roku 1994

Tabulka č. 3 – Data z komunálních voleb z roku 1994

Počet volených členů zastupitelstva	Počet volebních obvodů	Okresy			Zapsaní voliči	Vydané obálky	Vol. Účast v %	Odevzd. Obálky	Platné hlasy
		Počet	Zpr.	v %					
15	1	2	2	100,00	1 882	1 134	60,26	1 132	14 337

Zdroj:¹⁴⁰

Volby probíhaly celkem ve dvou okrscích a bylo voleno celkem 15 členů zastupitelstva. Zapsaných voličů v roce 1994 bylo celkem 1 882, obálek bylo vydáno dohromady 1 134 a z toho pouze dvě z nich nebyly odevzdány. Platných hlasů bylo 14 337. Volební účast byla na hodnotě 60,26 %.

Tabulka č. 4 – Výsledky voleb v roce 1994

Kandidátní listina		Hlasy		Počet kandidátů	Počet mandátů
		abs.	v %		
1	Sdružení KSČM, NK	6 633	46,26	15	7
2	Hnutí zemědělců	470	3,28	1	0
3	Koalice SPR-RSČ, SDČR	0	0,00	0	0
4	Občanská demokratická strana	7 234	50,46	15	8

Zdroj:¹⁴¹

Komunálních voleb se v roce 1994 zúčastnily celkově 4 strany. Na společné kandidátní listině SPR-RSČ, SDČR však nebyl žádný kandidát. Reálně se tedy voleb zúčastnily 3 strany. Sdružení KSČM, NK a ODS své kandidátní listiny zaplnily. Za Hnutí zemědělců kandidoval pouze jeden kandidát. Celkem v těchto volbách na všech kandidátních listinách kandidovalo 31 kandidátů. Index plurality tedy vycházel 2,07. Tyto komunální volby ovládla strana ODS, která získala nadpoloviční většinu. Celkem získala 50,46 % hlasů, což

¹⁴⁰ Vlastní zpracování na základě dat Českého statistického úřadu - Volby.cz. *Výsledky hlasování* [online]. [cit. 2019-12-14]. Dostupné z:

<https://www.volby.cz/pls/kv1994/kv1111?xjazyk=CZ&xid=1&xdz=1&xnumnuts=3809&xobec=540030>

¹⁴¹ tamtéž

stačilo na získání 8 mandátů. V závěsu za ní skončilo Sdružení KSČM, NK, které získalo 46,26 % a 7 zastupitelských míst. Hnutí zemědělců získalo 3,28 % hlasů, což nestačilo na žádný mandát.

Tabulka č. 5 – Zvolení zastupitelé v komunálních volbách v roce 1994

Kandidátní listina	Poř. číslo	Kandidát		Věk	Navrh. strana	Polit. přísl.	Hlasy		Pořadí	Mandát
		Příjmení, jméno	Tituly				abs.	v %		
1 Sdružení KSČM, NK	1	Tilgner Jiří	Mgr.	50	KSČM	KSČM	693	10,44	1	*
1 Sdružení KSČM, NK	4	Blaník Jaroslav		46	NK	BEZPP	592	8,92	2	*
1 Sdružení KSČM, NK	3	Kaněk Bohumil	Ing.	45	NK	BEZPP	584	8,80	3	*
1 Sdružení KSČM, NK	2	Děrgel Vlastimil		44	NK	BEZPP	538	8,11	4	*
1 Sdružení KSČM, NK	12	Macura Josef		48	KSČM	KSČM	518	7,8	5	*
1 Sdružení KSČM, NK	5	Strakoš Zdeněk		44	NK	BEZPP	467	7,04	6	*
1 Sdružení KSČM, NK	6	Prášil Vítězslav		37	KSČM	KSČM	455	6,85	7	*
4 ODS	8	Šustrová Věra	Mgr.	37	ODS	BEZPP	637	8,8	1	*
4 ODS	10	Mišun Petr		50	ODS	BEZPP	607	8,39	2	*
4 ODS	1	Žmolík Lubomír	Ing.	33	ODS	ODS	530	7,32	3	*
4 ODS	2	Mejsnar Květoslav		43	ODS	ODS	455	6,28	4	*
4 ODS	3	Vasilčíková Zdeňka		57	ODS	KDU-ČSL	423	5,84	5	*
4 ODS	4	Pavíček Václav	Ing.	31	ODS	BEZPP	526	7,27	6	*
4 ODS	5	Vacek Miloš		40	ODS	BEZPP	486	6,71	7	*
4 ODS	6	Petráš Stanislav		32	ODS	ODS	399	5,51	8	*

Zdroj:¹⁴²

Mezi 15 zvolenými zastupiteli byly pouze dvě ženy. Ukončené magisterské vzdělání měla třetina zastupitelů. Celkem 8 zastupitelů kandidovalo bez politické příslušnosti. Ze 7 zastupitelů byli 3 členové ODS, 3 členové KSČM a 1 člen KDÚ-ČSL, který kandidoval za ODS. Nejmladšímu zastupiteli bylo v době voleb 31 let a nejstarší zastupitelce 57 let. Průměrný věk zvolených zastupitelů byl 42,47 let. Vzhledem k tomu, že ODS získala ve volbách nadpoloviční počet mandátů v zastupitelstvu, tak nebylo potřeba utvářet koalici. Obsadila posty starosty, místostarosty a zbylé 3 členy rady. Starostou se stal pan inženýr Lubomír Žmolík, místostarostkou byla zvolena paní Zdeňka Vasilčíková.

¹⁴² Vlastní zpracování na základě dat Českého statistického úřadu - Volby.cz. *Jmenné seznamy* [online]. [cit. 2019-12-14]. Dostupné z: <https://www.volby.cz/pls/kv1994/kv21111?xjazyk=CZ&xid=1&xv=23&xdz=1&xnumnuts=3809&xobec=540030&xstrana=0&xodkaz=1>

4.4.2 Analýza výsledků komunálních voleb z roku 1998

Tabulka č. 6 - Data z komunálních voleb z roku 1998

Počet volených členů zastupitelstva	Počet volebních obvodů	Okresy			Zapsaní voliči	Vydané obálky	Vol. Účast v %	Odevzd. Obálky	Platné hlasy
		Počet	Zpr.	v %					
15	1	2	2	100,00	1 934	1 067	55,17	1 067	14 882

Zdroj:¹⁴³

Komunální volby v roce 1998 se konaly ve dvou okrscích a bylo voleno celkem 15 členů zastupitelstva. Bylo zapsaných 1 934 voličů, vydaných obálek bylo 1 067 a všechny z nich byly odevzdány. Celkově bylo 14 882 platných hlasů. Volební účast činila 55,17 %, což byla nižší účast než v předchozích komunálních volbách.

Tabulka č. 7 - Výsledky voleb v roce 1998

Kandidátní listina		Hlasy		Počet kandidátů	Počet mandátů
		abs.	v %		
1	Křesť.demokr.unie-Čs.str.lid.	513	3,45	3	1
2	Komunistická str.Čech a Moravy	3 051	20,50	15	3
3	Sdružení ODS, NK	5 528	37,15	15	5
4	Sdruž.nezáv.kand.-míst.celkem	4 245	28,52	15	4
5	Česká str.sociálně demokrat.	1 545	10,38	15	2

Zdroj:¹⁴⁴

V obecních volbách v roce 1998 bylo sestaveno 5 kandidátních listin. Oproti předchozím volbám šlo o nárůst o 2 kandidátní listiny (v případě, že se nepočítá Koalice SPR-RSČ, SDČR, která nenavrhla žádného kandidáta). Všechny kandidátní listiny, vyjma kandidátní listiny KDÚ-ČSL, která čítala 3 kandidáty, byly zaplněny. Index plurality vyšel 4,2. Tyto komunální volby vyhrálo Sdružení ODS, NK se 37,15 %, což stačilo na 5 mandátů. Na druhém místě skončilo SNK-míst.celkem se ziskem 28,52 % hlasů a 4 zastupitelskými místy. Na třetím místě skončila se ziskem 20,50 % KSČM a obdržela 3 mandáty. ČSSD získala 10,38 % a 2 zastupitelská křesla. Nejméně procent získala KDÚ-ČSL (3,45).

¹⁴³ Vlastní zpracování na základě dat Českého statistického úřadu - Volby.cz. *Výsledky hlasování* [online]. [cit. 2019-12-14]. Dostupné z:

<https://volby.cz/pls/kv1998/kv1111?xjazyk=CZ&xid=0&xdz=1&xnumnuts=7101&xobec=540030>

¹⁴⁴ tamtéž

Vzhledem k tomu, že se ještě používala metoda Sainte-Laguë, která je příznivější pro menší strany, tak to této straně stačilo na získání jednoho zastupitelského místa.

Tabulka č. 8 – Zvolení zastupitelé v komunálních volbách v roce 1998

Kandidátní listina	Poř. číslo	Kandidát		Věk	Navrh. strana	Polit. přísl.	Hlasy		Pořadí	Mandát	
		Příjmení, jméno	Tituly				abs.	v %			
1	KDÚ-ČSL	2	Plischkeová Irena		31	KDU-ČSL	BEZPP	199	38,79	1	*
2	KSČM	6	Macura Josef		52	KSČM	KSČM	395	12,94	1	*
2	KSČM	1	Bechyňský Jiří	Ing.	39	KSČM	BEZPP	384	12,58	2	*
2	KSČM	4	Raindl Rostislav		46	KSČM	KSČM	342	11,2	3	*
3	Sdružení ODS, NK	1	Žmolík Lubomír	Ing.	37	ODS	ODS	763	13,8	1	*
3	Sdružení ODS, NK	4	Šustrová Věra	Mgr.	41	NK	BEZPP	536	9,69	2	*
3	Sdružení ODS, NK	10	Konupčík Petr		49	NK	BEZPP	485	8,77	3	*
3	Sdružení ODS, NK	11	Sóky Gejza	Mgr.	30	NK	BEZPP	464	8,39	4	*
3	Sdružení ODS, NK	5	Mišun Petr		53	NK	BEZPP	423	7,65	5	*
4	SNK.-míst.celkem	1	Blaník Jaroslav		50	NK	BEZPP	653	15,38	1	*
4	SNK.-míst.celkem	5	Strakoš st. Zdeněk		48	NK	BEZPP	415	9,77	2	*
4	SNK.-míst.celkem	2	Vičík Pavel		45	NK	BEZPP	409	9,63	3	*
4	SNK.-míst.celkem	4	Krátký st. Jan		54	NK	BEZPP	324	7,63	4	*
5	ČSSD	1	Hajzerová Jiřina	Ing.	51	ČSSD	BEZPP	378	24,46	1	*
5	ČSSD	3	Gajdoš Michal		30	ČSSD	BEZPP	203	13,13	2	*

Zdroj:¹⁴⁵

Mezi zvolenými zastupiteli bylo 12 mužů a 3 ženy. Ukončené magisterské vzdělání mělo 5 zastupitelů. Oproti předchozím volbám nastal velký nárůst zastupitelů bez politické příslušnosti, kterých bylo 12. Ze 3 zastupitelů, kteří politickou příslušnost měli, tak 2 byli členové KSČM, zbývající byl členem ODS. Nejmladším zastupitelem bylo 30 let, nejstaršímu zastupiteli bylo 54 let. Průměrný věk zastupitelů byl 43,73 let. Koalici utvořily strany SNK – míst. celkem a Sdružení ODS, NK, kdy celkem získaly 9 mandátů. Jednalo se o typ **Minimální vítězné ideově propojené koalice**. Starostou byl na první schůzi zastupitelstva zvolen pan inženýr Žmolík, místostarostou se stal pan Blaník. Obě tyto strany si rozdělily i další místa v radě obce.

¹⁴⁵ Vlastní zpracování na základě dat Českého statistického úřadu - Volby.cz. *Jmenné seznamy* [online]. [cit. 2019-12-14]. Dostupné z: <https://volby.cz/pls/kv1998/kv21111?xjazyk=CZ&xid=0&xv=23&xdz=1&xnumnuts=7101&xobec=540030&xstrana=0&xodkaz=1>

4.4.3 Analýza výsledků komunálních voleb z roku 2002

Tabulka č. 9 - Data z komunálních voleb z roku 2002

Počet volených členů zastupitelstva	Počet volebních obvodů	Okresy			Zapsaní voliči	Vydané obálky	Vol. Účast v %	Odevzd. Obálky	Platné hlasy
		Počet	Zpr.	v %					
15	1	2	2	100,00	1 986	1 099	55,34	1 099	15 096

Zdroj:¹⁴⁶

Komunální volby v obci Lipová-lázně se konaly ve dvou okrscích a bylo voleno celkem 15 členů zastupitelstva. V těchto volbách bylo zapsaných 1 986 voličů, vydaných obálek bylo 1 099 a všechny z nich byly odevzdány. Celkově bylo 15 096 platných hlasů. Volební účast byla 55,34 %, což je o trochu nižší hodnota než v předchozích komunálních volbách v obci.

Tabulka č. 10 - Výsledky voleb v roce 2002

Kandidátní listina	Hlasy		Počet kandidátů	Počet mandátů
	abs.	v %		
1 NEZÁVISLÍ	4 688	31,05	15	5
2 Křesť.demokr.unie-Čs.str.lid.	1 341	8,88	10	1
3 Občanská demokratická strana	5 997	39,73	15	6
4 Komunistická str.Čech a Moravy	3 070	20,34	15	3

Zdroj:¹⁴⁷

V obecních volbách v roce 2002 byly sestaveny 4 kandidátní listiny. Všechny kandidátní listiny, vyjma kandidátní listiny KDÚ-ČSL, která měla 10 kandidátů, byly zaplněny. Výsledná hodnota indexu plurality byla 3,67. Tyto komunální volby vyhrála ODS se 39,73 % hlasů, což stačilo na 6 mandátů. Na druhém místě se umístila strana NEZÁVISLÍ, která získala 31,05 % hlasů a 5 zastupitelských míst. Na třetím místě skončila se ziskem 20,34 % KSČM a obdržela 3 mandáty. Nejméně procent získala KDÚ-ČSL (8,88) a získala tak 1 zastupitelské křeslo.

¹⁴⁶ Vlastní zpracování na základě dat Českého statistického úřadu - Volby.cz. *Výsledky hlasování* [online]. [cit. 2019-12-14]. Dostupné z:

<https://volby.cz/pls/kv2002/kv1111?xjazyk=CZ&xid=0&xdz=1&xnumnuts=7101&xobec=540030>

¹⁴⁷ tamtéž

Tabulka č. 11 - Zvolení zastupitelé v komunálních volbách v roce 2002

Kandidátní listina	Poř. číslo	Kandidát		Věk	Navrh. strana	Polit. přísl.	Hlasy		Pořadí	Mandát
		Příjmení, jméno	Tituly				abs.	v %		
1 NEZÁVISLÍ	1	Blaník Jaroslav		54	NEZ	BEZPP	674	14,37	1	*
1 NEZÁVISLÍ	6	Čumová Josefa		35	NEZ	BEZPP	474	10,11	2	*
1 NEZÁVISLÍ	7	Zapletalová Alice		38	NEZ	BEZPP	423	9,02	3	*
1 NEZÁVISLÍ	3	Vičík Pavel		49	NEZ	BEZPP	388	8,27	4	*
1 NEZÁVISLÍ	2	Strakoš Zdeněk		52	NEZ	BEZPP	274	5,84	5	*
2 KDÚ-ČSL	1	Plischková Irena		35	KDU-ČSL	BEZPP	272	20,28	1	*
3 ODS	1	Žmolík Lubomír	Ing.	41	ODS	ODS	731	12,18	1	*
3 ODS	2	Konupčík Petr		53	ODS	BEZPP	570	9,50	2	*
3 ODS	6	Sóky Gejza	Mgr.	34	ODS	BEZPP	558	9,30	3	*
3 ODS	4	Šustrová Věra	Mgr.	45	ODS	BEZPP	551	9,18	4	*
3 ODS	3	Kašpar Ivo	Ing.	39	ODS	ODS	358	5,96	5	*
3 ODS	5	Mejsnar Květoslav		51	ODS	ODS	286	4,76	6	*
4 KSČM	3	Macura Josef		56	KSČM	KSČM	451	14,69	1	*
4 KSČM	1	Raindl Rostislav		50	KSČM	KSČM	384	12,50	2	*
4 KSČM	5	Hradil Stanislav		47	KSČM	BEZPP	246	8,01	3	*

Zdroj:¹⁴⁸

Mezi zvolenými zastupiteli byly 4 ženy a 11 mužů. Ukončené magisterské vzdělání měli 4 zastupitelé. 10 zastupitelů nemělo politickou příslušnost. Z 5 zastupitelů, kteří politickou příslušnost měli, tak 2 byli členové KSČM a 3 byli členové ODS. Nejmladšímu zastupiteli bylo 34 let, nejstaršímu zastupiteli bylo 56 let. Průměrný věk zastupitelů byl 45,27 let. Koalici utvořily strany ODS a NEZÁVISLÍ, dohromady měly v zastupitelstvu 11 mandátů. Jednalo se o typ **Minimální vítězné ideově propojené koalice**. Posty starosty a místostarosty oproti minulému volebnímu období zůstaly nezměněny. Obě strany si taktéž rozdělily zbylé posty v radě obce.

¹⁴⁸ Vlastní zpracování na základě dat Českého statistického úřadu - Volby.cz. *Jmenné seznamy* [online]. [cit. 2019-12-14]. Dostupné z: <https://volby.cz/pls/kv2002/kv21111?xjazyk=CZ&xid=0&xv=23&xdz=1&xnumnuts=7101&xobec=540030&xstrana=0&xodkaz=1>

4.4.4 Analýza výsledků komunálních voleb z roku 2006

Tabulka č. 12 Data z komunálních voleb z roku 2006

Počet volených členů zastupitelstva	Počet volebních obvodů	Okresy			Zapsaní voliči	Vydané obálky	Vol. Účast v %	Odevzd. Obálky	Platné hlasy
		Počet	Zpr.	v %					
15	1	2	2	100	2 045	982	48,02	979	13 821

Zdroj:¹⁴⁹

Komunální volby v roce 2006 se v obci Lipová-lázně konaly ve dvou okrscích a bylo voleno celkem 15 členů zastupitelstva. Bylo zapsaných 2 045 voličů, vydaných obálek 982 a kromě 3 byly všechny z nich odevzdány. Celkově bylo 13 821 platných hlasů. Volební účast představovala 48,02 %, což byla doposud ve sledovaném období suverénně nejnižší hodnota.

Tabulka č. 13 - Výsledky voleb v roce 2006

Kandidátní listina		Hlasy		Počet kandidátů	Počet mandátů
		abs.	v %		
1	Komunistická str. Čech a Moravy	2 033	14,71	15	2
2	Česká str. sociálně demokrat.	1 933	13,99	15	2
3	Rozvoj vesnice	3 601	26,05	15	4
4	Občanská demokratická strana	3 718	26,9	15	4
5	SNK Evropští demokraté	2 536	18,35	15	3

Zdroj:¹⁵⁰

Do obecních voleb v roce 2006 sestavilo kandidátní listinu 5 stran. Všechny kandidátní listiny byly zaplněny. Index plurality vyšel 5. V těchto komunálních volbách těsně zvítězila ODS s 26,9 % hlasů a získala tak 4 mandáty. Na stejný počet mandátů dosáhla strana Rozvoj vesnice, která získala o 0,85 % méně hlasů než ODS. Na třetím místě se umístila strana SNK Evropští demokraté a obdržela 18,35 % hlasů a 3 zastupitelská místa. Po 2 mandátech měla KSČM (14,71 % hlasů) a ČSSD (13,99 % hlasů).

¹⁴⁹ Vlastní zpracování na základě dat Českého statistického úřadu - Volby.cz *Výsledky voleb / volby.cz*. [online]. [cit. 2019-12-16]. Dostupné z: <https://volby.cz/pls/kv2006/kv1111?xjazyk=CZ&xid=0&xdz=1&xnumnuts=7101&xobec=540030&xobecna z=LIPOV%E1-L%E1ZN%EC&xstat=0&xvyber=0>

¹⁵⁰ tamtéž

Dle tabulky č. 14 bylo do zastupitelstva zvoleno 12 mužů a 3 ženy. Ukončené magisterské vzdělání mělo 7 zastupitelů, což je 75% nárůst zastupitelů s ukončeným magisterským vzděláním oproti komunálním volbám v roce 2002. 11 zastupitelů nemělo politickou příslušnost. Ze 4 zastupitelů, kteří politickou příslušnost měli, tak 2 byli členové KSČM a další 2 byli členové ODS. Nejmladším zastupitelům bylo 38 let, nejstaršímu zastupiteli bylo 60 let. Průměrný věk zastupitelů byl 46,53 let. Koalici utvořily strany ODS a Rozvoj vesnice, kdy dohromady měly těsnou nadpoloviční většinu v zastupitelstvu. Jednalo se o typ **Minimální vítězné ideově propojené koalice**. Starostou byl na prvním zasedání zastupitelstva v daném období zvolen pan inženýr Žmolík, místostarostou pan Blaník. Zbylé tři posty v radě obce si rozdělily tyto dvě strany.

Tabulka č. 14 – Zvolení zastupitelů v komunálních volbách v roce 2006

Kandidátní listina	Poř. číslo	Kandidát		Věk	Navrh. strana	Polit. přísl.	Hlasy		Pořadí	Mandát
		Příjmení, jméno	Tituly				abs.	v %		
1 KSČM	1	Macura Josef		60	KSČM	KSČM	328	16,13	1	*
1 KSČM	3	Raindl Rostislav		54	KSČM	KSČM	262	12,88	2	*
2 ČSSD	1	Škrobálek Pavel	Mgr.	42	ČSSD	BEZPP	251	12,98	1	*
2 ČSSD	2	Gajdoš Michal		38	ČSSD	BEZPP	197	10,19	2	*
3 Rozvoj vesnice	1	Blaník Jaroslav		58	NK	BEZPP	477	13,24	1	*
3 Rozvoj vesnice	3	Čumová Josefa	Mgr.	39	NK	BEZPP	407	11,30	2	*
3 Rozvoj vesnice	2	Vičík Pavel		53	NK	BEZPP	330	9,16	3	*
3 Rozvoj vesnice	4	Prášilová Jarmila	Mgr.	46	NK	BEZPP	286	7,94	4	*
4 ODS	1	Žmolík Lubomír	Ing.	45	ODS	ODS	470	12,64	1	*
4 ODS	2	Zapletalová Alice		42	ODS	BEZPP	407	10,94	2	*
4 ODS	3	Kašpar Ivo	Ing.	43	ODS	ODS	298	8,01	3	*
4 ODS	6	Strejček Alois		48	ODS	BEZPP	286	7,69	4	*
5 SNK Evropští demokraté	3	Sóky Gejza	Mgr.	38	SNK ED	BEZPP	396	15,61	1	*
5 SNK Evropští demokraté	1	Margina Rudolf	Ing.	53	SNK ED	BEZPP	221	8,71	2	*
5 SNK Evropští demokraté	5	Hatlapatka Radim		39	SNK ED	BEZPP	208	8,20	3	*

Zdroj:¹⁵¹

¹⁵¹ Vlastní zpracování na základě dat Českého statistického úřadu - Volby.cz *Jmenné seznamy / volby.cz*. [online]. [cit. 2019-12-16]. Dostupné z: <https://volby.cz/pls/kv2006/kv211111?xjazyk=CZ&xid=0&xv=23&xdz=1&xnumnuts=7101&xobec=540030&xstrana=0&xodkaz=1>

4.4.5 Analýza výsledků komunálních voleb z roku 2010

Tabulka č. 15 - Data z komunálních voleb z roku 2010

Počet volených členů zastupitelstva	Počet volebních obvodů	Okresy			Zapsaní voliči	Vydané obálky	Vol. Účast v %	Odevzd. Obálky	Platné hlasy
		Počet	Zpr.	v %					
15	1	2	2	100	2 037	1 023	50,22	1 020	13 932

Zdroj: ¹⁵²

Komunální volby v obci Lipová-lázně probíhaly ve dnech 15. 10. a 16. 10. 2010. Počet okrsků byl totožný s předchozími volbami, stejně tak počet členů zastupitelstva. Zapsaných voličů bylo oproti minulým komunálním volbám o něco méně, konkrétně 2 037. Vydaných obálek bylo 1 023 a kromě 3 byly všechny odevzdány. Platných hlasů bylo 13 932. Volební účast dosáhla hodnoty 50,22 %

Tabulka č. 16 – Výsledky voleb v roce 2010

Kandidátní listina		Hlasy		Počet kandidátů	Počet mandátů
		abs.	v %		
1	Věci veřejné	195	1,40	1	0
2	"Rozvoj vesnice"	3 108	22,31	15	3
3	Občanská demokratická strana	2 829	20,31	15	3
4	Česká str.sociálně demokrat.	1 734	12,45	15	2
5	Strana svobodných občanů	1 703	12,22	15	2
6	Komunistická str.Čech a Moravy	1 657	11,89	15	2
7	Otevřená obec Lipová-lázně	2 706	19,42	15	3

Zdroj: ¹⁵³

Oproti komunálním volbám v roce 2006 došlo k nárůstu kandidátních listin z 5 na 7. Všechny strany, s výjimkou strany Věci veřejné, svou kandidátní listinu naplnily. Celkový počet kandidátů napříč všemi kandidátními listinami byl 91, z čehož vyplynulo, že index plurality dosáhl hodnoty 6,07. Vítězem těchto komunálních voleb se stala strana „Rozvoj vesnice“ s celkovým počtem 22,31 % hlasů. V závěsu za ní se umístila politická strana ODS s 20,31 % hlasů. Na třetí pozici skončila komunální volební strana Otevřená

¹⁵² Vlastní zpracování na základě dat Českého statistického úřadu - Volby.cz. *Výsledky voleb / volby.cz* [online]. [cit. 2019-12-16]. Dostupné z: <https://volby.cz/pls/kv2010/kv1111?xjazyk=CZ&xid=0&xdz=1&xnumnuts=7101&xobec=540030&xobecna z=LIPOV%E1-L%E1ZN%EC&xstat=0&xvyber=0>

¹⁵³ tamtéž

obec Lipová-lázně s 19,42 % hlasů. Všechny 3 strany získaly shodně po 3 mandátech. Mezi těmito 3 nejlepšími stranami a těmi zbylými byl značný rozdíl. Volební výsledky politických stran ČSSD (12,45 %), Strany svobodných občanů (12,22 %) a KSČM (11,89 %) byly velmi podobné. Všechny strany získaly 2 mandáty v zastupitelstvu obce. Věci veřejné se ziskem 1,40 % nezískaly žádný mandát.

Tabulka č. 17 - Zvolení zastupitelé v komunálních volbách v roce 2010

Kandidátní listina	Poř. číslo	Kandidát		Věk	Navrh. strana	Polit. přísl.	Hlasy		Pořadí	Mandát
		Příjmení, jméno	Tituly				abs.	v %		
"Rozvoj vesnice"	1	Blaník Jaroslav		62	NK	BEZPP	380	12,22	1	*
"Rozvoj vesnice"	2	Čumová Josefa	Mgr.	43	NK	BEZPP	375	12,06	2	*
"Rozvoj vesnice"	4	Bartoš Libor	Mgr.	47	NK	BEZPP	259	8,33	3	*
ODS	3	Sóky Gejza	Mgr.	42	ODS	BEZPP	355	12,54	1	*
ODS	2	Zapletalová Alice		46	ODS	BEZPP	303	10,71	2	*
ODS	1	Žmolík Lubomír	Ing.	49	ODS	ODS	293	10,35	3	*
ČSSD	1	Škrobálek Pavel	Mgr.	46	ČSSD	BEZPP	253	14,59	1	*
ČSSD	2	Gajdoš Michal		42	ČSSD	BEZPP	184	10,61	2	*
Strana svobodných občanů	12	Matlochová Jana	Bc.	46	Svobodní	BEZPP	212	12,44	1	*
Strana svobodných občanů	3	Havřila Roman	Ing.	28	Svobodní	BEZPP	207	12,15	2	*
KSČM	3	Macura Josef		64	KSČM	KSČM	221	13,33	1	*
KSČM	1	Raindl Rostislav		58	KSČM	KSČM	216	13,03	2	*
Otevřená obec Lipová-lázně	2	Kafková Jana	Ing.	37	NK	BEZPP	254	9,38	1	*
Otevřená obec Lipová-lázně	6	Uhlíř Tomáš	Dipl.um.	34	NK	BEZPP	245	9,05	2	*
Otevřená obec Lipová-lázně	3	Konupčík Petr		32	NK	BEZPP	240	8,86	3	*

Zdroj:¹⁵⁴

Ve zvoleném zastupitelstvu měli již tradičně převahu muži nad ženami. Mužů bylo 11 a žen 4. Ukončené magisterské vzdělání mělo 7 zastupitelů, 1 zastupitel měl ukončené bakalářské vzdělání a 1 zastupitel získal vzdělání jako diplomovaný umělec. Pouze 3 zastupitelé měli politickou příslušnost. 2 v rámci strany KSČM a 1 v rámci ODS. Nejmladšímu zastupiteli bylo 28 let a nejstaršímu 64 let. Průměrný věk dosáhl 45,07 let. Vzhledem k tomu, že strany ODS a „Rozvoj vesnice“ dohromady nezískaly dostatečný počet mandátů k zisku nadpoloviční většiny v zastupitelstvu, tak musely do koalice přijmout alespoň jeden další politický subjekt. Tím subjektem se stala překvapivě ČSSD. Dohromady měla tato koalice 8 mandátů. Šlo tedy o typ **Minimální vítězné ideově nepropojené koalice**, protože ODS je ideologicky pravicová a ČSSD naopak levicová. Starostou byl na prvním zastupitelstvu, konaném v roce 2010, zvolen pan inženýr Žmolík, místostarostou pan Blaník. Zbylé tři posty v radě obce si koaliční strany rozdělily

¹⁵⁴ Vlastní zpracování na základě dat Českého statistického úřadu - Volby.cz. *Jmenné seznamy | volby.cz* [online]. [cit. 2019-12-16]. Dostupné z: <https://volby.cz/pls/kv2010/kv21111?xjazyk=CZ&xid=0&xv=23&xdz=1&xnumnuts=7101&xobec=540030&xstrana=0&xodkaz=1>

rovnoměrně. Tzn. ODS disponovala celkově v radě obce dvěma místy, stejně tak strana „Rozvoj vesnice“ a jedno místo v radě obce měla ČSSD.

4.4.6 Analýza výsledků komunálních voleb z roku 2014

Tabulka č. 18 - Data z komunálních voleb z roku 2014

Počet volených členů zastupitelstva	Počet volebních obvodů	Okresy			Zapsaní voliči	Vydané obálky	Vol. Účast v %	Odevzd. Obálky	Platné hlasy
		Počet	Zpr.	v %					
15	1	2	2	100	1 973	934	47,34	932	12 381

Zdroj:¹⁵⁵

V komunálních volbách v roce 2014 se volilo opět 15 zastupitelů v jednom volebním obvodě s dvěma okresy. Zapsaných voličů bylo 1 973, vydaných obálek 934 a 932 z nich bylo řádně odevzdáno. Platných hlasů bylo 12 381 a volební účast dosáhla 47,34 %.

Tabulka č. 19 - Výsledky voleb v roce 2014

	Kandidátní listina	Hlasy		Počet kandidátů	Počet mandátů
		abs.	v %		
1	"Rozvoj vesnice"	2 132	17,22	15	3
2	Naše Lipová	3 002	24,25	15	4
3	Komunistická str. Čech a Moravy	1 423	11,49	15	2
4	Hornolipováci	538	4,35	15	0
5	Občanská demokratická strana	2 214	17,88	15	3
6	ANO 2011	1 666	13,46	15	2
7	Česká str. sociálně demokrat.	1 406	11,36	15	1

Zdroj:¹⁵⁶

Počet kandidátních listin oproti minulému volebnímu období zůstal nezměněný. Všechny kandidátní listiny byly naplněny. Celkový počet kandidátů napříč kandidátními listinami byl 105. Index plurality nabył hodnoty 7. V těchto komunálních volbách zvítězila strana Naše Lipová se 24,25 % hlasů, což v přepočtu této straně vyneslo 4 mandáty. Na druhé pozici se umístila ODS se 17,88 % hlasů a v závěsu za ní na třetí příčce skončila strana „Rozvoj vesnice“ se 17,22 % hlasů. Obě strany obdržely 3 mandáty. Po dvou mandátech

¹⁵⁵ Vlastní zpracování na základě dat Českého statistického úřadu - Volby.cz. *Výsledky voleb* | volby.cz [online]. [cit. 2019-12-16]. Dostupné z: <https://volby.cz/pls/kv2014/kv1111?xjazyk=CZ&xid=0&xdz=1&xnumnuts=7101&xobec=540030&xstat=0&xvyber=0>

¹⁵⁶ tamtéž

získaly strany ANO 2011 (13,46 %) a KSČM (11,49 %). I přes to, že strana ČSSD měla pouze 0,13 % hlasů méně než strana KSČM, tak získala o mandát méně než KSČM. Stranu ČSSD lze označit za smolaře těchto komunálních voleb. Nejhůře si vedla nová strana Hornolipováci, která vznikla seskupením lidí v horní části Lipové-lázní. Byla první stranou, která reprezentovala výhradně jednu část obce. Vzhledem k tomu, že dostala pouze 4,35 % hlasů, což znamenalo, že nepřekročila 5% volební klauzuli, tak žádný mandát nezískala. V dalších volbách strana již nekandidovala. I toto dokazuje, že žádná konfliktní linie mezi obyvateli jednotlivých částí Lipové-lázní není.

Tabulka č. 20 - Zvolení zastupitelé v komunálních volbách v roce 2014

Kandidátní listina	Poř. číslo	Kandidát		Věk	Navrh. strana	Polit. přísl.	Hlasy		Pořadí	Mandát
		Příjmení, jméno	Tituly				abs.	v %		
1 "Rozvoj vesnice"	2	Čumová Josefa	Mgr.	47	NK	BEZPP	298	13,97	1	*
1 "Rozvoj vesnice"	1	Blaník Jaroslav		66	NK	BEZPP	297	13,93	2	*
1 "Rozvoj vesnice"	4	Kubálková Šárka	Mgr.	48	NK	BEZPP	176	8,25	3	*
2 Naše Lipová	1	Šantrůček Vladimír		41	NK	BEZPP	325	10,82	1	*
2 Naše Lipová	3	Havřila Roman	Ing.	32	NK	BEZPP	303	10,09	2	*
2 Naše Lipová	4	Gurka Vlastimil	Mgr. Bc.	51	NK	BEZPP	278	9,26	3	*
2 Naše Lipová	2	Kafková Jana	Ing.	41	NK	BEZPP	258	8,59	4	*
3 KSČM	2	Raindl Rostislav		62	KSČM	KSČM	191	13,42	1	*
3 KSČM	1	Macura Josef		68	KSČM	KSČM	169	11,87	2	*
5 ODS	1	Žmolík Lubomír	Ing.	53	ODS	ODS	311	14,04	1	*
5 ODS	3	Sóky Gejza	Mgr.	46	ODS	BEZPP	294	13,27	2	*
5 ODS	2	Zapletalová Alice		50	ODS	BEZPP	261	11,78	3	*
6 ANO 2011	5	Havřila Michal	Mgr.	25	ANO	BEZPP	194	11,64	1	*
6 ANO 2011	11	Bubíková Eva	Mgr.	42	ANO	BEZPP	150	9,00	2	*
7 ČSSD	4	Kirakovjan Martin	Bc.	36	ČSSD	ČSSD	208	14,79	1	*

Zdroj:¹⁵⁷

Počet žen v zastupitelstvu se zvýšil, ale i tak byly v menšině pěti žen oproti deseti mužům. Ukončené magisterské vzdělání mělo 9 zastupitelů. Pan Vlastimil Gurka kromě ukončeného magisterského vzdělání ještě získal titul bakalář. Ukončené bakalářské vzdělání měl také pan Kirakovjan. Politickou příslušnost měli 4 zastupitelé, ostatní byli bez politické příslušnosti. Dva byli členové KSČM, jeden ODS a jeden ČSSD. Nejmladšímu zastupiteli bylo 25 let a nejstaršímu bylo 68 let. Průměrný věk byl 47,2 let. Oficiální koalici tvořila ODS pouze se stranou „Rozvoj vesnice“. Jelikož součet mandátů obou stran nebyl dostatečný k získání většiny, tak pro první zasedání zastupitelstva, kde probíhala volba starosty, místostarosty a rady obce, potřebovaly tyto strany získat podporu napříč

¹⁵⁷ Vlastní zpracování na základě dat Českého statistického úřadu - Volby.cz. *Jmenné seznamy / volby.cz* [online]. [cit. 2019-12-16]. Dostupné z: <https://volby.cz/pls/kv2014/kv21111?xjazyk=CZ&xid=0&xv=23&xdz=1&xnumnuts=7101&xobec=540030&xstrana=0&xodkaz=1>

partajemi. Podporu nakonec získaly u KSČM a starostou byl tedy opět zvolen pan inženýr Žmolík, místostarostou pan Blaník. KSČM nedosáhla na žádný post v radě obce. 3 posty v radě obce získala ODS, 2 posty strana „Rozvoj vesnice“. Zástupci KSČM však usedli do čela jak finančního, tak i kontrolního výboru obce. Byť KSČM v oficiální koalici nebyla, tak i přesto lze koalici označit za tichou **minimální vítěznou ideově nepropojenou**.

4.4.7 Analýza výsledků komunálních voleb z roku 2018

Tabulka č. 21 - Data z komunálních voleb z roku 2018

Počet volených členů zastupitelstva	Počet volebních obvodů	Okresy			Zapsaní voliči	Vydané obálky	Vol. Účast v %	Odevzd. Obálky	Platné hlasy
		Počet	Zpr.	v %					
15	1	2	2	100	1 872	938	50,11	936	12 853

Zdroj:¹⁵⁸

V komunálních volbách v roce 2018 se volilo ve dvou okrscích 15 členů zastupitelstva. Zapsaných voličů bylo 1872 a obálek bylo vydáno 938. Kromě dvou obálek byly všechny řádně odevzdány. Platných hlasů bylo 12 853. Volební účast v těchto komunálních volbách byla 50,11 %.

Tabulka č. 22 - Výsledky voleb v roce 2018

Kandidátní listina	Hlasy		Počet kandidátů	Počet mandátů
	abs.	v %		
1 ROZVOJ VESNICE	1 674	13,02	15	2
2 Komunistická str. Čech a Moravy	1 033	8,04	15	1
3 NAŠE LIPOVÁ	3 037	23,63	15	4
4 Nez. kandidáti pro Lipovou 1	1 857	14,45	15	2
5 Lipovská iniciativa	804	6,26	15	1
6 Nez. kandidáti pro Lipovou 2	1 083	8,43	15	1
7 Občanská demokratická strana	3 365	26,18	15	4

Zdroj:¹⁵⁹

¹⁵⁸ Vlastní zpracování na základě dat Českého statistického úřadu - Volby.cz. *Výsledky voleb* / volby.cz [online]. [cit. 2019-12-16]. Dostupné z: <https://volby.cz/pls/kv2018/kv1111?xjazyk=CZ&xid=0&xdz=1&xnumnuts=7101&xobec=540030&xstat=0&xvyber=0>

¹⁵⁹ tamtéž

Kandidátních listin bylo v těchto komunálních volbách sestaveno 7, což je shodné jako v předchozích dvou komunálních volbách. Všechny kandidátní listiny byly naplněny. Celkový počet zastupitelů byl 105. Index plurality vyšel 7. Ve volbách zvítězila strana ODS se 26,18 % hlasů. 23,63 % hlasů náleželo straně NAŠE LIPOVÁ. Obě strany obdržely čtyři mandáty. Třetí skončila strana Nezávislí kandidáti pro Lipovou 1 se 14,45 % hlasů, čtvrtý nejvyšší počet hlasů získala strana ROZVOJ VESNICE (13,02 % hlasů). Obě strany mají v současném zastupitelstvu dva mandáty. Po jednom mandátu získaly strany Nezávislí kandidáti pro Lipovou 2 (8,43 % hlasů), KSČM (8,04 % hlasů) a Lipovská iniciativa (6,26 % hlasů). Je nutno podotknout, že strany NAŠE LIPOVÁ, Nezávislí kandidáti pro Lipovou 1 a Nezávislí kandidáti pro Lipovou 2 jsou ve skutečnosti jedna strana rozdělená na tři kandidátní listiny. Mají i společný volební leták.

Tabulka č. 23 - Zvolení zastupitelé v komunálních volbách v roce 2018

Kandidátní listina	Poř. číslo	Kandidát		Věk	Navrh. strana	Polit. přísl.	Hlasy		Pořadí	Mandát
		Příjmení, jméno	Tituly				abs.	v %		
1 ROZVOJ VESNICE	2	Havřila Michal	Mgr.	29	NK	BEZPP	233	13,91	1	*
1 ROZVOJ VESNICE	1	Kania Filip		29	NK	BEZPP	207	12,36	2	*
2 KSČM	3	Raindl Rostislav		66	KSČM	KSČM	147	14,23	1	*
3 NAŠE LIPOVÁ	2	Havřila Roman	Ing.	36	NK	BEZPP	325	10,70	1	*
3 NAŠE LIPOVÁ	1	Šantrůček Vladimír		45	NK	BEZPP	324	10,66	2	*
3 NAŠE LIPOVÁ	3	Pojmonová Hana		43	NK	BEZPP	218	7,17	3	*
3 NAŠE LIPOVÁ	4	Roubalík Zdeněk	DiS.	37	NK	BEZPP	202	6,65	4	*
4 Nez. kandidáti pro Lipovou 1	2	Gurka Vlastimil	Mgr. Bc.	55	NK	BEZPP	255	13,73	1	*
4 Nez. kandidáti pro Lipovou 1	1	Kafková Jana	Ing.	45	NK	BEZPP	228	12,27	2	*
5 Lipovská iniciativa	1	Jatí Dalibor	Ing.	55	NK	BEZPP	126	15,67	1	*
6 Nez. kandidáti pro Lipovou 2	2	Bubíková Eva	Mgr.	46	NK	BEZPP	180	16,62	1	*
7 ODS	2	Sóky Gejza	Mgr.	50	ODS	BEZPP	352	10,46	1	*
7 ODS	1	Žmolík Lubomír	Ing.	57	ODS	ODS	350	10,40	2	*
7 ODS	3	Zapletalová Alice		54	ODS	BEZPP	294	8,73	3	*
7 ODS	4	Pavlíček Václav	Ing.	55	ODS	BEZPP	283	8,41	4	*

Zdroj:¹⁶⁰

V zastupitelstvu je v současné době 11 mužů a 4 ženy. V době konání voleb tj. 5. 10. - 6. 10. 2018 mělo ukončené magisterské vzdělání 9 zastupitelů. Pan Vlastimil Gurka kromě ukončeného magisterského vzdělání ještě získal titul bakalář. Jeden zastupitel dosáhl vzdělání jako diplomovaný specialista. Politickou příslušnost mají jen dva zastupitelé. První v KSČM, druhý v ODS. Nejmladším zastupitelům bylo v době konání voleb 29 let, nejstaršímu 66 let. Průměrný věk byl 46,8 let. Oficiální koalici utvořily strany ODS,

¹⁶⁰ Vlastní zpracování na základě dat Českého statistického úřadu - Volby.cz. *Jmenné seznamy / volby.cz* [online]. [cit. 2019-12-16]. Dostupné z: <https://volby.cz/pls/kv2018/kv21111?xjazyk=CZ&xid=0&xv=23&xdz=1&xnumnuts=7101&xobec=540030&xstrana=0&xstat=0&xodkaz=1>

ROZVOJ VESNICE a Lipovská iniciativa. Celkem však tyto strany měly pouze 7 mandátů, současná opozice měla rovněž 7 mandátů. Vše rozhodla KSČM, jejíž zastupitel pan Rajndl nakonec vyslovil podporu koalici ODS, ROZVOJE VESNICE a Lipovské iniciativy. Starostou byl tedy opět zvolen pan inženýr Žmolík, místostarostou se stal pan Kania. Co se týče rady obce, tak po 2 členech má ODS a ROZVOJ VESNICE a 1 post získal zástupce Lipovské iniciativy. Byť KSČM v oficiální koalici nebyla, tak i přesto **lze koalici označit za tichou minimální vítěznou ideově nepropojenou.**

4.4.8 Shrnutí výsledků komunálních voleb v obci od roku 1994 do roku 2018

Tabulka č. 24 – Komparace komunálních voleb v obci od roku 1994 do roku 2018

Sledovaný údaj	Rok konání komunálních voleb						
	1994	1998	2002	2006	2010	2014	2018
Volební účast v %	60,26	55,17	55,34	48,02	50,22	47,34	50,11
Počet kandidátních listin	4	5	4	5	7	7	7
Počet celostátních stran	2	4	3	4	5	4	2
Počet kandidátů	31	63	55	75	91	105	105
Index plurality	2,07	4,2	3,67	5	6,07	7	7
Průměrný věk	42,47	43,73	45,27	46,53	45,07	47,2	46,8
Počet zastupitelů s ukončeným magisterským vzděláním	5	5	4	7	7	9	9
Počet mužů v zastupitelstvu	13	12	11	12	11	10	11
Počet žen v zastupitelstvu	2	3	4	3	4	5	4
Počet kandidátů s politickou příslušností	7	3	5	4	3	4	2
Typ koalice	žádná	MVIPK	MVIPK	MVIPK	MVINK	MVINK	MVINK

Zdroj:¹⁶¹

V obci Lipová-lázně bylo ve všech komunálních volbách voleno 15 zastupitelů ve dvou okrscích. Volební účast ve sledovaných obdobích byla nejvyšší v komunálních volbách v roce 1994, kdy přesáhla 60% hranici. Ve volbách v roce 1998 a 2002 volební účast klesla a pohybovala se kolem 55 %. Největší pokles volební účasti byl zaznamenán u komunálních voleb v roce 2006, kdy oproti předchozím volbám dorazilo k volebním urnám o 7,32 % voličů méně. Nejnižší volební účast (47,34 %) byla ve volbách v roce 2014. Volební účast v posledních místních volbách se vyšplhala těsně nad 50% hranici. Obecně lze říci, že v rámci komunálních voleb v této sledované obci chodilo více lidí k dřívějším volbám.

¹⁶¹ Vlastní zpracování na základě dat Českého statistického úřadu

Ve volbách v roce 1994, 1998, 2002 a 2006 se počet předložených kandidátních listin pohyboval v rozmezí 4-5. V roce 1994 však Koalice SPR-RSČ, SDČR nenavrhla žádného kandidáta, reálně se tak voleb zúčastnily tři strany. Od obecních voleb v roce 2010 se počet kandidátních listin ustálil na počtu 7. Počet kandidátů kandidujících do zastupitelstva má obecně spíše stoupající tendenci, výjimkou byly volby v roce 2002, kdy se počet kandidátů oproti předchozím volbám snížil a volby v roce 2018, kdy počet zůstal oproti volbám v roce 2014 nezměněn. Lze spatřit opravdu velký kontrast v porovnání voleb v roce 1994, kdy kandidovalo 31 kandidátů, a voleb v roce 2018, kdy o post zastupitele usilovalo hned 105 kandidátů. Rozdíl činí neuvěřitelných 74 kandidátů. Z těchto údajů lze vyvodit, že stále více občanů obce má zájem aktivně participovat na rozvoji obce. S počtem kandidátů úměrně souvisí index plurality, který byl vždy vyšší, než je hodnota 2. Což znamená, že systém v obci lze označit za **pluralitní**.

V obci pravidelně sestavují kandidátní listinu etablované celostátní strany ODS a KSČM. Obě strany kandidovaly ve všech komunálních volbách v Lipové-lázních. Většinou kandidovaly samostatně, nicméně v roce 1994 KSČM sestavila kandidátní listinu společně s NK a ODS v roce 1998 také sestavila kandidátní listinu s NK. V minulosti v obci sestavily kandidátní listinu i další strany s celostátním rozsahem – ČSSD, KDÚ-ČSL, Svobodní, SNK Evropští demokraté, Věci veřejné a ANO 2011. Lze říci, že většinu kandidátních listin v jednotlivých volbách navrhly celostátní strany, výjimku tvoří volby v roce 2018, kdy ze 7 kandidátních listin pouze 2 sestavily celostátní strany. Tento poměr do jisté míry zkresluje fakt, že jeden místní subjekt sestavil 3 kandidátní listiny. Ale i tak většinu kandidátních listin v těchto volbách navrhly místní volební strany. I přes to, že kandidátní listiny většinou sestavily celostátní strany, tak většina kandidátů i zvolených zastupitelů byla bez politické příslušnosti. Nejvíce zvolených zastupitelů mělo politickou příslušnost ve volbách roce 1994 (celkem 7), nejméně v roce 2018 (celkem 2).

Průměrný věk zvolených zastupitelů měl v průběhu sledovaných voleb spíše stoupající tendenci, výjimkou byly volby v roce 2010 a 2018, kdy někteří dlouholetí členové zastupitelstva nebyli zvoleni nebo se rozhodli nekandidovat a místo nich byli zvoleni mladší zastupitelé. V době konání posledních voleb byl průměrný věk zastupitelů 46,8 let. V rámci ukončeného magisterské vzdělání je vidět během sledovaného období velký posun vpřed. V roce 1994 mělo pouze 5 zastupitelů ukončené magisterské studium, v současnosti

má ukončené magisterské vzdělání 9 zastupitelů. Samotné vystudování magisterského studia sice nezaručuje větší odbornost, nicméně je zde předpoklad, že erudovaní lidé se obecně dokáží nad problémy obce zamyslet více do hloubky a v souvislostech, což by mohlo být ku prospěchu obce. V zastupitelstvu mají dlouhodobě převahu muži nad ženami. Nejmarkantnější rozdíl byl v roce 1994, kdy do zastupitelstva bylo zvoleno 13 mužů a pouze 2 ženy. Nejvíce žen bylo do zastupitelstva zvoleno ve volbách v roce 2014 (celkem 5). Ve volbách v roce 1994 získala ODS většinu hlasů, takže nepotřebovala sestavovat koalici. Ve volbách v letech 1998, 2002 a 2006 se jednalo o typ Minimální vítězné ideově propojené koalice a ve volbách v letech 2010, 2014 a 2018 se jednalo o typ Minimální vítězné ideově nepropojené koalice.

4.5 Současní političtí aktéři v obci

V obci se od komunálních voleb v roce 1994 do zastupitelstva dostalo velké množství subjektů. V této části jsou rozebrány politické subjekty, které mají zastoupení v zastupitelstvu obce v tomto volebním období.

4.5.1 Občanská demokratická strana

Tato tradiční celostátní politická strana kandidovala ve všech komunálních volbách od roku 1994 až do roku 2018. S výjimkou komunálních voleb v roce 1998 vždy sestavila kandidátní listinu samostatně. Výše zmíněný rok doplnila kandidátní listinu o Sdružení nezávislých kandidátů. V jejím čele po celou dobu úspěšně stojí starosta pan inženýr Žmolík, který je zároveň oficiálním členem Občanské demokratické strany. Dle rozhovorů s respondenty má klíčové slovo při sestavování kandidátní listiny ODS. Stabilním členem kandidátní listiny ODS je i pan magistr Gejza Sóky, který je zastupitelem od komunálních voleb v roce 1998 a v současnosti je ředitelem místní základní školy. Třetím členem současného zastupitelstva za kandidátní listinu ODS je pan inženýr Pavlíček, který úspěšně kandidoval ve volbách do obecního zastupitelstva v roce 1994 a po 24 letech byl opět zvolen voliči do funkce zastupitele. Posledním členem zastupitelstva navrženého za ODS je paní Alice Zapletalová. Ta se stala poprvé členem zastupitelstva v roce 2002 za Nezávislé. Od komunálních voleb z roku 2006 je však pravidelně členem kandidátní listiny ODS. Nutno podotknout, že pan magistr Sóky, pan inženýr Pavlíček i paní Zapletalová nemají politickou příslušnost. Co se týče vztahů s vyššími úrovněmi strany,

tak pan starosta je členem regionální rady ODS, má kontakty jak na kraji, tak i mezi poslanci. Dokonce jednal i s předsedou strany s panem Fialou.

Ve volbách do obecního zastupitelstva v roce 1994 strana dostala 50,46 % hlasů a získala tak absolutní většinu. V následujících volbách strana kandidovala jako Sdružení ODS, NK a získala 37,15 % hlasů a počet získaných mandátů se snížil z osmi na pět. Ve volbách v roce 2002 strana kandidovala opět samostatně a nutno podotknout, že úspěšně. Obdržela 39,73 % hlasů a šest mandátů. Velký propad nastal ve volbách v roce 2006, kdy strana získala 26,9 % hlasů a čtyři mandáty. V dalších volbách opět došlo ke ztrátě voličů, ODS získala tři mandáty za 20,31 % obdržených hlasů. Nejhorší volební výsledek však pro ODS byl v komunálních volbách v roce 2014, strana získala 17,88 % hlasů a tři mandáty. Nicméně ve volbách v roce 2018 došlo k výraznému posunu a ODS volby vyhrála s 26,18 % hlasů, za které obsadila čtyři zastupitelské funkce.

ODS ve svém volebním programu, který je přílohou č. 1, do komunálních voleb v roce 2018, stavěla svou předvolební kampaň zejména na zkušenostech pana inženýra Žmolíka při zajišťování finančních prostředků z českých i evropských fondů, ale i dalších zkušenostech a znalostech, které nasbíral za 24 let ve funkci starosty. Taktéž se snažila občany Lipové-lázně přesvědčit tím, že má stále obci co nabídnout a dále ji rozvíjet. Taktéž v programu bylo zmíněno, že je ochotna spolupracovat se všemi zastupiteli ku prospěchu obce.¹⁶²

4.5.2 Komunistická strana Čech a Moravy

Druhý politický subjekt, který se ucházel o posty zastupitelů v obci Lipová-lázně ve všech volebních obdobích. Jedná se o typicky levicovou celostátní politickou stranu. V obecních volbách v roce 1994 kandidovala jako Sdružení KSČM a NK. Poté již ve všech volbách strana sestavila kandidátní listinu samostatně jako KSČM. Na základě komparace volebních výsledků lze říci, že podpora této strany se dlouhodobě snižuje. V obecních volbách v roce 1994 získala jako Sdružení KSČM a NK 46,26 % hlasů a 7 mandátů, ale i tak volby prohrála, protože ODS získala nadpoloviční většinu. V následujících komunálních volbách se její volební výsledek značně zhoršil a strana získala 20,50 % hlasů

¹⁶² Volební program ODS (příloha č. 1)

a tři mandáty. Je nutno podotknout, že ve volbách v roce 1994 sestavily plnou kandidátní listinu pouze dvě strany, v roce 1998 čtyři strany. V následujících volbách byl její volební výsledek takřka totožný, KSČM získala 20,34 % hlasů a tři mandáty. V roce 2006 nastal další významný propad, strana získala 14,71 % hlasů a dva mandáty. Sestupnou tendenci je možné pozorovat i ve volbách v roce 2010, kdy strana obdržela 11,89 % hlasů, což bylo dostatečné množství pro obhájení dvou mandátů. V obecních volbách v roce 2014 byla historicky nejnižší volební účast, ale ukázalo se, že KSČM měla v obci stabilní základnu voličů. Dlouhodobý klesající trend se tedy podařilo zastavit a strana získala 11,49 % hlasů a dva mandáty. Nicméně v posledně konaných volbách KSČM získala pouze 8,04 % hlasů a musela se tak spokojit jen s jedním mandátem.

Současným jediným zastupitelem za KSČM je pan Rostislav Raindl, který je oficiálním členem strany KSČM. Poprvé se stal zastupitelem za tuto stranu v místních volbách v roce 1998 a od té doby byl v každých komunálních volbách zvolen do zastupitelstva. Dalším dlouholetým stabilním členem byl pan Josef Macura, který však již v posledních volbách nekandidoval. Předsedou strany je pan Tomáš Sturm. Vztahy s vyššími úrovněmi stranického vedení jsou standardní, dvakrát ročně mívají schůzku s poslanci KSČM. Když se vyskytne nějaký vážnější problém, tak jej s vyššími úrovněmi řeší.

Pořadí na kandidátní listině se ve straně určuje na základě dohody, kdy tzv. „jádro“ zjišťuje, kdo by chtěl kandidovat a jak daný člověk chce být aktivní. Z rozhovoru s respondentem č. 9 vyplynulo, že KSČM jako jediná strana měla problém sehnat dostatečný počet kandidátů k zaplnění kandidátní listiny.

Volební program KSČM z roku 2018 (příloha č. 2 a 3) obsahuje body, které chce strana prosadit. Mezi ně patří spolupráce se všemi subjekty, kterým záleží na stavu obce, které chtějí udržovat ekologické prostředí a chtějí čelit negativním jevům společnosti. Dále se program zaměřuje na podporu pracovního, kulturního a životního uplatnění pro občany obce. Další body programu jsou již více konkrétní a strana chce ve volebním období 2018 - 2022 obnovit dva silniční přechody pro chodce a jeden rekonstruovat, postavit dva obytné domy pro mladé rodiny, rekonstruovat vytíženou křižovatku v obci, vyměnit veřejné osvětlení, dokončit rekonstrukci chodníků a v Horní Lipové chodníky vybudovat. Dále by

strana chtěla zkrášlovat veřejná prostranství a v neposlední řadě vést občany k tomu, aby se starali o okolí svých domů.¹⁶³

4.5.3 Rozvoj vesnice

Jedná se o typicky komunální politické uskupení, které poprvé předložilo kandidátní listinu v obecních volbách v roce 2006. Tehdy skončilo v počtu hlasů těsně na druhé příčce a získalo 26,05 % hlasů, což stačilo na čtyři mandáty. O čtyři roky později tento politický subjekt komunální volby dokonce vyhrál a to i navzdory nižšímu procentu získaných hlasů oproti volbám minulým (22,31 % hlasů, tři zastupitelská místa). V roce 2014 strana skončila třetí se ziskem 17,22 % hlasů a obhájeným počtem mandátů. Nejhorší výsledek ve své historii tato volební strana zaznamenala v posledně konaných volbách, to získala 13,02 % hlasů a dva mandáty. Na tomto výsledku se pravděpodobně projevil odchod pana Blaníka, což byl dlouholetý „lídr“ strany, který dlouho zastával funkci místostarosty a byl osobností Lipové-lázní. Voleb do obecního zastupitelstva v roce 2018 se rozhodl neúčastnit a pozici „lídra“ strany převzal mladý a progresivní současný místostarosta Filip Kania, který se poprvé dostal do zastupitelstva obce. Nicméně sestavování kandidátní listiny k posledním volbám pan Kania konzultoval právě s panem Blaníkem a společně udělali konečné rozhodnutí o pořadí. Nejdůležitější pro ně bylo smýšlení a vize kandidátů a také do jaké míry se chtějí angažovat. Společně s Filipem Kaniou se do zastupitelstva dostal i magistr Michal Havrila, který byl zvolený do zastupitelstva po druhé. Ve volbách v roce 2014 kandidoval za ANO 2011.

Volební program s názvem VIZE 2022 (Příloha č. 4) má pět hlavních bodů:

1. Spolupráce – ochota hledání kompromisů napříč politickým spektrem. Taktéž je součástí tohoto bodu participace jednotlivých skupin občanů, které strana chce vtáhnout do dění v obci.
2. Aktivní si zaslouží podporu – týká se podpory jednotlivých zájmových skupin (fotbalisté, hasiči atd.), ale i podpora jednotlivců, kteří jsou aktivní a šikovní.

¹⁶³ Volební program KSČM (příloha č. 2)

3. Mít se dobře i za 4 roky – týká se navázání na dosavadní směřování obce v oblasti sportovního, kulturního a společenského vyžití v obci. Ale také zachování přírody a čistoty obce. Taktéž je součástí tohoto bodu oprava stávajících chodníků a vybudování nových chodníků, vybudování nových obecních bytů, vyřešení problému „křižovatky u pošty“, rozšíření parku obce a zefektivnění Obecních služeb Lipová-lázně.
4. Občané nejlépe ví, co je třeba opravit či postavit – tento bod navrhuje tzv. participativní rozpočet. Tzn., že občané by měli větší rozhodovací pravomoc v tom, na co se využijí finanční prostředky obce.
5. Lidé musí vědět, co se děje – týká se zlepšení informovanosti občanů. Ať už prostřednictvím digitálních kanálů (sociální sítě, internet, mobilní aplikace) či klasických forem (plakáty, rozhlas či místní Lipovský zpravodaj).¹⁶⁴

4.5.4 NAŠE LIPOVÁ, NK pro Lipovou 1 a NK pro Lipovou 2

Volební strana nezávislých kandidátů s názvem NAŠE LIPOVÁ poprvé kandidovala v komunálních volbách v roce 2014 a rovnou se stala jejich vítězem se čtyřmi mandáty za 24,25 % hlasů. Nicméně stejně skončila v opozici. I proto do voleb v roce 2018 sestavila rovnou tři kandidátní listiny. Naše Lipová získala 23,63 % hlasů a čtyři mandáty, Nezávislí kandidáti pro Lipovou 1 získali 14,45 % hlasů a dvě zastupitelská křesla. Nezávislí kandidáti pro Lipovou 2 získali 8,43 % hlasů a jeden mandát. Vzhledem k tomu, že se s nimi nikdo nerozhodl jít do koalice, tak opět zůstali v opozici. Všechny tři kandidátní listiny měly jeden společný volební program, což je důkazem, že se jedna o jednu stranu rozdělenou do více kandidátních listin. „Lídrem“ byl pan Vladimír Šantrůček, který se stal i jediným oponentem panu inženýru Žmolíkovi v souboji o post starosty. Nicméně nebyl úspěšný, koalice složená z ODS, Rozvoje vesnice a Lipovské iniciativy s tichou podporou KSČM měla a stále má většinu osm ku sedmi.

Výběr na kandidátní listinu vypadal tak, že se nejdříve dával dohromady seznam lidí, kteří by byli ochotni kandidovat. Většina oslovených chtěla být spíše na spodních pozicích kandidátní listiny. Poté proběhlo konečné sezení a ti, kteří byli ambicióznější a chtěli se

¹⁶⁴ Volební program strany Rozvoj vesnice (příloha č. 4)

aktivně angažovat, tak byli umístěni na přední pozice jednotlivých kandidátních listin a byli doplněni „nosiči vody“. Konečné slovo ve volbě pořadí však měl pan Šantrůček a paní Kafková. Ze strany NAŠE LIPOVÁ mandát v zastupitelstvu krom pana Šantrůčka získali také pan inženýr Roman Havrila, Hana Pojmonová a Zdeněk Roubalík, DiS. Za Nezávislé kandidáty pro Lipovou 1 byl do zastupitelstva zvolen pan Mgr. Bc. Gurka a paní inženýrka Kafková. Za Nezávislé kandidáty pro Lipovou 2 se do zastupitelstva dostala paní magistra Bubíková.

Strana NAŠE LIPOVÁ vznikla za účelem dosažení změny a to zejména na bázi narovnání vztahů na obci, tak i mezi občany a vedením obce. Z volebního programu (příloha č. 1 a 6) ke komunálním volbám konaných v roce 2018 je patrné, že sdružení kladlo důraz na nezávislosti kandidátů, že jim není lhostejný rozvoj obce. Taktéž je zmíněno, že je důležitá participace občanů, kteří mají právo projevit názor k dalšímu rozvoji a směřování vesnice. Volební program také obsahuje dvanáct konkrétních bodů. Mezi ně patří transparentnost úřadu zejména v oblasti veřejných zakázek a výběrových řízení, navrácení veřejné knihy návštěv na webové stránky obce, přidání rozklikávacího rozpočtu na stránky obce, zasedání zastupitelstva obce ve vhodném čase a neúředních dnech, zřízení úředního dne jednu sobotu v měsíci pro spoluobčany pracující mimo obec, udržení kvality podpory ZŠ a MŠ, zvýšení kvality obecních služeb, ekonomická podpora subjektů rozvíjejících kulturní a společenské hodnoty, lepší součinnost s Policií ČR při ochraně veřejného pořádku, zvýšení bezpečnosti na hlavním silničním tahu pomocí vybudování a oprav chodníků, výměna současného veřejného osvětlení za úspornější druh osvětlení, zbudování osvětlení od Hotýlku U Kance směrem na Horní Lipovou a podpora nových i stávajících spolků a organizací pro pořádání akcí pro veřejnost.¹⁶⁵

4.5.5 Lipovská iniciativa

Jedná se o nově založenou komunální stranu, která se poprvé zúčastnila komunálních voleb v roce 2018. V těchto volbách získala 6,26 % hlasů, což jí vyneslo jeden mandát v zastupitelstvu. Do této funkce byl zvolen pan inženýr Jati. Tato strana je v současnosti

¹⁶⁵ Volební program stran NAŠE LIPOVÁ, NK pro Lipovou 1 a NK pro Lipovou 2 (příloha č. 6)

v koalici s ODS a ROZVOJEM VESNICE s tichou podporou KSČM. Pan inženýr Jati byl taktéž zvolen do rady obce.

Volební program této strany je velice rozsáhlý. Mezi prioritní body patří příprava realizace „centra J. Schrotha“, kdy se strana chce angažovat při projednávání koncepce urbanistické studie a zajišťování investorů akce. Dále se v programu klade důraz na výstavbu a opravu místních komunikací, lesních cest, chodníků, přístřešku autobusových zastávek a parkovacích míst v obci. Strana také má zájem na zvýšení bezpečností na komunikacích v obci. Konkrétně jde o vybudování osvětlení u přechodů pro chodce, opatření ke snížení rychlosti v nepřehledných úsecích, častější kontrola měření rychlosti Policií ČR atd. Dalším bodem je veřejné osvětlení, kdy strana jej chce vybudovat v některých odlehlejších úsecích. Také podporuje výměnu stávajících svítidel za úspornější LED svítidla. Strana také podporuje bytovou výstavbu pro seniory a mladé rodiny. Klade také důraz na podporu volnočasových aktivit, mezi které se řadí například výstavba nových sportovišť, oprava těch stávajících, podpora zájmových sdružení, rozšíření cyklostezek. Toto sdružení také podporuje činnosti a aktivity základní a mateřské školy, včetně opravy areálů těchto zařízení. Stranou ve volebním programu nezůstává ani úprava veřejného prostranství a podpora společenských aktivit (např. podpora konání Lipovských trhů, Lipovských dnů atd.). Strana taktéž jeví zájem řešit problematiku odvedení srážkových vod v obci tak, aby nedocházelo poškození jak soukromého, tak i obecního majetku. V poslední době na tento problém velmi intenzivně poukazuje jedna místní občanka, která se srážkovou vodou na komunikacích má velký problém. V neposlední řadě Lipovská iniciativa dbá na zlepšení spolupráce mezi obcí a poskytovateli služeb v oblasti cestovního ruchu a lázeňství.¹⁶⁶

4.6 Výstup z polostrukturovaných rozhovorů

V rámci zachování objektivity a získání co nejlepšího náhledu na místní politický proces bylo provedeno celkem 11 polostrukturovaných rozhovorů s místními politickými aktéry. 4 rozhovory poskytli zastupitelé z vládnoucí koalice, 4 rozhovory byly udělány se zastupiteli z řad opozice a zbylé 3 rozhovory poskytli političtí aktéři z minulých

¹⁶⁶ Lipovská iniciativa. *Program :: Lipovská iniciativa* [online]. [cit. 2019-12-19]. Dostupné z: <https://www.lipovska-iniciativa.cz/sluzby/>

2 volebních období, kteří už však v současnosti v zastupitelstvu nejsou. Jeden byl zastupitelem za KSČM, další za ROZVOJ VESNICE a třetí za ČSSD. Za účelem rozhovoru byly osloveny všechny politické subjekty, které mají mandát v zastupitelstvu obce na základě komunálních voleb v roce 2018. Žádosti o rozhovor nevyhověla pouze strana Lipovská iniciativa. Rozhovor byl rozdělen na tři části. První část rozhovoru se týkala samotné obce, druhá část se týkala samotných dotazovaných a poslední část byla zaměřena na místní politický proces a konfliktní linie.

Rozhovor začal tím, že respondenti měli zhodnotit vývoj obce za posledních cca dvacet let. Všichni dotazovaní se shodli na tom, že za posledních dvacet let obec vzkvétala. V obci toho bylo mnoho vybudováno. Mezi příklady, které uvedli jednotliví respondenti, patří například to, že v 90. letech byla dokončena plynofikace. Po zdrcujících povodních, které v roce 1997 zasáhly obec a způsobily škodu v řádu několika desítek milionu korun, byl vybudován nový vodovod a plynovod. Další roky po povodních došlo k opravení vodního koryta, mostů, chodníků a dalších komunikací. Taktéž bylo uděláno veřejné osvětlení, rozhlas, ve škole a v knihovně byl zaveden vysokorychlostní internet. Po vybudování této základní infrastruktury došlo i na vylepšení vzhledu obce. Byly zrenovovány nejen fasády obecních domů, ale i nová okna či střechy. Byla zrekonstruována místní základní škola, která patří k nejhezčím na Jesenicku. Následně byly vystavěny další bytové domy a domov s pečovatelskou službou. Bylo zrekonstruováno fotbalové hřiště, v Horní Lipové bylo postaveno multifunkční hřiště, ve středu obce byla vybudována venkovní posilovna. V poslední době se však klade největší důraz na zkrášlování veřejného prostranství. Tzn., aby byla všude po obci posekaná tráva, aby obec byla uklizená a čistá atd. V roce 2019 se začala opravovat vytyžená křižovatka v dolní části obce, která rozděluje komunikaci směrem na Jeseník a Vápennou. O tuto opravu obec usilovala téměř 10 let. Respondent č. 4 sdělil svůj zajímavý pohled na obec Lipovou-lázně, když se sem přistěhoval: *„Já si myslím, že za posledních 25-30 let obec výrazně vzkvétá, protože když jsem sem přišel v 80. letech, když jsem se seznámil s manželkou, tak Lipová byla v lůnu krásné přírody, ale byla to špinavá zakouřená díra, kde jsem nemohl popadnout dech, ze všech komínů se valil hustý hnědý dým, nedýchatelný. Lidé tady topili uhlím a uhelnými kaly. Vesnice nebyla nijak výrazně upravená, domy byly v takovém stavu, jako je opustili Němci v 45. roce. Byl to takový docela neutěšený pohled v těch 80. letech. Já pocházím z Luhačovič, což je lázeňské město, které i za socialismu bylo udržované. A tady to byla*

pro mě i pro moji rodinu hrůza.“ Nicméně 4 dotazovaní si však myslí, že by mohla vzkvétat ještě o něco více. Zejména v posledních letech je dle jejich postřehů patrná určitá stagnace. Dle jejich názoru k sobě mají lidé v obci daleko, mohlo by se pořádat více společenských akcí za účelem stmelení občanů v obci.

Všichni respondenti určili charakter obce jako lázeňsko-rekreační, potažmo turistický. Dotazovaný č. 7 však dodává, že sice lze obec nazvat jako rekreační, ale taky že samotná obec je nejdůležitějším zaměstnavatelem, protože zajišťuje provoz základní školy, obecních služeb, obecního úřadu a také obecních lesů. Pro většinu je však klíčové lázeňství a turistický ruch. Ať už zimní, kdy je v okolí několik lyžařských areálů a běžkařských tratí, nebo letní, kdy je zde mnoho turistických cílů jako například Lesní bar, hory Praděd, Šerák či Keprník. Stejně tak se všichni respondenti shodli, že se toto určení za posledních 20 let nijak výrazně neměnilo.

Ve sledovaném období byl starostou pouze pan inženýr Žmolík, kterého 5 respondentů hodnotí velmi kladně a neuvědli žádné výhrady vůči jeho starostování. Dalších 5 respondentů hodnotí funkci pana starosty spíše kladně, nicméně k jeho fungování v roli starosti mají určité výhrady. Prakticky všichni dotazovaní oceňují, že za dobu svého starostování pro obec odvedl spoustu práce a posunul ji v mnoha ohledech vpřed. Mezi další kladné stránky pana starosty respondenti zařadili mnohaleté zkušenosti, které nasbíral za několik volebních období, velmi dobré manažerské schopnosti, jeho pracovitost a cílevědomost, znalost místního prostředí, dobré vztahy s vyššími politickými aktéry (na kraji i celostátní úrovni), dobrou znalost financí a dotačních programů, ze kterých poté těží celá obec. Mezi nejčastější výhrady, které dotazovaní uvedli, se řadí zejména stagnace, která je patrná hlavně v poslední době. Dle jejich názoru je na čase udělat změnu a dosadit na místo starosty někoho nového, kdo by přišel s novými návrhy a nápady. Tři respondenti zastávají přímo názor, že samo o sobě by nikdo neměl zůstat nepřetržitě ve funkci starosty 25 let. Dva respondenti se nedokáží ztotožnit s tím, že si dle jejich názoru pan starosta zajišťuje hlasy ve volbách určitých skupin v obci. Jako příklad uvádějí nákup nového hasičského auta před konáním voleb za několik milionů korun nebo rekonstrukci fotbalového hřiště taktéž před volbami. Jeden dotazovaný sice uznává, že starosta pomohl k rozkvětu obce, ale zároveň tvrdí, že toho mohl za tu dlouhou dobu udělat více a jeho

účinkování na postu starosty hodnotí spíše negativně. Tomuto respondentovi a dalším dvěma respondentům mimo jiné velmi vadí vztahy na obci a její úzká propojenost se základní školou, kde je ředitelem člen stejné volební strany jako pan starosta a také místním fotbalovým týmem, který je spjatý se současným místostarostou. Tato propojenost byla daným respondentem č. 7 nazvána „*Princip ruka ruku myje*“. Dvěma tázaným se nelíbí vysoké náklady na provoz obecních služeb v Lipové-lázních. Respondent č. 5 na adresu pana starosty řekl: „*Starosta je dobrý, ze začátku se obec více rozrůstala, nedají se mu upřít zásluhy na tom, kam se obec Lipová dostala. Poslední roky je ale patrná stagnace. Myslím si, že už je na čase změna na postu starosty, protože není dobré zůstat na funkci starosty 25 let, kdy už člověk má tzv. provozní slepotu a funguje pak úplně jinak než dříve.*“

Další otázka se týkala toho, jak respondenti vidí obec v horizontu 10 let. Většina tázaných se shodla, že v obci je vybudována nejdůležitější infrastruktura. Nicméně tři dotazovaní si myslí, že v budoucích letech bude v horní části Lipové potřeba vybudovat nový chodník, protože situace je tam pro chodce relativně nebezpečná. Taktéž si myslí, že některé současné chodníky bude potřeba v budoucnu opravit. Dva dotazovaní uvedli, že bude v budoucnu potřeba opravit i místní komunikace a vybudovat na některých místech nové přechody. Čtyři respondenti jsou velmi spokojeni se současným stavem obce a nejvíce by chtěli investovat do zkrášlování veřejného prostranství (aby obec byla čistá, byla zde posekaná tráva atd.). Celkem 5 dotazovaných uvedlo, že by se mělo vybudovat malé náměstí Johanna Schrotha uprostřed obce. Je to však obrovská investice v řádu několika desítek až stovek milionů korun, na kterou obec v současnosti nemá peníze a jedinou šancí, jak projekt zrealizovat, je najít vhodný dotační program z EU. Součástí náměstí by mělo být zdravotní středisko, kavárna či restaurace, informační centrum, galerie, dva bytové domy, veřejné záchody, vodní prvek a zóna pro děti. Mezi další věci, do kterých by se mělo investovat, respondenti uvedli například investice do cestovního ruchu, podpory turistického centra a také investování do mezilidských vztahů. Dotazovaný č. 4 trvá na tom, že by se mělo investovat do nového a úspornějšího veřejného osvětlení. Obec měla možnost získání dotace v hodnotě cca 2 milionů korun, ale tuto možnost obec odmítla z důvodu toho, že by tato dotace pokryla pouze cca 37 % nákladů. Obec by chtěla, aby dotace pokryla až 85 % nákladů.

Respondenti uvedli, že obec po finanční stránce hospodaří dobře a nemá žádné finanční problémy. Dotazovaný č. 2 uvedl jako problém teritoriální roztažení obce, což značně komplikuje zimní údržbu komunikací a také sekání trávy v obci. Dalším problémem podle něj je velké množství komunálních odpadů a zneužívání zavedeného systému místními občany a podnikatelskými subjekty, který spočíval v tom, že lidé měli na popelnicích nalepený lístek o zaplacení. Nezřídka se ale stávalo, že obec vyvezla více popelnic, než kolik bylo popelnic zaplacených a dost často se vyvážely poloprázdné popelnice a to i přesto, že občané měli na výběr si nechat odvážet popelnice buď jednou za týden, nebo jednou za čtrnáct dní. Obec přitom platí za každou manipulaci s popelnicí fixní částku a také samozřejmě platí za celkovou hmotnost. Proto byl zaveden nový systém na základě QR kódů, který sleduje, jak mají občané popelnice zaplněné a obec má celkově o komunálním odpadu větší přehled a bude mít možnost činit určitá opatření na snížení množství odpadu. Do jaké míry bude nově zavedený systém efektivní, ukáže až čas. Dalším problémem je nepříliš dobrý vztah mezi obcí a podnikatelskými subjekty v obci, nicméně byly obnoveny schůzky mezi zástupci obce a zástupci podnikatelských subjektů za účelem větší podpory a vzájemné spolupráce. Velkým problémem je nízká obsazenost místní základní školy, jejíž kapacita je 450 žáků a v současnosti tam dochází do školy méně než 200 žáků. Mezi další problémy dotazovaní uvedli vztahové problémy mezi obcí a nejmenovanou občankou ČR, která však není občankou Lipové, ale vlastní zde nemovitost. Na komunikaci, která je ve vlastnictví obce a nachází se vedle její nemovitosti, se jednou za čas po dešti objeví voda, která z komunikace nestéká, ale po určité době se vypaří. Tato paní však zahájila s obcí „byrokratickou válku“, iniciovala, aby příslušné orgány věc prošetřily, ale nikdy to nedopadlo dle jejích představ a obec tak zatím nijak nemusela konat. Samozřejmě se i v obci vyskytují vztahové problémy mezi občany, jako příklad byl uveden případ, kdy jeden z obyvatelů obce si natáhl kolem plotu ostnatý drát, aby zamezil sousedovým dětem v hraní si v blízkosti jeho pozemku. Následně druhý občan ho osočil z toho, že chce ublížit jeho dětem a požadoval, aby tento problém obec řešila. Pro tyto případy má obec veřejnoprávní smlouvu s městem Jeseník, kterému platí zhruba 100 000 Kč za to, že bude řešit vztahové problémy a přestupky.

Druhá část rozhovoru se týkala samotných respondentů, kdy měli sdělit, s jakými představami vstupovali do politického prostředí. Nejčastější odpovědí bylo, že chtěli změnu (celkem čtyři), tři dotazovaní odpověděli, že chtěli zlepšit životní úroveň lidí v obci,

dva respondenti určili, že chtěli mít o obci přehled a dobrý pocit z jejího rozkvětu. Mezi další představy patřila touha po spolurozhodování, sjednocení lidí v obci i politických aktérů, ovlivnění dění ku prospěchu školy a zlepšení životní úrovně v horní části Lipové. Respondent č. 4 sdělil svou představu, když vstupoval do politického dění. „*Udělat z Lipové malé Luhačovice.*“ Respondent č. 9 vstupoval do politiky v 70. letech a v té době neměl žádné představy.

Dále měli respondenti určit, zda vstoupil do politiky na základě vlastního úsudku, nebo je někdo vyzval. Celkem 8 dotazovaných odpovědělo, že byli ke kandidatuře vyzváni a pouze 3 odpověděli, že se rozhodli kandidovat sami. Co se týče ideologického zařazení, tak celkem 5 respondentů určilo, že se řadí středu (z toho dva tíhnou k pravici), tři dotazovaní sdělili, že jsou levicově smýšlející a zbylí tři jsou naopak pravicově smýšlející.

Respondenti uvedli, že na politické dění v obci má určitý vliv skupina obyvatel v Horní Lipové. V komunálních volbách v roce 2014 dokonce vytvořila vlastní stranu s názvem Hornolipováci. Nicméně síla této skupiny nebyla dostatečně velká a ve volbách nezískala žádný mandát. Respondenti vnímají, že vzhledem k délce obce k sobě mají lidé z Horní a Dolní Lipové dál. Konkrétně dotazovaný č. 4 má za to, že si „*každý hraje na svém písečku*“. Nicméně dotazovaní respondenti s čísly 10 a 11 se shodli na tom, že postupem času se situace zlepšuje. Respondent č. 10, který bydlí v Horní Lipové a zná zde spoustu lidí, označil kandidaturu strany Hornolipováků za „*recesivní akci*“. Bylo to poprvé a doposud naposled, kdy se nějaká strana v obci takto vymezila. Což je důkazem toho, žádná nevraživost, ani rivalita mezi obyvateli Horní a Dolní Lipové nepanuje. Dalšími nejčastěji jmenovanými skupinami jsou fotbalisté a hasiči (tyto skupiny jmenovali tři respondenti). Ojediněle v rozhovorech zazněly i další skupiny, které mají vliv na politické dění v obci např. obyvatelé obecních bytů, maminky s dětmi nebo spolek pro zvelebení Horní Lipové (Občanské sdružení Kostelík v horách). Žádná výše jmenovaná skupina (kromě Hornolipováků) v obci nevytvořila politickou stranu.

Co se týče způsobu sestavování kandidátních listin, tak zástupci ODS uvedli, že se nejprve sestavoval seznam lidí, kteří by chtěli být na kandidátní listině. A podle toho, jaké měli ambice a vize, se vytvořilo pořadí na kandidátní listině, kdy finální slovo měl pan starosta. Na pořadí na kandidátní listině mělo vliv i to, kolik jaký kandidát získal hlasů v minulých

volbách (pokud již kandidoval v minulosti). Tato strana neměla problém se zaplněním kandidátní listiny.

Současný zástupce strany ROZVOJ VESNICE uvedl, že se ujal role lídra strany po panu Blaníkovi, který se stáhl do ústraní. U kandidátů zjišťoval jejich vizi, smýšlení a schopnosti. O finálním rozhodnutí o pořadí na kandidátní listině se poradil s panem Blaníkem. Tento respondent také uvedl, že byl velký přetlak těch, kteří chtěli být na kandidátní listině, avšak nechtěli být zvoleni. Respondent č. 11, který byl v minulosti za tuto zvolen do zastupitelstva obce tento postup potvrdil, akorát navíc dodal, že v té době byl lídr strany pan Blaník a ten kladl důraz na to, aby byli na kandidátní listině známí lidé po obci.

Zástupci KSČM uvedli, že se kandidáti na kandidátní listinu vybírali podle domluvy, žádné užší jádro neměli. Mezi kritéria určení pořadí na kandidátní listině patřilo to, kdo jaké má předpoklady být dobrým politikem a jak kdo je aktivní. Vždy měli kandidátní listinu plnou, avšak respondent č. 9 přiznává, že jeho strana v posledních volbách měla problém sehnat dostatek kandidátů.

Respondent č. 10, který v minulosti kandidoval za ČSSD, k sestavování kandidátních listin uvedl, že se sešlo 15 lidí a každý řekl, kde by na kandidátní listině chtěl být. Většina kandidátů chtěla být úplně dole. Poté se společně učinilo konečné rozhodnutí o pořadí.

Zástupci strany NAŠE LIPOVÁ, Nez. kandidáti pro Lipovou 1 a Nez. kandidáti pro Lipovou 2 uvedli, že společně tvoří jednu stranu, která je rozdělená na tři kandidátní listiny. Nejprve probíhalo dojednávání lidí na kandidátní listiny a poté proběhlo společně sezení, kde se udělalo finální rozhodnutí o pořadí. Dbalo se na to, aby na předních místech byli umístěni lidé, kteří jsou angažovaní, aktivní a ambiciózní. Také se dbalo na to, aby kandidáti byli z různých částí Lipové. Už z faktu, že byli schopni sestavit tři kandidátní listiny (tj. 45 kandidátů), lze usoudit, že s jejich sestavováním nebyl problém. Respondent č. 5, který je rovněž člen zastupitelstva za stranu NAŠE LIPOVÁ k sestavování kandidátních listin uvedl, že na začátku je potřeba mít lidi, kteří pro obec chtějí něco dělat nebo mít ambici vstoupit do komisí. To je tzv. pevné jádro a na konci kandidátky jsou lidé, které nazval „nosiči vody“.

Na základě rozhovorů také vyplynulo, že v obci není žádná konfliktní linie, tak jak je popsána v literatuře. Pokud nějaké spory nastanou, tak se jedná spíše o situační konflikt nebo určité osobní antipatie. Respondent č. 4 uvedl příklad situačního konfliktu. V obci existovalo nákupní středisko, jehož součástí byla i známá diskotéka s názvem Áčko, které obec v 90. letech prodala soukromému podnikateli. Ten však samosprávě nezaplatil celou částku kupní ceny a tak se budova opět stala majetkem obce. O budovu se vedly dlouhé soudní spory, mezitím však objekt zchátral. Obec tak byla před rozhodnutím, jestli objekt přebudovat, nebo zbourat. Opozice nejprve navrhla, aby se středisko zbouralo, pan starosta s kolegy z koalice však usiloval o to, aby došlo k přebudování. Po určitém čase koalice svůj názor přehodnotila a rozhodla o zbourání, natož změnila názor i opozice a ta začala usilovat o to, aby se objekt přebudoval. Tento situační konflikt však nezapříčil žádný dlouhotrvající konflikt, tudíž o konfliktní linii nemůže být řeč. O žádném jiném situačním konfliktu se žádný z dotazovaných nezmínil. Celkově lze říci, že mezi respondenty panovala obecná shoda, že je na zastupitelstvu vždy snaha o kompromis a konsensus tak, aby to bylo ku prospěchu obce a jejích občanů. Výjimkou je první zasedání zastupitelstva, kde se rozhoduje o zvolení starosty, místostarosty, předsedů jednotlivých komisí a výborů a také o složení rady.

Zvolení starosty, místostarosty a sestavování rady bylo jasně dáno před samotným hlasováním. Respondent č. 10 řekl, že to je „*Šaškárna pro lidi*.“ Většina respondentů se shodla, že již před samotnými volbami byly uzavírány určité dohody mezi jednotlivými volebními stranami na další spolupráci. Výjimkou byl zástupce z řad KSČM, který uvedl, že utvářel dohody až po volbách. Dotazovaní ze stran současné opozice uvedli, že žádnou dohodu před volbami neuzavřeli, protože věřili, že získají většinu a zároveň si byli vědomi faktu, že zbylé strany mají blíže k panu inženýru Žmolíkovi. Když bylo po volbách a bylo jasné, že nezískají dostatečný počet mandátů pro získání většiny, tak se snažili dohodnout na spolupráci se zástupcem strany Lipovská iniciativa, nicméně neúspěšně. Následně se ještě pokusili kontaktovat zástupce strany ROZVOJ VESNICE, ale také bez úspěchu. A se stranou KSČM se dle jejich názoru domluvit nelze. Zástupce ROZVOJ VESNICE však v rozhovoru uvedl, že od „trojkoalice“ necítil zájem spolupracovat a že jej kontaktovali až pět dní po volbách, kdy již byl dohodnutý s koalicí pana starosty.

Na závěr rozhovoru měli respondenti určit, co pro ně obec Lipová-lázně znamená a jaký k ní mají vztah. Takřka u všech respondentů je patrné, že jsou hrdými občany obce Lipové-lázně, která je pevně spjata s jejich životy. Respondent č. 5 ke vztahu k Lipové uvedl: *„Pro mě to je identita. Protože já cokoliv, co je Lipovské... Já sbírám pohlednice, vesměs veškeré materiály ohledně Lipové, spolupracuji i na nějakých knížkách a Lipová je pro mě srdcová záležitost. I proto mám e-mailovou schránku lindewiese@seznam.cz, což je starý název Lipové.“* Dotazovaná č. 11 popsala svůj vztah k obci jako *„Velice osobní, je to obec mého dětství a nikdy nemám v plánu se někam stěhovat. Mám tu všechno - dům, děti... Nemám důvod odcházet. Lipová je srdeční záležitost.“* Jedinou výjimkou je respondent č. 7, který uvedl: *„Měla jsem v sobě hrdost na Lipovou, poslední dobou mě to ale opouští. Jsem podnikatelka, vyrábím sirupy. Na zadní straně jsem měla etiketu - vyrobeno v Lipové-lázních. Před 3 měsíci jsem to ale odstranila, protože ta hrdost nějakým způsobem opadla. Je to dáno tím, že necítím podporu od obce a také tím, že v Lipové to je prošpikované závistí. Už si tolik lidí v Lipové nevážím.“*

4.7 Aplikace lokálních modelů demokracie

V rámci lokálních modelů demokracie se posuzuje zejména míra plurality a rivality. Míra plurality byla stanovena pomocí indexu plurality, jehož výsledná hodnota byla vždy v obci vyšší než 2, což znamená, že systém je **pluralitní**. Úroveň rivality byla zjišťována pomocí polostrukturovaných rozhovorů. Dle autora se v obci vyskytují jak prvky **kompetitivního modelu D**, tak i **konsensuálního modelu C**. V období od roku 1994 do voleb v roce 2014 to byl spíše **konsensuální model C**, kdy sice jednotlivé strany chtěly získat co nejvíce zastupitelských křesel, nicméně opravdová opozice, která by zastávala odlišný názor od dlouholeté vládnoucí koalice, v tomto období nebyla. Naopak ji do určité míry podporovala a spolupracovala s ní. Tudíž výsledky voleb nebyly předem známé, nicméně nebyly až tolik podstatné, protože bylo takřka jisté, kdo získá posty starosty a místostarosty. Relativně netypické pro tento model však je, že docházelo k tvorbě předvolebních koalic mezi ODS a Rozvoj vesnice, dříve s SNK. Taktéž je netypické, že vyjma roku 1994, byla vždy vytvořena minimální vítězná koalice, nicméně vesměs docházelo k tomu, že pana starostu Žmolíka podporovali zastupitelé bez ohledu na to, na jaké kandidátní listině kandidovali. Nicméně ve volbách v roce 2014 nastal určitý zlom, kdy předložila kandidátní listinu strana Naše Lipová, která chtěla docílit změny a dosadit

své kandidáty na posty starosty, místostarosty, členů rady. Do určité míry chtěla změnit směřování obce. Lze tedy tvrdit, že v komunálních volbách v roce 2014 a 2018 nebylo cílem pouze ustanovit jakékoliv zastupitelstvo, nýbrž získat a udržet kontrolu nad vedením obce jak ze strany vládnoucí koalice, tak i opozice. Z rozhovorů vyplynulo, že rivalita byla nejvyšší v těchto zmíněných volbách, nicméně po volbách do určité míry ztrácela na relevanci a i v těchto volebních obdobích je patrná snaha o konsensus. Sestavování kandidátních listin neprobíhá centrálně, ale spíše formou spřátelených kandidátních listin, lze tedy hovořit o semikonkurenčním typu volebního boje. Podmínka kandidatury většího počtu subjektů byla ve všech volbách splněna. Dle názoru autora práce lze od komunálních voleb roku 2014 hovořit spíše o **kompetitivním modelu D**, nicméně jsou zde prvky i konsensuálního modelu C.

4.8 Typologie dle Jüptnera

Dle této typologie systémů se Lipová-lázně řadí do skupiny **obcí menší střední velikosti (MSO)**. Splňuje charakteristický rys počtu obyvatel (1701 – 9000). Koalice na bázi velké rodiny zde sice nevznikají, vždy to zatím bylo na bázi „vlády a opozice“. Je pravdou, že až do komunálních voleb v roce 2014 nelze hovořit o opozici jako takové, protože šlo výhradně o subjekty, které nebyly ve vládnoucí koalici. Nicméně vyjma prvního hlasování, kdy dochází k volbě exekutivy, opozice do určité míry vždy spolupracovala s koalicí. Většina ostatních hlasování končila jednotnou shodou. Charakter vztahů je převážně apolitický, pokud nějaké spory jsou, tak jsou buď osobního či situačního rázu, kdy se v konkrétní věci jednotlivé strany neshodnou. Aktivní členové koalice jsou místní osobnosti. Např. zastupitel z kandidátky ODS pan Mgr. Gejza Sóky je ředitel místní základní školy, současný pan místostarosta Filip Kania je předsedou výboru SK Lipová-lázně, pan starosta je osobnost v obci sama o sobě. Pro tuto skupinu je typické, že nedochází k tvorbě předvolebních koalic, nicméně v této obci k tvorbě předvolebních koalic dochází. Typický příklad je dlouholetá spolupráce stran ODS a Rozvoj vesnice.

4.9 Aplikace starostenských modelů

Od roku 1994, kdy proběhly první komunální volby v samostatné České republice, obec Lipová-lázně neměla jiného starostu než pana Ing. Lubomíra Žmolíka. Už jen tento fakt, že byl již po 7. za sebou zvolen na post starosty obce, vypovídá o jeho mimořádných

schopnostech, pracovitosti a odbornosti. I jeho političtí oponenti v obci mu vesměs přiznávají velký podíl na tom, jak se postupně rozvíjela, byť v poslední době se čím dál více objevují názory, že už je čas na změnu na postu starosty. Nutno podotknout, že funkce starosty v obci je uvolněná a starosta se tak naplno může věnovat záležitostem obce. Za dobu starostování pana inženýra Žmolíka proběhlo dokončení plynofikace, vodovodní sítě, optických kanálů, taktéž bylo opraveno veřejné osvětlení, místní komunikace a chodníky, základní škola, která má velmi moderní vzhled a vybavení a také bylo opraveno vodní koryto Staříče po velkých povodních v roce 1997. Taktéž se postavily obecní byty či dům s pečovatelskou službou.

V roce 2014 se pod záštitou prezidenta republiky Miloše Zemana dočkalo panu inženýru Žmolíkovi velké pocty, jelikož obdržel od Svazu měst a obcí ČR ocenění nejlepšího starosty Olomouckého kraje za období 2010-2014. V této soutěži se posuzovaly faktory rozvoje města či obce, zlepšení jejich zázemí a infrastruktury s ohledem na životní prostředí, podmínek pro podnikatele, informovanost občanů.¹⁶⁷ K této poctě pan starosta dodal: *„Bylo to ocenění práce, kterou jsme udělali. Neříkám, že jsem jí udělal sám. Starosta to sám neudělá, je potřeba mít lidi okolo. Do roku 2014 to bylo hodně plodné období, hodně se stavělo.“*

V rámci **typologie pomoci postojových proměnných**, které berou v potaz způsob leadershipu starosty a také míru otevřenosti vůči participaci, lze pana starostu zařadit na pomezí typů „vizionář“ a „vesnický boss“. Je to z důvodu toho, že pan starosta měl a má jasnou vizi a plány, jak chce obec rozvíjet. V 90. letech vizí byla plynofikace, zlepšení infrastruktury (komunikace, lávky, chodníky), zlepšení ovzduší v obci, výstavba nových obecních bytů. Poté přišlo na řadu zkrášlování obce, aby obec byla upravená a čistá. V současnosti je vizí v tomto trendu pokračovat a k tomu vybudovat v centru obce náměstíčko J. Schrotha. Co se míry participace týče, tak starosta zohledňuje názory jednak kolegů z koalice, tak i samotných občanů obce. Nicméně je na tolik zkušený vůdce, politik a řečník, že pokud je o něčem pevně přesvědčen, tak dokáže ostatní lidi přesvědčit, případně svou vůli prosadit.

¹⁶⁷ Svaz měst a obcí ČR. *Každý kraj má svého nejlepšího starostu. Dostal ocenění od Svazu měst a obcí* [online]. [cit. 2020-02-06]. Dostupné z: <https://www.smocr.cz/cs/tiskovy-servis/tiskove-zpravy/a/kazdy-kraj-ma-sveho-nejlepsiho-starostu-dostal-oceneni-od-svazu-mest-a-obci>

V rámci **typologie pomoci behaviorálních proměnných**, dle názoru autora této práce, na pana starostu sedí typ **komplexně angažovaného starosty** a to z důvodu toho, že od roku 1994 nastřádal spoustu kontaktů na krajské i celostátní úrovni, které dokáže využít k rozvoji obce a získávání finančních prostředků na konkrétní projekty. Díky tomu, že funkce starosty v Lipové-lázních je uvolněná, tak starosta může věnovat značnou část času řešení administrativních záležitostí na obci a zároveň být k dispozici občanům na obecním úřadě v rámci jejich návrhů na zlepšení nebo při řešení jejich problémů.

5 Závěr

Cílem práce bylo zjištění těch faktorů, které mají vliv na charakter politického procesu v obci Lipová-lázně. Dílčími cíli této diplomové práce bylo charakterizovat hlavní socioekonomické ukazatele obce, identifikovat aktéry, kteří ovlivňují politický proces v obci, analyzovat vztahy mezi těmito aktéry a taktéž určit charakter místního politického procesu v závislosti na vývoji lokálního stranického systému, jednání komunálních politických aktérů a charakteristiky konfliktních linií v této obci.

Práce byla rozdělena na dvě části. První z nich byla část teoretická, která byla zpracována na základě české i zahraniční literatury a zákona č. 128/2000 Sb. Byl zde přiblížen historický vývoj územní samosprávy v českých zemích, následně byly charakterizovány pojmy jako veřejná správa, obec a obecní zřízení, orgány obce. Taktéž byly rozebrány volby, volební systémy, lokální politické a stranické systémy, typologie starostů a koalic, komunální konfliktní linie a lokální modely demokracie. Druhá část byla praktická a vycházela z části teoretické. Nejprve byla obec charakterizována z různých hledisek např. historického, geografického, demografického či socioekonomického. Byl rozebrán rozpočet obce, byly analyzovány a komparovány výsledky komunálních voleb v obci od roku 1994 do roku 2018. Byly představeny místní zájmové skupiny, nejvýznamnější podnikatelské subjekty a také místní politické subjekty, které získaly mandát v zastupitelstvu v komunálních volbách v roce 2018. Následně byly sumarizovány výstupy z rozhovorů s místními politickými aktéry, které sloužily ke zjištění faktorů ovlivňujících komunální politický proces, ke zjištění komunálních konfliktních linií a posloužily i k přiřazení starostenských modelů, lokálních modelů demokracie a typologii obce dle Jüptnera.

Obec Lipová-lázně, jejíž charakter je primárně lázeňsko-rekreační, se nachází na severu Olomouckého kraje. Obec od roku 1994 výrazně vzkvétala a je v ní v současné době vybudována všechna důležitá infrastruktura. V obci mělo k 1. 1. 2019 přihlášený trvalý pobyt 2 173 občanů, což byla nejnižší hodnota od roku 1994. Nejvyšší počet obyvatel od roku 1994 byl v obci zaznamenán v roce 2004, kdy k 31. 12. dosáhl hodnoty 2 601. Od následujícího roku měl počet obyvatel dlouhodobě degresivní tendenci. Důvodem tohoto trendu byl jednak záporný přirozený přírůstek obyvatelstva, tak i záporné migrační

saldo. V rámci struktury vzdělanosti u občanů s dosaženým věkem alespoň 15 let byla nejaktuálnější dostupná data v rámci Sčítání lidu, domů a bytů z roku 2011. Největší část obyvatel obce (44 %) měla k tomuto roku vzdělání střední bez maturity. 23,3 % obyvatel Lipové-lázní dosáhlo středního vzdělání ukončeného maturitní zkouškou. Vysokoškolsky vzdělaných bylo 9,3 %.

V rámci ekonomické struktury bylo v obci k 31. 12. 2019 registrovaných celkem 673 podniků, nicméně pouze u 341 z nich byla zjištěna aktivita. Z celkového počtu registrovaných podniků bylo 575 fyzických osob (u 283 byla verifikována aktivita) a 98 právnických osob (u 58 z nich byla ověřena aktivita). Největší počet registrovaných podniků byl v oborech stavebnictví, ubytování, stravování, pohostinství a průmyslu. Mezi nejvýznamnější zaměstnavatele lze zařadit Schrothovy léčebné lázně a samotnou Obec Lipová-lázně, která kromě toho, že zaměstnává lidi na obecním úřadě, tak je také zřizovatelem Základní a Mateřské školy J. Schrotha a Obecních služeb Lipová-lázně. Dle zjištěných informací v rámci strukturovaných rozhovorů je patrné, že žádný soukromý podnikatelský subjekt nemá zásadní vliv na politické dění v obci. Obecně v Lipové-lázních nejsou ideální vztahy mezi podnikatelskými subjekty a samotnou obcí, nicméně byly obnoveny schůzky za účelem jejich zlepšení a lepší vzájemné spolupráce. Dle některých zástupců opozice ovlivňují politický proces v obci vztahy mezi Obcí Lipová-lázně a místní základní školou, kde je ředitelem Mgr. Gejza Sóky, který kandidoval na kandidátní listině ODS. Tato propojenost byla respondentem č. 7 nazvána „*Princip ruka ruku myje*“. Nejaktuálnější informace o odvětvích, ve kterém byli zaměstnáni občané Lipové-lázní, jsou dostupné k 26. 3. 2011 v rámci Sčítání lidu, domů a bytů. K tomuto datu bylo zaměstnáno 897 občanů obce Lipové-lázní. Nejvíce z nich bylo zaměstnáno v průmyslu, v oblasti vzdělávání a v oboru poskytování zdravotní a sociální péče. Nezaměstnanost v obci měla 31. 12. od roku 2014 klesající tendenci (výjimkou byla rok 2019, kdy hodnota oproti předchozímu roku zůstala nezměněna). V roce 2014 bylo 7,5 % nezaměstnaných, v roce 2019 bylo bez zaměstnání pouze 3,8 % obyvatel obce. Rozdíl činí 3,7 %.

Komunální volby v obci vždy proběhly v řádném termínu a nedošlo k jejich opakování. Zastupitelstvo obce se skládá z 15 členů, rada obce čítá členů 5. Funkce starosty je uvolněná a pan starosta ji tedy vykonává na plný úvazek. Jsou zřízeny dva výbory – finanční a kontrolní. Je také zřízena kulturní komise, komise výstavby a komise bytová,

sociální a pro seniory. Obec je zřizovatelem Obecních služeb Lipová-lázně a Základní školy a Mateřské školy J. Schrotha Lipová-lázně. Jedná se o příspěvkové organizace obce. Obec Lipová-lázně je také vlastníkem společnosti Obecní lesy Lipová-lázně, s. r. o. Obec se nenachází ve finančních problémech, ba naopak příjmy v letech 2014 - 2018 převýšily výdaje o 8 243 522 Kč.

Při komparaci volebních výsledků v letech 1994 – 2018 je zřejmé, že největší zájem o komunální politiku z pohledu voličů byl v obci v roce 1994, kdy volební účast dosáhla 60,26 %. Nejnižší volební účast (47,34 %) byla v rámci komunálních voleb v roce 2014. Největší procentuální rozdíl ve volební účasti byl u voleb v roce 2002 a 2006. V roce 2006 dorazilo k urnám o 7,32 % voličů méně než v roce 2002. V posledně konaných volbách dosáhla volební účast 50,11 %. V komunálních volbách 1994, 1998, 2002 a 2006 se počet kandidátních listin pohyboval mezi 4 – 5. Od místních voleb v roce 2010 se počet ustálil na 7 kandidátních listinách. Většina kandidátních listin byla navržena stranami s celostátní působností (výjimkou jsou místní volby v roce 2018). Nicméně v zastupitelstvu byla vždy převaha kandidátů bez politické příslušnosti. Počet kandidátů byl pokaždé více než dvojnásobně vyšší, než počet volených zastupitelů. Index plurality byl tedy vždy vyšší než 2, což znamená, že systém v obci lze označit za pluralitní. V zastupitelstvu mají dlouhodobě převahu muži nad ženami. V rámci dosaženého vzdělání je možno sledovat relativně značný progres. V roce 1994 mělo dosažené magisterské vzdělání 5 zastupitelů, od voleb z roku 2014 je počet zastupitelů s dosaženým magisterským vzděláním na hodnotě 9. V roce 1994 získala ODS většinu mandátů v zastupitelstvu, tudíž nemusela sestavovat koalici. Ve volbách v letech 1998, 2002 a 2006 byla vytvořena minimální vítězná ideově propojená koalice. V místních volbách v období 2010 – 2018 šlo o typ minimální vítězné ideově nepropojené koalice.

Od roku 1994 v Lipové-lázních předložilo kandidátní listinu velké množství stran. Mezi tradiční a aktivní volební strany se řadí ODS a KSČM. Tyto strany se doposud účastnily všech komunálních voleb v obci. Strana ODS doposud byla vždy ve vládnoucí koalici (v roce 1994 dokonce získala absolutní většinu) a vždy měla v osobě pana Ing. Žmolíka obsazený post starosty. KSČM byla až do voleb v roce 2014 mimo vládnoucí koalici, nicméně s koalicí v zájmu rozvoje obce do určité míry spolupracovala. Nicméně po volbách v roce 2014 a 2018 stranám ODS a Rozvoji vesnice chyběly potřebné hlasy

a KSČM jim vyjádřila tichou podporu. Dalším aktivním politickým subjektem je Rozvoj vesnice, který se poprvé účastnil voleb v roce 2006. Jedná se o dlouhodobého koaličního partnera ODS, v jehož vedení byl dlouholetý dnes již bývalý místostarosta pan Blaník. V roce 2018 pozici „lídra“ strany převzal pan Kania, který je také současným místostarostou. Ve volbách v roce 2018 poprvé o hlasy voličů obce usiloval nově vzniklý politický subjekt s názvem Lipovská iniciativa. Získal 1 mandát v zastupitelstvu a stal se členem vládnoucí koalice. V roce 2014 poprvé předložila kandidátní listinu strana NAŠE LIPOVÁ s cílem dosažení změny. Dokonce se stala vítězem voleb, ale nepodařilo se jí sestavit vítěznou koalici a zůstala tak v opozici. Ve volbách 2018 tato strana sestavila rovnou tři kandidátní listiny (NAŠE LIPOVÁ, Nezávislí kandidáti pro Lipovou 1, Nezávislí kandidáti pro Lipovou 2). Celkem v rámci těchto tří kandidátních listin získala sedm mandátů v zastupitelstvu obce, což opět na sestavení vládnoucí koalice nestačilo a vzhledem k tomu, že jiného partnera se jí přesvědčit ke spolupráci nepodařilo, tak musela zůstat opět v opozici.

Sestavování kandidátních listin v obci neprobíhá centrálně, ale probíhá nekooperativním způsobem. Všechny strany s výjimkou KSČM neměly problém s naplněním kandidátní listiny. U většiny stran byli na nejvyšší místa na kandidátních listinách umístěni aktivní a schopní kandidáti, kteří mají zájem se podílet na rozvoji obce. Bralo se také v potaz, jak je daný kandidát v obci známý. Žádná konfliktní linie, tak jak je popsána v literatuře, v obci není. Pokud se nějaké konflikty naskytou, tak jsou v podobě situačního či osobního rázu. U zastupitelů je dlouhodobě patrná snaha o konsensus za účelem rozvoje obce. Charakter vztahů je převážně apolitický. Mezi problémy, se kterými se obec potýká, patří velké množství komunálního odpadu, dále velké teritoriální roztažení obce znesnadňující její údržbu, nízká obsazenost místní základní školy.

Mezi skupiny obyvatel, které určitým způsobem ovlivňují politický proces v obci, respondenti nejčastěji uvedli skupinu obyvatel z Horní Lipové, která dokonce v roce 2014 sestavila kandidátní listinu s názvem Hornolipováci. Nicméně nezískala žádný mandát v zastupitelstvu a dalších komunálních voleb se již neúčastnila. V rámci zájmových skupin tři respondenti uvedli, že určitý vliv mají i dobrovolní hasiči a místní fotbalisté. Ojedinele v odpovědích respondentů zaznívaly skupiny obyvatel jako maminky s dětmi či obyvatelé obecních bytů.

Dle typologie Jüptnera se Lipová-lázně řadí do kategorie obcí menší střední velikosti (MSO). V rámci lokálních modelů demokracie dle autora práce v období od roku 1994 do komunálních voleb v roce 2014 převažoval konsensuální model C. Ve zmíněných volbách nastal určitý zlom v rámci předložení kandidátní listiny strany NAŠE LIPOVÁ, která chtěla do určité míry změnit směřování obce a dosadit na posty starosty, místostarosty a členy rady své kandidáty. Dle názoru autora práce lze od komunálních voleb roku 2014 hovořit spíše o kompetitivním modelu D, nicméně jsou zde k vidění i prvky konsensuálního modelu C. Starostou obce je od roku 1994 pan inženýr Žmolík. Starosta byl autorem práce na základě typologie postojových proměnných zařazen na pomezí typů „vizionář“ a „vesnický boss“. V rámci typologie behaviorálních proměnných byl pan starosta zařazen do typu komplexně angažovaného starosty. Je ale jasné, že pan inženýr Žmolík nebude starostou obce navždy. Na základě provedených rozhovorů je zřejmé, že v zastupitelstvu je dostatek aktivních a schopných lidí s vizí, kteří mají Lipovou v srdci. Tudíž autor práce nemá obavy o další rozvoj obce.

6 Seznam použitých zdrojů

Použité literární zdroje:

BALÍK, Stanislav. *Komunální politika: obce, aktéři a cíle místní politiky*. 1. vyd. Praha: Grada, 2009. ISBN 978-80-247-2908-4.

BERNARD, Josef. *Samospráva venkovských obcí a místní rozvoj*. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON), 2011. Studie (Sociologické nakladatelství). ISBN 978-80-7419-069-8.

KUBÁLEK, Michal a Václav BUBENÍČEK. *Charakter lokální politiky v suburbánním politickém prostoru*. Acta Politologica, 2012, roč. 4, č. 3, s. 284-305. ISSN: 1803-8220.

ČERNOHORSKÝ, Jiří, ed., 2014. *Příručka pro člena zastupitelstva obce po volbách v roce 2014*. Vyd. 1. Praha: Svaz měst a obcí České republiky. ISBN 978-80-905421-3-6.

ČMEJREK, Jaroslav a Jan ČOPÍK. *Veřejná správa*. Vyd. 1. České Budějovice: Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, Ekonomická fakulta, 2016. ISBN 9788073945787.

ČMEJREK, Jaroslav a kol. *Participace občanů na veřejném životě venkovských obcí ČR*. Praha: Kernberg Publishing, 2009. ISBN 978-80-87168-10-3.

ČMEJREK, Jaroslav a Radek KOPŘIVA. *Základy veřejné správy*. 1. vyd. Praha: Česká zemědělská univerzita, Provozně ekonomická fakulta, 2007. ISBN 978-80-213-1626-3.

ČMEJREK, Jaroslav. *Obce a regiony*. Praha: Alfa Nakladatelství, 2008. Politologie (Alfa Nakladatelství). ISBN 9788087197004.

ČMEJREK, Jaroslav, Václav BUBENÍČEK a Jan ČOPÍK. *Demokracie v lokálním politickém prostoru: [specifika politického života v obcích ČR]*. 1. vydání. Praha: Grada, 2010. Politologie (Grada), ISBN 978-80-247-3061-5.

ČMEJREK, Jaroslav, Václav BUBENÍČEK a Markéta LUHANOVÁ. *Politika v regionálním rozvoji: úvod do studia*. Praha: Credit, 2004, ISBN 80-213-1157-6.

ČOPIK, Jan. *Proměny a kontinuita české komunální politiky: územní samospráva v nové době (1850-2010)*. Praha: Scriptorium, 2014-. ISBN 978-80-87271-89-6.

HLOUŠEK, Vít, Lubomír KOPEČEK a Jakub ŠEDO. *Politické systémy*. Brno: Barrister & Principal, 2011. ISBN 9788087474235.

JÜPTNER, Petr. *Komunální koalice a politické modely*. *Politologická revue*. 2004, roč. 10, č. 2, s. 81-101. ISSN 1211-0353.

KOUDELKA, Zdeněk. *Samospráva*. Praha: Linde, 2007. ISBN 9788072016655.

NOVÁK, Miroslav a Tomáš LEBEDA. *Volební a stranické systémy: ČR v mezinárodním srovnání*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2004. Vysokoškolské učebnice (Aleš Čeněk). ISBN 8086473880.

REISER, Marion a Everhard HOLTSMANN. *Farewell to the party model?: independent local lists in East and West European countries*. Wiesbaden: VS Verlag für Sozialwissenschaften, 2008. ISBN 9783531156873.

ŘÍCHOVÁ, Blanka. *Úvod do současné politologie: Srovnávací analýza demokratických politických systémů*. Praha: Portál, 2002. ISBN 9788071786283.

SCHELLE, Karel. *Vývoj české veřejné správy*. 1. vyd. Ostrava: Key Publishing, 2008. Právo. ISBN 978-80-87071-92-2.

Použité Internetové zdroje:

Český statistický úřad - Volby.cz. *Jmenné seznamy* [online]. [cit. 2019-12-14].

Dostupné z:

<https://www.volby.cz/pls/kv1994/kv21111?xjazyk=CZ&xid=1&xv=23&xdz=1&xnumnuts=3809&xobec=540030&xstrana=0&xodkaz=1>

Český statistický úřad - Volby.cz. *Jmenné seznamy* [online]. [cit. 2019-12-14].

Dostupné z:

<https://volby.cz/pls/kv1998/kv21111?xjazyk=CZ&xid=0&xv=23&xdz=1&xnumnuts=7101&xobec=540030&xstrana=0&xodkaz=1>

Český statistický úřad - Volby.cz. *Jmenné seznamy* [online]. [cit. 2019-12-14].

Dostupné z:

<https://volby.cz/pls/kv2002/kv21111?xjazyk=CZ&xid=0&xv=23&xdz=1&xnumnuts=7101&xobec=540030&xstrana=0&xodkaz=1>

Český statistický úřad - Volby.cz. *Jmenné seznamy / volby.cz* [online]. [cit. 2019-12-16]. Dostupné z:

<https://volby.cz/pls/kv2006/kv21111?xjazyk=CZ&xid=0&xv=23&xdz=1&xnumnuts=7101&xobec=540030&xstrana=0&xodkaz=1>

Český statistický úřad - Volby.cz. *Jmenné seznamy / volby.cz* [online]. [cit. 2019-12-16]. Dostupné z:

<https://volby.cz/pls/kv2010/kv21111?xjazyk=CZ&xid=0&xv=23&xdz=1&xnumnuts=7101&xobec=540030>

Český statistický úřad - Volby.cz. *Jmenné seznamy / volby.cz* [online]. [cit. 2019-12-16]. Dostupné z:

<https://volby.cz/pls/kv2014/kv21111?xjazyk=CZ&xid=0&xv=23&xdz=1&xnumnuts=7101&xobec=540030&xstrana=0&xodkaz=1>

Český statistický úřad - Volby.cz. *Jmenné seznamy / volby.cz* [online]. [cit. 2019-12-16]. Dostupné z:

<https://volby.cz/pls/kv2018/kv21111?xjazyk=CZ&xid=0&xv=23&xdz=1&xnumnuts=7101&xobec=540030&xstrana=0&xstat=0&xodkaz=1>

Český statistický úřad - Volby.cz. *Výsledky hlasování* [online]. [cit. 2019-12-14].

Dostupné z:

<https://www.volby.cz/pls/kv1994/kv1111?xjazyk=CZ&xid=1&xdz=1&xnumnuts=3809&xobec=540030>

Český statistický úřad - Volby.cz. *Výsledky hlasování* [online]. [cit. 2019-12-14].

Dostupné z:

<https://volby.cz/pls/kv1998/kv1111?xjazyk=CZ&xid=0&xdz=1&xnumnuts=7101&xobec=540030>

Český statistický úřad - Volby.cz. *Výsledky hlasování* [online]. [cit. 2019-12-14].

Dostupné z:

<https://volby.cz/pls/kv2002/kv1111?xjazyk=CZ&xid=0&xdz=1&xnumnuts=7101&xobec=540030>

Český statistický úřad - Volby.cz. *Výsledky voleb / volby.cz* [online]. [cit. 2019-12-

16]. Dostupné z:

<https://volby.cz/pls/kv2006/kv1111?xjazyk=CZ&xid=0&xdz=1&xnumnuts=7101&xobec=540030&xobecnaz=LIPOV%E1-L%E1ZN%EC&xstat=0&xvyber=0>

Český statistický úřad - Volby.cz. *Výsledky voleb / volby.cz* [online]. [cit. 2019-12-

16]. Dostupné z:

<https://volby.cz/pls/kv2010/kv1111?xjazyk=CZ&xid=0&xdz=1&xnumnuts=7101&xobec=540030&xobecnaz=LIPOV%E1-L%E1ZN%EC&xstat=0&xvyber=0>

Český statistický úřad - Volby.cz. *Výsledky voleb | volby.cz* [online]. [cit. 2019-12-

16]. Dostupné z:

<https://volby.cz/pls/kv2014/kv1111?xjazyk=CZ&xid=0&xdz=1&xnumnuts=7101&xobec=540030&xstat=0&xvyber=0>

Český statistický úřad - Volby.cz. *Výsledky voleb / volby.cz* [online]. [cit. 2019-12-

16]. Dostupné z:

<https://volby.cz/pls/kv2018/kv1111?xjazyk=CZ&xid=0&xdz=1&xnumnuts=7101&xobec=540030&xstat=0&xvyber=0>

Český statistický úřad, Veřejná databáze. *Výstupí objekt VDB*

[online]. [cit. 2019-12-12]. Dostupné z:

https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/index.jsf?page=vystup-objekt-vyhledavani&vyhltext=Tab.+114&bkvt=VGFiLiAxMTQ.&pvo=OTOB114&z=T&f=TABULKA&katalog=all&u=v101__VUZEMI__43__540030&&str=v101#w=

Český statistický úřad, Veřejná databáze. *Vše o #250;zem#237; VDB* [online]. [cit. 2020-02-05]. Dostupné z: https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/index.jsf?page=profil-uzemi&uzemiprofil=31288&u=__VUZEMI__43__540030#

Český statistický úřad, Veřejná databáze. *Vše o #250;zem#237; VDB* [online]. [cit. 2019-11-08]. Dostupné z: https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/index.jsf?page=profil-uzemi&uzemiprofil=31548&u=__VUZEMI__43__540030#w=

Český statistický úřad, Veřejná databáze. *Vše o #250;zem#237; VDB* [online]. [cit. 2019-12-11]. Dostupné z: https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/index.jsf?page=profil-uzemi&uzemiprofil=31288&u=__VUZEMI__43__540030#

Český statistický úřad, Veřejná databáze. *Vše o #250;zem#237; VDB* [online]. [cit. 2019-12-12]. Dostupné z: https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/index.jsf?page=profil-uzemi&uzemiprofil=31588&u=__VUZEMI__43__540030#w=

Český statistický úřad. *Databáze demografických údajů za obce ČR | ČSÚ* [online]. [cit. 2019-11-08]. (tabulka excel Jeseník) Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/databaze-demograficky-udaju-za-obce-cr>

Český statistický úřad. *Malý lexikon obcí České republiky - 2018 | ČSÚ* [online]. [cit. 2019-09-21]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/maly-lexikon-obci-ceske-republiky-2018>

Český statistický úřad. *Obce L | ČSÚ v Olomouci* [online]. [cit. 2019-11-08]. . (soubor PDF – Lipová-lázně) Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/xm/obce_1

Geoportál Ředitelství silnic a dálnic ČR. *ArcGIS Web Application* [online]. [cit. 2020-02-05]. Dostupné z <https://geoportal.rsd.cz/webappbuilder/apps/7/>

Informační centrum Lipová-lázně. *Poloha a přírodní poměry obce Lipová-lázně: Informační centrum a Muzeum Johanna Schrotha Lipová-lázně* [online]. [cit. 2019-11-08]. Dostupné z: <http://www.ic-lipova.cz/poloha-a-prirodni-pomery-obce-lipova-lazne/d-1003/p1=1119>

Informační centrum Lipová-lázně. *Poloha a přírodní poměry obce Lipová-lázně: Informační centrum a Muzeum Johanna Schrotha Lipová-lázně* [online]. [cit. 2019-11-08]. Dostupné z: <http://www.ic-lipova.cz/poloha-a-prirodni-pomery-obce-lipova-lazne/d-1003/p1=1119>

Lipová-lázně – oficiální web obce. *Historie obce Lipová-lázně - část Dolní Lipová: Historie a současnost obce: Lipová-lázně* [online]. [cit. 2019-11-08]. Dostupné z: <http://lipova-lazne.cz/historie-obce-lipova-lazne-cast-dolni-lipova/d-38440/p1=10612>

Lipová-lázně – oficiální web obce. *Historie obce Lipová-lázně - část Horní Lipová: Historie a současnost obce: Lipová-lázně lázně* [online]. [cit. 2019-11-08]. Dostupné z: <http://lipova-lazne.cz/historie-obce-lipova-lazne-cast-horni-lipova/d-38340/p1=10612>

Lipová-lázně – oficiální web obce. *Historie obce Lipová-lázně - část Dolní Lipová: Historie a současnost obce: Lipová-lázně* [online]. [cit. 2019-11-08]. Dostupné z: <http://lipova-lazne.cz/historie-obce-lipova-lazne-cast-dolni-lipova/d-38440/p1=10612>

Lipová-lázně – oficiální web obce. *Organizace podřízené obci: Lipová-lázně* [online]. [cit. 2020-02-09]. Dostupné z: <http://www.lipova-lazne.cz/organizace-podrizene-obci/os-21957/p1=13357>

Lipová-lázně – oficiální web obce. *Přírodní poměry obce: Lipová-lázně* [online]. [cit. 2019-11-08]. Dostupné z: <http://www.lipova-lazne.cz/prirodni-pomery-obce/ds-6077/p1=16677>

Lipová-lázně – oficiální web obce. *Služby, firmy a podniky v obci: Služby, firmy a organizace v obci: Lipová-lázně* [online]. [cit. 2020-02-09]. Dostupné z: <http://www.lipova-lazne.cz/sluzby-firmy-a-organizace-v-obci/os-16123/p1=10812>

Lipová-lázně – oficiální web obce. *Společnosti a spolky: Lipová-lázně zně* [online]. [cit. 2020-02-09]. Dostupné z: <http://www.lipova-lazne.cz/spolecnosti-a-spolky/os-1283/p1=13116>

Lipová-lázně – oficiální web obce. *Územní plán Lipová-lázně: Územní plán obce: Lipová-lázně* [online]. [cit. 2020-02-03].]. (soubor PDF – Územní plán Lipová-lázně - hlavní výkres) Dostupné z: <http://lipova-lazne.cz/uzemni-plan-obce/ds-8413/p1=34760>

Lipová-lázně – oficiální web obce. *Zastupitelstvo obce: Lipová-lázně* [online]. [cit. 2020-02-09]. Dostupné z: <http://www.lipova-lazne.cz/zastupitelstvo-obce/os-1083/p1=12516>

Lipovská iniciativa. *Program :: Lipovská iniciativa* [online]. [cit. 2019-12-19]. Dostupné z: <https://www.lipovska-iniciativa.cz/sluzby/>

Monitor – kompletní přehled veřejných financí. *Monitor Státní Pokladny* [online]. [cit. 2020-02-25]. Dostupné z: <https://monitor.statnipokladna.cz/ucetni-jednotka/00302929/prehled?rad=t&obdobi=1812>

Monitor – kompletní přehled veřejných financí. *Monitor Státní Pokladny* [online]. [cit. 2020-02-25]. Dostupné z: <https://monitor.statnipokladna.cz/ucetni-jednotka/00302929/rozpocet/prijmy-druhovy>

Monitor – kompletní přehled veřejných financí. *Monitor Státní Pokladny* [online]. [cit. 2020-02-25]. Dostupné z: <https://monitor.statnipokladna.cz/ucetni-jednotka/00302929/rozpocet/vydaje-odvetvovy>

Monitor – kompletní přehled veřejných financí. *Monitor Státní Pokladny* [online]. [cit. 2020-02-25]. Dostupné z: <https://monitor.statnipokladna.cz/ucetni-jednotka/00302929/prehled?rad=j&obdobi=1712>

Obecní služby Lipová-lázně. *Organizace: Obecní služby Lipová-lázně* [online]. [cit. 2020-02-09]. Dostupné z: <http://www.osll.cz/organizace/d-1002/p1=51>

Portál MPSV. *Nezaměstnanost v obcích od března 2014 - MPSV Portál* [online]. [cit. 2019-12-12]. Dostupné z: <https://www.mpsv.cz/web/cz/nezamestnanost-v-obcich>

Stránky fotbalové klubu SK Lipová-lázně. *SK Lipová-lázně – SK Lipová-lázně* [online]. [cit. 2020-02-09]. Dostupné z: <http://sklipovalazne.cz/aktuality/sk-lipova-lazne/>

Svaz měst a obcí ČR. *Každý kraj má svého nejlepšího starostu. Dostal ocenění od Svazu měst a obcí* [online]. [cit. 2020-02-06]. Dostupné z: <https://www.smocr.cz/cs/tiskovy-servis/tiskove-zpravy/a/kazdy-kraj-ma-sveho-nejlepsiho-starostu-dostal-oceneni-od-svazu-mest-a-obci>

Zákony pro lidi. *128/2000 Sb. Zákon o obcích* [online]. [cit. 2019-08-09]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-128#p1>

Zákony pro lidi. *128/2000 Sb. Zákon o obcích* [online]. [cit. 2019-08-09]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-128#p2>

Zákony pro lidi. *128/2000 Sb. Zákon o obcích* [online]. [cit. 2019-08-09]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-128#p3>

Zákony pro lidi. *128/2000 Sb. Zákon o obcích* [online]. [cit. 2019-08-09]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-128#p36>

Zákony pro lidi. *128/2000 Sb. Zákon o obcích* [online]. [cit. 2019-08-09]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-128#p35>

Zákony pro lidi. *128/2000 Sb. Zákon o obcích* [online]. [cit. 2019-08-09]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-128#p84>

Zákony pro lidi. *128/2000 Sb. Zákon o obcích* [online]. [cit. 2019-08-09]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-128#p6>

Zákony pro lidi. *128/2000 Sb. Zákon o obcích* [online]. [cit. 2019-08-09]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-128#p68>

Zákony pro lidi. *128/2000 Sb. Zákon o obcích* [online]. [cit. 2019-08-09]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-128#p67>

Zákony pro lidi. *128/2000 Sb. Zákon o obcích* [online]. [cit. 2019-08-09]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-128#p69>

Zákony pro lidi. *128/2000 Sb. Zákon o obcích* [online]. [cit. 2019-08-09]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-128#p70>

Zákony pro lidi. 128/2000 Sb. Zákon o obcích [online]. [cit. 2019-08-10]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-128#p120>

Zákony pro lidi. 128/2000 Sb. Zákon o obcích [online]. [cit. 2019-08-10]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-128 #p121>

7 Přílohy

Příloha č. 2 – Volební program ODS

**MÁM ZÁJEM PRO VÁS DÁLE
PRACOVAT
JAKO STAROSTA OBCE**

**Ing. LUBOMÍR
ŽMOLÍK**
starosta obce

Vážení spoluobčané,

komunální volby v naší obci, které se uskuteční dne 5. a 6. října 2018, rozhodnou o novém složení Zastupitelstva obce Lipová-lázně na další 4 roky. Vybrat správné složení budoucích zastupitelů nebude jistě lehká úloha, zvláště když se jedná mimo jiné také o další budoucnost obce. V novém volebním období bude potřeba pokračovat v nastaveném trendu rozvoje obce a realizovat projekty, které posunou naši obec ještě více dopředu.

Mám tu čest pracovat pro obec Lipová-lázně na pozici starosty obce již 6. volební období. Za 24 let poctivé práce jsem získal velmi dobré zkušenosti při zajišťování finančních prostředků z různých českých i evropských fondů, které obec investovala do smysluplných projektů. Díky tomu se stala obec Lipová-lázně v očích veřejnosti v okrese Jeseník obcí, na kterou můžeme být hrdí, za kterou se nemusíme stydět a která se neustále rozvíjí.

V novém volebním období 2018 až 2022 jsem připraven předat veškeré své zkušenosti a znalosti ve prospěch obce. Mám také mnoho rozdělaných projektů a nápadů, jak pokračovat ve zlepšení kvality života v naší obci. Mám stále dostatek sil, abych je dokázal zrealizovat. Zde však už nezáleží jenom na mé osobě, ale je nutná důvěra a spolupráce celého zastupitelstva. Do letošních komunálních voleb se přihlásilo 7 kandidátek. Je vidět, že o veřejnou práci je zájem. Je však potřeba pečlivě vybírat, ale to je úloha Vás, voličů.

Za svoji osobu mohu prohlásit, že mám dostatečné zkušenosti pro výkon funkce starosty obce a jsem připraven spolupracovat se všemi nově zvolenými zastupiteli. Po zralé úvaze jsem se rozhodl Vás požádat o Váš hlas. Kolem sebe mám zkušený tým spolupracovníků, kteří se spolu se mnou ucházejí o Vaši přízeň. Pokud mi dáte důvěru i v nadcházejícím období 2018 až 2022, budu tuto práci vykonávat ve Váš prospěch s vědomím, že je mojí povinností činit tak co nejlépe.

Ing. Lubomír Žmolík, kandidát na starostu obce

ODS
KOMUNÁLNÍ VOLBY 2018

ODS

ODS
KOMUNÁLNÍ VOLBY 2018

ODS

Příloha č. 3 – Volební program KSČM

Vážení občané obce Lipová-lázně, volte č. 2!

Kandidáti za KSČM, kteří dostanou Vaši důvěru, budou odpovědně prosazovat zájmy všech občanů obce Lipová-lázně.

Náš program vychází ze současných potřeb obce Lipová-lázně a jejích občanů.

Chceme a budeme:

Spolupracovat se všemi, kteří mají zájem na celkovém stavu a vzhledu obce, mají zájem udržovat čisté ekologické prostředí obce, jsou ochotni čelit negativním jevům naší společnosti.

Prosazovat a nabízet možnosti pracovního, kulturního a životního uplatnění pro mladé i starší občany obce Lipová-lázně.

Obnovit silniční přechody pro chodce u učňovské školy, u Schrothových lázní. Rekonstruovat silniční přechod u základní školy.

Postavit dva bytové domy s byty pro mladé rodiny.

Rekonstruovat křižovatku Lipová-lázně – Žulová u dolní pošty.

Vyměnit veřejné osvětlení.

Dokončit rekonstrukci chodníků v katastru Dolní Lipová.

Vybudovat chodníky v katastru Horní Lipová.

Udržovat a vylepšovat veřejná prostranství, parkové plochy.

Inspirovat a vést občany k péči o okolí svých domů.

Kandidáti do zastupitelstva obce Lipová-lázně, kandidující za KSČM jsou připraveni ke spolupráci se všemi členy obecního zastupitelstva a především ke spolupráci se všemi občany obce Lipová-lázně.

**Do komunálních voleb 5. a 6. října 2018
v obci Lipová-lázních**

jdou naši kandidáti za KSČM pod číslicí

„2“

Příloha č. 4 – Volební program KSČM

Naši kandidáti do komunálních voleb v Lipové-lázních konaných ve dnech 5. a 6. října 2018

1. Stanislav Hradil	62 roků	starobní důchodce	bez PP
2. Bc. Oldřich Vykoukal	40 roků	učitel odborného výcviku	bez PP
3. Rostislav Raindl	66 roků	starobní důchodce	KSČM
4. Antonín Koláček	71 roků	starobní důchodce	bez PP
5. Věra Šemrová Veletová	39 roků	sociální pracovníce	bez PP
6. Božena Lukešová	58 roků	kuchařka	bez PP
7. Oldřich Sieravský	59 roků	OSVČ	KSČM
8. Zdenko Vrbišťan	62 roků	OSVČ	KSČM
9. Petr Patry	50 roků	dělník	bez PP
10. Tomáš Sturm	73 roků	starobní důchodce	KSČM
11. Zdeňka Muchová	70 roků	OSVČ	KSČM
12. Věra Škrabalová	70 roků	starobní důchodce	bez PP
13. František Bartoš	72 roků	starobní důchodce	KSČM
14. Lenka Vykoukalová	62 roků	starobní důchodce	bez PP
15. Miloslav Buchal	56 roků	strojní zámečník	KSČM

Volební program Komunistické strany Čech a Moravy do komunálních voleb 5. a 6. října 2018 v obci Lipová-lázně na období let 2018 - 2020

Objednatel: ZO KSČM Lipová-lázně. Zhotovitel: OV KSČM Jeseník.

ROZVOJ VESNICE - VOLEBNÍ ČÍSLO 1	
<h1>Vize 2022</h1> <p>VOLEBNÍ PROGRAM SDRUŽENÍ NEZÁVISLÝCH KANDIDÁTŮ ROZVOJ VESNICE 2018-2022</p>	
<p>1. SPOLUPRÁCE</p> 	<p>Budeme spolupracovat se všemi, kdo to s naší obcí myslí dobře. Zárukou úspěchu je spolupráce a hledání vhodných kompromisů napříč politickým spektrem. Podpoříme každý rozumný návrh bez ohledu na to, je-li koaliční či opoziční. Do dění v obci chceme co nejvíce vtáhnout všechny občany – mladé i seniory, podnikatele i zaměstnance či sportovce nebo umělce. Zapojit seniory do práce s dětmi nebo naopak děti ke zpříjemnění života seniorům. Všem nám přeje jde o to, aby se nám v Lipové dobře žilo.</p>
<p>2. AKTIVNÍ SI ZASLOUŽÍ PODPORU</p> 	<p>Každou obec tvoří občané a my si myslíme, že zrovna v Lipové jich spousta šikovných, aktivních, pracovitých a obětavých žije. Neházejme jim klacky pod nohy, ale naopak je pojďme podporovat. Občanům, kteří chtějí pomáhat a podílet se na dění v obci, budeme vždy naslouchat a podporovat je (dobrovolní hasiči, fotbalisté či aktivní jednotlivci).</p>
<p>3. MÍT SE DOBRĚ I ZA 4 ROKY</p> 	<p>Chceme udržet a zvyšovat standard života, který v Lipové máme. Naším hlavním cílem je spokojenost občanů, čistota obce, zachování rozmanité přírody a zdravých lesů. Podporujeme možnosti využití občanů na poli sportovním, kulturním i společenském. Chceme navázat na dosavadní směřování obce a rozvíjet pozitivní vztah mezi stávajícím personálním obsazením obecního úřadu a občany. Stále je však co zlepšovat, a proto budeme usilovat o dokončení oprav a výstavbu nových chodníků v obci pro pohodlí a bezpečí občanů, vybudování nových obecních bytů cenově dostupných nejen pro mladé lidi. Podpoříme také vyřešení křižovatky „u pošty“ a rozšíření strojního parku obce a Obecních služeb Lipová-lázně pro efektivnější údržbu a vzhled obce, včetně širších služeb pro občany.</p>
<p>4. OBČANÉ NEJLÉPE VÍ, CO JE TŘEBA OPRAVIT ČI POSTAVIT</p>	<p>Chceme, aby i naše obec měla tzv. participativní rozpočet, tedy že by o části obecního rozpočtu - na co mají být prostředky použity - rozhodovali sami občané. Ve městech a obcích, které tento rozpočet zavedly, se tak podařilo postavit nová hřiště, centra pro seniory, opravit parky či veřejná prostranství podle představ občanů.</p>
<p>5. LIDÉ MUSÍ VĚDĚT, CO SE DĚJE</p> 	<p>Základním předpokladem fungování každé obce je dobrá informovanost občanů o tom, co se chystá a plánuje - o akcích, odstavkách, výlukách, omezeních, rekonstrukcích, krizových situacích atd. Chceme co nejvíce využít potenciálu moderních technologií (sociální sítě, internet, mobilní aplikace), ale i klasických a osvědčených forem (plakáty, rozhlas či Lipovský zpravodaj). Myslíme si, že si zasloužíte informace o fungování obce a dění v obci vždy, ne jen jednou za čtyři roky.</p>

Příloha č. 6 – Volební program Naše Lipová, NK pro Lipovou 1 a NK pro Lipovou 2

3 NAŠE LIPOVÁ	4 NEZÁVISLÍ KANDIDÁTI PRO LIPOVOU 1	6 NEZÁVISLÍ KANDIDÁTI PRO LIPOVOU 2
1. Vladimír Šantrůček, 45 let, podnikatel	1. Ing. Jana Kašková, 45 let, ekonom, účetní	1. Bc. Martin Kirakovjan, 40 let, učitel odborného výcviku
2. Ing. Roman Havrila, 36 let, aplikační inženýr	2. Mgr. Bc. Vlastimil Gurka, 55 let, st. zaměstnanec Policie ČR	2. Mgr. Eva Bubíková, 46 let, učitelka
3. Hana Pojmonová, 43 let, pedagog, podnikatel,	3. Hana Greplová, 61 let, OSVČ	3. Bc. Hana Jindrová Paluchová, DiS., 40 let, oblastní manažer
4. Zdeněk Roubalík, DiS, 37 let, finanční poradce, OSVČ	4. Ing. Rudolf Margina, 65 let, ekonom	4. Mgr. Martin Trčka, 42 let, pedagog
5. Ing. Irena Pišchková, 50 let, OSVČ	5. Renáta Jeřábková, 61 let, učitelka ZUŠ	5. Pavel Daniel, 45 let, OSVČ automechanik
6. Alena Putnová, 36 let, OSVČ	6. Alois Strejček, 60 let, údržbář	6. Pavel Kuchař, 44 let, OSVČ
7. Karel Foltýn, 64 let, OSVČ	7. David Kubálek, 29 let, řidič DZS- sanitky	7. Petr Kutlák, 43 let, provozní elektrikář
8. Petr Konupčík, 40 let, provozní	8. Jiří Hašek, 55 let, zušlechtovač kovů	8. Iveta Mádrová, 42 let, operátor divize
9. Petr Najdek, 44 let, zaměstnanec VAK	9. Jiří Fiala, 41 let, údržbář	9. David Belko, 41 let, dispečer DZS
10. Libor Návratil, 52 let, strojevodoucí	10. Ing. Viktor Stepaňuk, 57 let, podnikatel	10. Stanislav Sloup, 43 let, Policie ČR
11. Pavla Vičíková, 35 let, státní zaměstnanec	11. Mgr. Alena Ozsvaldová, 57 let, učitelka	11. Radim Šemro, 39 let, strojník, střelní mistr
12. František Chovanec, 38 let, projektový manažer	12. Ing. Pavla Pálenkášová, 32 let, zahraniční obchod	12. Eva Střoková, 44 let, skladnice, prodávačka
13. Petra Hrychová, 28 let, OSVČ, fotografka	13. Jana Vičíková, 63 let, důchodce	13. Ing. Pavel Antoš, 50 let, hasič
14. Mgr. Lenka Lukešová, 33 let, učitelka	14. Milan Flender, 57 let, podnikatel	14. František Plischke, 29 let, podnikatel
15. Sylva Janhubová, 52 let, provozní penzionu	15. Pavel Piak, 39 let, podnikatel	15. Bc. Michaela Matoušová, 35 let, sociální pracovníce

Příloha č. 7 Volební program Naše Lipová, NK pro Lipovou 1 a NK pro Lipovou 2

3 NAŠE LIPOVÁ

4 Nezávislí kandidáti pro Lipovou 1

6 Nezávislí kandidáti pro Lipovou 2

Vážení spoluobčané,
představuje se Vám sdružení nezávislých kandidátů **NAŠE LIPOVÁ**, které se uchází o vaši podporu již druhé volební období a nová sdružení nezávislých kandidátů **Nezávislí kandidáti pro Lipovou 1** a **Nezávislí kandidáti pro Lipovou 2**. Jsme tři nezávislá, ale plně spolupracující sdružení se společným programem. Sdružení vznikla ze zvolených zastupitelů a kandidátů bývalých kandidátních stran ANO a ČSSD, které se v letošních komunálních volbách neucházely o vaši přezřelá, a spoustou nových našich příznivců, jimž není lhostejný život v naší obci.

Naši kandidáti nejsou podřízeni žádnému stranickému diktátu a ani politickým tlakům. Jde nám o zájmy občanů, šťastný život dětí a společné prožívání radostí a starostí v každodenním životě v naší obci.

Dovolte nastínit hlavní body **našeho společného volebního programu** a ubezpečit vás, že program budeme maximálně podporovat, realizovat a v novém volebním období doplňovat o vaše náměty a potřeby obce.

1. Chceme docílit, že celé zastupitelstvo naší obce pod vedením našich zastupitelů bude pracovat zodpovědně a jako celek. Veřejné zakázky a výběrová řízení bude řešit celé zastupitelstvo a ne jenom úzký okruh vyvolených, chceme otevřený úřad směrem k občanům.
2. Veřejná kniha návštěv zpátky na webové stránky obce.
3. Rozklikávací rozpočet o příjmech a výdajích obce na našem webu.
4. Veřejná zasedání zastupitelstva obce v příhodném čase a neúředních dnech.
5. 1x měsíčně v sobotu úřední den obecního úřadu pro naše spoluobčany pracující mimo obec.
6. Udržet stávající kvalitu podpory ZŠ a MŠ. Co školu trápí, ví nejlépe škola sama.
7. Kvalita obecních služeb- Obecní služby tu nejsou pro zisk, ale v zájmu obce.
8. Podnikavost a respektování soukromého vlastnictví. Je nezbytná podpora ekonomických iniciativ všech subjektů, které povedou k rozvoji kulturních a společenských hodnot.
9. Blíží spolupráce s Policií ČR při ochraně veřejného i soukromého majetku a dbát na dodržování veřejného pořádku v součinnosti s obecně závaznými vyhláškami. Zvýšení bezpečnosti na hlavním silničním tahu.
10. Opravy a zbudování chodníků v obci a obecních cest (HL od pošty k fabrice, DL přes lázně, DL cesta od pošty k lázním)
11. Veřejné osvětlení dokončit výměnou osvětlovacích těles za úsporné a zbudovat osvětlení na zadní cestě od Hotýlku U Kance směr Horní Lipová.
12. Podpora vzniku nových a sjednocování stávajících spolků a organizací při pořádání obecních akcí pro veřejnost. Tyto místní spolky a organizace dostatečně finančně podporovat. Umožnit jim bezplatné užívání Národního domu k pořádání kulturních, sportovních aj. akcí pro veřejnost.

Obec patří nám všem, není to území, o kterém má právo rozhodovat jen hrstka lidí. Je třeba si uvědomit, že na vše, co dělá naši obec obcí, přispívá každý z nás svou prací a svým každodenním životem ve formě daní. Z tohoto důvodu je potřeba tento náš majetek společně chránit a zvolit si takové zastupitele, kteří si budou tuto odpovědnost plně uvědomovat. Obec by měla být partnerem občanů.

Prioritou musí být aktivní přístup nejen volených představitelů obce k řešení otázek veřejného života a chodu obce, ale i všech občanů. Nechceme zastupitele bez názoru. Vy jej volíte právě proto, aby vyjádřil vaše myšlenky, postoje a názory. Zastupitel musí hájit vaše zájmy a svou prací tak pomáhat k lepšímu životu v naší obci.

Pro provedení změny je potřeba i vaše účast ve volbách! Přijďte prosím k volbám!